

«Ψηφιοποιημένη Εκπαίδευση Γονέων για την Προστασία των Παιδιών»

(Digitised Education of Parents for Children Protection Project -DEPCIP)

“Project no: 2019-1-TR01-K204-077577”

ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΗ 2 - Συνεργασία καινοτομίας και
ανταλλαγής καλών πρακτικών

ΚΑ204– Στρατηγικές συνεργασίες για την εκπαίδευση ενηλίκων

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΟΥ: 2019-1-TR01-KA204-077577

Συμμετέχοντες:

DUMLUPINAR University- DPU, Turkey

Faculty of Human and Social Studies, Mykolas Romeris University, Lithuania

Department of Human Sciences for Education , University of Milan Bicocca, Italy

M&M Profuture Training, S.L, Catalonia, Spain

Department of Social Work, Hellenic mediteranian University, Greece

Μετάφραση: Κούτρα Κλειώ, Κριτσωτάκης Γεώργιος, Νικολέτα Ράτσικα

Επιμέλεια: Μαρκάκη Αφροδίτη

University of Milano-Bicocca Staff (Leading Organisation for the development of Intellectual Output 2): *Elisabetta Biffi, Alessandro Pepe, Eleonora Farina, Maria Benedetta Gambacorti-Passerini, Stefano Malatesta, Daniela Bianchi.*

Χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Τουρκική Εθνική Υπηρεσία δεν φέρουν ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτές.

Ιούλιος 2021

DEPCIP

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

Διδακτέα ύλη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Επισκόπηση εκπαιδευτικού προγράμματος

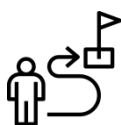

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αναπτύσσεται στο πλαίσιο του Erasmus + KA2 project DEPCIP (Ψηφιοποιημένη Εκπαίδευση Γονέων για την Προστασία των Παιδιών, 2019-1-TR01-K204-077577) που στοχεύει στην ανάπτυξη προτάσεων εκπαίδευσης γονέων για την προώθηση των παιδικών δικαιωμάτων και για την πρόληψη της βίας απέναντι σε παιδιά σε 5 χώρες: Τουρκία (συντονιστής το προγράμματος) Ελλάδα, Ιταλία, Λιθουανία και Ισπανία.

Πως δημιουργήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα:

Για να σχεδιαστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, πραγματοποιήθηκε ανάλυση αναγκών λαμβάνοντας υπόψιν τα δεδομένα και τα κυρία θέματα που προέκυψαν από την βιβλιογραφική ανασκόπηση και τα αποτελέσματα της ποιοτικής μελέτης που πραγματοποιήθηκε με εις βάθος συνεντεύξεις και της ποσοτικής μελέτης που πραγματοποιήθηκε μέσω Διαδικτυακών Συνεντεύξεων Υποβοηθούμενων από Η/Υ (CAWI) στα πλαίσια του προγράμματος. Συνολικά στις συνεντεύξεις συμμετείχαν πάνω από χίλιοι γονείς από τις πέντε χώρες-συνεργάτες αυτού του προγράμματος. Η μετα-ανάλυση των δεδομένων επισήμανε την ανάγκη για τυποποιημένα προγράμματα εκπαίδευσης, προσαρμοσμένα στο εκάστοτε πολιτισμικό πλαίσιο, βασισμένα σε περισσότερες πληροφορίες και γνώση σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και στρατηγικές που αναπλαισιώνουν θετικά στις συμπεριφορές των παιδιών. Οι περισσότεροι γονείς δήλωσαν την ανάγκη να λάβουν υποστήριξη στην αυτό-ανάλυση (αντίληψη ότι είναι βίαιοι, διαχείριση θυμού, αυτοέλεγχος, αυτοεκτίμηση), την εκμάθηση χρήσιμων στρατηγικών για την οικοδόμηση μιας θετικής σχέσης γονέα-παιδιού και την αντιμετώπιση ορισμένων δύσκολων καταστάσεων που βιώνουν με τα παιδιά τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η εκπαίδευση στη διαχείριση συγκρούσεων και εκρήξεων θυμού, βελτίωση της ενεργητικής τους ακρόασης, της επικοινωνίας με τα παιδιά τους και της ικανότητας τους να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να συνειδητοποιούν τα συναισθήματα των παιδιών τους, αρχίζοντας από την αναγνώριση των δικών τους συναισθημάτων. Επιπλέον, οι περισσότεροι γονείς θα ήθελαν να συνομιλούν τόσο με ειδικούς όσο και με άλλους γονείς, που συμμετέχουν σε ενεργές μεθόδους διδασκαλίας.

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος:

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να αυξήσει τις γνώσεις των γονέων για τη βία κατά των παιδιών (VAC), καθώς και τις δεξιότητές τους στη μεταξύ τους σχέση. Η ιδέα του προγράμματος είναι να δημιουργήσει έναν «ιερό» χώρο (Kisfalvi & Olivier, 2015) όπου οι γονείς μέσω της Βιωματικής Μάθησης (McCarty, 2010) και των μεθοδολογιών αυτο-αναστοχασμού (Fook, 2015; Brookfield, 2009) να μπορούν να συζητήσουν τις έννοιες των εκπαιδευτικών πρακτικών (Miller, 1980), τις βιωμένες εμπειρίες (Riva, 1993), να ανταλλάσσουν ιδέες και πληροφορίες, να μοιράζονται εσωτερικές καταστάσεις και καθημερινές μεθόδους αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων με τα παιδιά τους.

Στόχοι του Εκπαιδευτικού Προγράμματος:

- ✓ Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των γονέων σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και την VAC.
- ✓ Βοήθεια προς τους γονείς να αναπτύξουν δεξιότητες αναστοχασμού.
- ✓ Υποστήριξη των γονέων στην ανάπτυξη θετικών πρακτικών ανατροφής

Δομή Ενοτήτων και Μεθοδολογία:

Κάθε ενότητα αποτελείται από μια δια ζώσης συνάντηση διάρκειας 4 ωρών, δύο φορές την εβδομάδα, για συνολικά 16 ώρες. Σε περίπτωση εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω πανδημίας covid, η δομή θα είναι, 3ωρη σύγχρονη διαδικτυακή συνάντηση και 4 ώρες εξ αποστάσεως δραστηριότητες (εκπαιδευτικό υλικό και βίντεο).

Κάθε ενότητα είναι δομημένη ως εξής:

- ✓ Εισαγωγή και Στόχοι
- ✓ Παρουσίαση Περιεχομένων Ενότητας
- ✓ Συζήτηση μεταξύ γονέων (παρατήρηση απόψεων άλλων γονέων)
- ✓ Αναστοχασμός πάνω στις Πρακτικές και τις Συμπεριφορές
- ✓ Σύνοψη κύριων σημείων (πώς να τα εφαρμόσετε στην καθημερινή ζωή)
- ✓ Αξιολόγηση και Εργασία για την Επόμενη Ενότητα.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι:

Η εκπαίδευση βασίζεται σε παρουσιάσεις ειδικών, συζήτηση κρίσιμων περιπτώσεων, μικρές ομάδες εργασίας (buzz groups), παιχνίδι ρόλων, συζήτηση στην ολομέλεια, αφηγηματική γραφή, χρήση εικόνων και βίντεο. Η πρόθεση είναι να δημιουργηθεί ένα άτυπο, χαλαρό περιβάλλον για τους συμμετέχοντες, με βάση τη μέθοδο Ομάδα Εκπαίδευσης (T-group; Lewin, 1947), την προσέγγιση Sensitive Group (Rogers, 1970) και την Εκπαίδευση μέσω του Διαλόγου (Vella, 2002).

Συμμετέχοντες:

Ο μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων είναι 25. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι ανοιχτό για όλους τους γονείς παιδιών κάτω των 18 ετών. Δεν απαιτούνται συγκεκριμένα προσόντα.

Εκπαιδευτές:

Κατ' ελάχιστο δύο εκπαιδευτές και ένας βοηθός διδασκαλίας.

Πως να εγγραφείτε:

Κάθε τοπικός διοργανωτής θα αποφασίσει τους τρόπους εγγραφής.

Πως θα πιστοποιήσετε την συμμετοχή σας:

Σε όλους τους γονείς που θα παρακολουθήσουν το πρόγραμμα θα δοθεί βεβαίωση συμμετοχής από τους οργανωτές.

Σχέδιο Αξιολόγησης:

Το σχέδιο αξιολόγησης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5) βασίζεται στο μοντέλο αξιολόγησης της εκπαίδευσης του Kirkpatrick (2016), το οποίο λαμβάνει υπόψη 3 επίπεδα: Αντίδραση (1K), Μάθηση (2K), Συμπεριφορές (3K).

Πρώτο στάδιο προ-αξιολόγηση

Στο πρώτο στάδιο (t0) θα γίνει μια αξιολόγηση των συμμετεχόντων σχετικά με:

- ✓ Τις προσδοκίες από το μάθημα- Ερωτήσεις ανοιχτού τύπου
- ✓ Τις γνώσεις σχετικά με τα περιεχόμενα του προγράμματος σπουδών (2K) - Ερωτήσεις κλειστού τύπου σε ενότητες
 - Γονικές συμπεριφορές και πρακτικές (3K):
 - Μέτρηση Γονικής ικανότητας να πράττει και να παίρνει αποφάσεις μόνος (PSAM; Dumka et. al., 1996)
 - Απογραφή Γονικής Συμπεριφοράς (PBI; Lovejoy et al. 1999): υποστηρικτική / δεσμευτική και εχθρική /καταναγκαστική γονική μέριμνα.

Ενότητα 1

Στο τέλος της Ενότητας 1, οι συμμετέχοντες θα ελεγχθούν με βάση:

- ✓ Την ικανοποίησή τους σχετικά με την ενότητα 1 (1K)
- ✓ Τη γνώση τους σχετικά με την ενότητα 1 (2K)

Ενότητα 2

Στο τέλος της Ενότητας 2, οι συμμετέχοντες θα ελεγχθούν με βάση:

- ✓ Την ικανοποίησή τους σχετικά με την ενότητα 2 (1K)
- ✓ Τη γνώση τους σχετικά με την ενότητα 2 (2K)

Ενότητα 3

Στο τέλος της Ενότητας 3, οι συμμετέχοντες θα ελεγχθούν με βάση:

- ✓ Την ικανοποίησή τους σχετικά με την ενότητα 3 (1K)
- ✓ Τη γνώση τους σχετικά με την ενότητα 3 (2K)

Στάδιο ολοκλήρωσης

Στο τελευταίο στάδιο (tn) θα γίνει αξιολόγηση των συμμετεχόντων σχετικά:

- ✓ Την ικανοποίηση από το πρόγραμμα (1K)
- ✓ Τις γονικές συμπεριφορές και πρακτικές (3K):
 - Μέτρηση Γονικής ικανότητας να πράττει και να παίρνει αποφάσεις μόνος (PSAM; Dumka et. al., 1996)
 - Απογραφή Γονικής Συμπεριφοράς (PBI; Lovejoy et al. 1999): υποστηρικτική / δεσμευτική και εχθρική /καταναγκαστική γονική μέριμνα.

Εργαλεία αξιολόγησης:

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5)

- ✓ Αρχικό ερωτηματολόγιο
- ✓ Ερωτηματολόγιο στο τέλος της Ενότητας 1
- ✓ Ερωτηματολόγιο στο τέλος της Ενότητας 2
- ✓ Ερωτηματολόγιο στο τέλος της Ενότητας 3
- ✓ Τελικό ερωτηματολόγιο
- ✓ Προσωπικό ημερολόγιο (για την παρατήρηση της εξέλιξης σε καθημερινή βάση στο φυσικό περιβάλλον του γονέα. Μέρος του ημερολογίου θα παρουσιαστεί στους εκπαιδευτές)

Περιεχόμενα

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε 4 Ενότητες:

- ✓ **ΕΝΟΤΗΤΑ 1**
Πληροφορίες για τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία τους
- ✓ **ΕΝΟΤΗΤΑ 2**
Αναστοχασμός. Γονική αντίληψη και προστασία των παιδιών.
- ✓ **ΕΝΟΤΗΤΑ 3**
Θετική γονεϊκότητα και δεξιότητες σχέσεων
- ✓ **ΕΝΟΤΗΤΑ 4**
Συμπέρασμα και αξιολόγηση

Κάθε ενότητα θα έχει την ακόλουθη δομή:

- ✓ **Στόχοι της εκπαίδευσης**
- ✓ **Αναμενόμενα αποτελέσματα**
- ✓ **Πίνακας περιεχομένων**
- ✓ **Το κύριο περιεχόμενο και η μεθοδολογία**
- ✓ **Αξιολόγηση**
- ✓ **Ανάθεση εργασίας**
- ✓ **Βιβλιογραφικές αναφορές**

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Πληροφορίες για τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία τους

- 1.1 Η δημιουργία της ομάδας γονέων
- 1.2 Παιδική προστασία και βία κατά των παιδιών (VAC)
 - 1.2.1 Ορισμός της παιδικής προστασίας
 - 1.2.2 Ορισμός της βία κατά των παιδιών
 - 1.2.3 Κατηγοριοποίηση της βία κατά των παιδιών
- 1.3 Νομοθεσία, ρυθμίσεις και σύστημα παιδικής προστασίας
 - 1.3.1 Αναφορά στο διεθνές νομοθετικό πλαίσιο
 - 1.3.2 Αναφορά στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο
 - 1.3.3 Από ποιόν να ζητήσετε βοήθεια/ υποστήριξη
- 1.4 Η έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο και συνέπειες της βία κατά των παιδιών
- 1.5 Ασφαλές περιβάλλον

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Αναστοχασμός. Αντίληψη για τον γονικό ρόλο και προστασία των παιδιών.

- 2.1 Αναστοχασμός πάνω στο τι είναι παιδί
 - 2.1.1 Στερεοτυπικά αδύνατα σημεία
 - 2.1.2 Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των παιδιών
- 2.2. Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των γονιών
 - 2.2.1 Προσωπικές καταβολές (γνώριμες ιστορίες)
- 2.3 Αναγνώριση και κατανόηση των συναισθημάτων των γονέων
 - 2.3.1 Σημείο καμπής
 - 2.3.2 Η αντίληψη ότι είσαι βίαιος

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Θετική γονεϊκότητα και δεξιότητες σχέσεων

3.1 Η ανάπτυξη των παιδιών

3.2 Στυλ ανατροφής και πειθαρχία

3.2.1 Τι είναι αποδεκτό

3.2.2 Σωματική τιμωρία και μη βίαιη πειθαρχία

3.3 Θετική ανατροφή των παιδιών

3.3.1 Πως να δημιουργήσετε κοινούς χώρους για επικοινωνία

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Συμπεράσματα και αξιολόγηση

4.1 Πώς να μεταφέρετε όσα μάθατε στο μάθημα σε πράξεις

4.2 Ειδικά θέματα (προαιρετικά θέματα)

4.2.1 Σχέση με το σχολείο

4.2.2 Γονείς και σχέση με το σώμα των νεογέννητων

4.2.3 Ο ρόλος των γονέων στην σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

4.2.4 Παιδιά και ψηφιακά μέσα

4.2.5 Παιδιά και ειδικές ανάγκες

4.3 Αυτό-αξιολόγηση

4.4 Αξιολόγηση του προγράμματος

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Πληροφορίες για τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία τους

Στόχος της Ενότητας 1 είναι να ενημερώσει για τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία από την βία ενάντια στα παιδιά.

Κάθε χώρα-συνεργάτης θα παρέχει υλικό βάσει της συγκεκριμένης πολιτιστικής της πραγματικότητα.

Εκπαιδευτικοί στόχοι:

- ✓ Δημιουργία της ομάδας γονέων
- ✓ Να κατανοήσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών
- ✓ Να ορίσουν το «ασφαλές περιβάλλον» και του «επικίνδυνο περιβάλλον»
- ✓ Να μάθουν τις συνέπειες στα παιδιά από την έκθεση σε καταστάσεις βίας
- ✓ Να αναγνωρίσουν τους κύριους ρόλους και τις ευθύνες στην προστασία των παιδιών

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να μπορούν να θυμούνται τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να ορίσουν τι είναι VAC και τα διάφορα είδη VAC, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων της στα παιδιά
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σημάδια της VAC
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίζουν τους κύριους ρόλους και τις ευθύνες στην προστασία των παιδιών, ώστε να μπορούν να προσδιορίζουν, “από ποιους να ζητήσουν βοήθεια» αν χρειαστεί.

Πίνακας περιεχομένων:

- 1.1 Η δημιουργία της ομάδας γονέων
- 1.2 Παιδική προστασία και βία κατά των Παιδιών (VAC)
 - 1.2.1 Ορισμός της παιδικής προστασίας
 - 1.2.2 Ορισμός της βία κατά των παιδιών
 - 1.2.3 Κατηγοριοποιήσεις της βία κατά των παιδιών
- 1.3 Νομοθεσία, ρυθμίσεις και σύστημα παιδικής προστασίας
- 1.4 Η έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο και συνέπειες της βία κατά των παιδιών
- 1.5 Το «Ασφαλές περιβάλλον»

Κύριο περιεχόμενο και μεθοδολογία

1.1 Η δημιουργία της ομάδας γονέων

Το πρώτο βήμα είναι η σύσταση της ομάδας γονέων, με τη γνωριμία των γονέων μεταξύ τους και την παρουσίαση του σκοπού του εκπαιδευτικού προγράμματος, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα προστατευμένο περιβάλλον όπου οι γονείς νιώθουν ελεύθεροι να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. Η ιδέα του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να δημιουργήσει έναν «ιερό» χώρο (Kisfalvi & Olivier, 2015) όπου οι γονείς, μέσω της Βιωματικής Μάθησης (EL, McCarty, 2010) μπορούν να συζητήσουν, να ανταλλάξουν ιδέες και πληροφορίες, να μοιραστούν εσωτερικές καταστάσεις και καθημερινές μεθόδους αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων με τους παιδιά. Ο Kolb (1984) έχει ορίσει τη βιωματική μάθηση ως «μια διαδικασία κατά την οποία η γνώση δημιουργείται μέσω του μετασχηματισμού της εμπειρίας» (σελ. 38). Οι υποστηρικτές της βιωματικής μάθησης ισχυρίζονται ότι είναι δεύτερη μετά την άμεση εμπειρία, παρέχοντας στους μαθητές ευκαιρίες να αναπτύξουν την κριτική σκέψη, τις αναλυτικές δεξιότητες, την κρίση, τη διορατικότητα και την ευαισθησία που είναι απαραίτητες για να αντιμετωπίσουν τη μεγάλη ποικιλία καταστάσεων με τις οποίες θα έρθουν αντιμέτωποι ως διαχειριστές. MacGregor & Semler, 2012). Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος, θα

πρέπει να γίνεται προσπάθεια δημιουργίας ενός ασφαλούς χώρου από τους εκπαιδευτές. Δεν υπάρχει ένας κοινός ορισμός του τι περιλαμβάνει ένας ασφαλής χώρος εκπαίδευσης, στην εκπαιδευτική βιβλιογραφία, αν και η έννοια φαίνεται να βασίζεται σε σχετικές έννοιες όπως «ασφαλές περιβάλλον» (Debebe, 2011), «περιβάλλον της τάξης» (Ames, 1992) και «τάξη φροντίδας» (Wilson, 2013).

1.2 Παιδική προστασία και βία κατά των παιδιών (VAC)

1.2.1 Ορισμός της παιδικής προστασίας

Η παιδική προστασία θα μπορούσε να εντοπιστεί σε μέτρα και δομές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της κακοποίησης, της παραμέλησης, της εκμετάλλευσης και της βίας που πλήττει τα παιδιά.

Η παιδική προστασία στοχεύει στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών και στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος που υποστηρίζει τη θετική ανάπτυξη των παιδιών, προωθώντας, προστατεύοντας και εκπληρώνοντας τα δικαιώματα των παιδιών για προστασία από την κακοποίηση, την παραμέληση, την εκμετάλλευση και τη βία. Με αυτό το τρόπο εκφράζεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC), τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ανθρωπιστικές συμβάσεις και τις συμβάσεις για τους πρόσφυγες, καθώς και τους εθνικούς νόμους.

Το κράτος έχει την κύρια ευθύνη για την εκπλήρωση των δικαιωμάτων προστασίας των παιδιών και θα πρέπει να δημιουργήσει ένα εθνικό και αποκεντρωμένο σύστημα παιδικής προστασίας στην κοινότητα, με συντονισμένη και ολιστική προσέγγιση, ενσωματώνοντας σε αυτό, τη συμβολή των διαφόρων τομέων και παραγόντων. Η εργασία για την προστασία των παιδιών στοχεύει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της κακοποίησης, της παραμέλησης, της εκμετάλλευσης και της βίας που βιώνουν τα παιδιά σε όλα τα περιβάλλοντα. Απαιτεί μια διεπιστημονική και πολυτομεακή προσέγγιση. Η εργασία για την προστασία των παιδιών στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας όλων των ενδιαφερομένων να προστατεύουν τα παιδιά και να αναπτύσσουν συστήματα που παρέχουν ουσιαστική προστασία σε όλα τα παιδιά μακροπρόθεσμα.

1.2.2 Ορισμός της βίας κατά των παιδιών

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2002), η βία είναι «η σκόπιμη χρήση σωματικής ισχύος ή δύναμης, απειλούμενης ή πραγματικής, εναντίον του εαυτού μας, ενός άλλου ατόμου ή εναντίον μιας ομάδας ή κοινότητας, η οποία είτε έχει ως αποτέλεσμα, είτε έχει μεγάλη πιθανότητα να καταλήξει σε τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, κακή ανάπτυξη ή στέρηση».

Το να δώσουμε έναν μονοσήμαντο ορισμό της βίας κατά των παιδιών είναι περίπλοκο. Ανιχνεύοντας την ιστορία αυτού του ορισμού, οφείλουμε στις μελέτες του Lloyd deMause (1997) την αναγνώριση ότι η βία κατά των παιδιών δεν πρέπει να γίνει κατανοητή ως ένα ιστορικά εξαιρετικό φαινόμενο, αλλά μάλλον ως μια σταθερά που συνόδευσε την ιστορία της ανάπτυξης της ανθρωπότητας εγγενώς συνδεδεμένη με τις εκπαιδευτικές πρακτικές. Από την έρευνά του προκύπτει πώς το σώμα είναι το πρώτο μέρος όπου φάνηκαν τα σημάδια της βίας. Στην πραγματικότητα, τα πρώτα ίχνη προσοχής στη βία κατά των παιδιών φαίνονται στις ιατρικές μελέτες στα τέλη του 19ου αιώνα, στο έργο του Ambroise Tardieu (1868) που αναφέρεται στις πρώτες κλινικές εκτιμήσεις σχετικά με τα παιδιά θύματα βίας, και στη συνέχεια από τον West (1888). Αλλά ήταν μόνο το 1962 που ο C. Henri Kempe και οι συνεργάτες του έφεραν το *The Battered Child Syndrome* στην προσοχή της επιστημονικής κοινότητας, φτάνοντας στο σημείο να προτείνουν έναν ακριβή ορισμό της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης, ως κλινική εικόνα, λόγω σωματικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης. Και μόνο αργότερα σκέφτηκε την έκταση των επιπτώσεων της βίας κατά των παιδιών, η οποία ξεπέρασε πολύ το σώμα και επηρέασε επίσης την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού (Schmitt, Kempe, 1975).

Η αναφορά στη σύγχρονη εποχή όσον αφορά τη βία κατά των παιδιών βρίσκεται στο άρθρο 19 της UNCRC (1989), το οποίο προσφέρει μια πολυδιάστατη προσέγγιση που περιλαμβάνει σωματικές, κοινωνικές, ψυχικές και σεξουαλικές διαστάσεις.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σωματικής ή ψυχικής βίας, τραυματισμού ή κακοποίησης, αμέλειας ή αμελούς μεταχείρισης, κακομεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης, ενώ βρίσκεται υπό τη φροντίδα του γονέα, του νόμιμου κηδεμόνα ή οποιοδήποτε άλλου προσώπου που έχει τη φροντίδα του παιδιού (UNCRC, άρθρο 19.1).

Σε αυτόν τον ορισμό βρίσκεται η αναφορά σε μια αρθρωμένη φαινομενολογία εκδήλωσης της ίδιας της βίας: σωματική ή ψυχική βία, τραυματισμός ή κακοποίηση, αμέλεια ή αμελής μεταχείριση, κακομεταχείριση ή εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης. Η ανάγκη να καθοριστούν επακριβώς τα είδη πιθανής βίας έχει μια σαφή επιχειρησιακή εντολή: δηλαδή, χρησιμεύει για να διευκρινιστεί τι έχουμε να αντιμετωπίσουμε, προκειμένου να υποστηριχθούν τα κράτη στην ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών πρόληψης και αντιμετώπισης. Μάλιστα, η ίδια η UNCRC προειδοποιεί τα συμβαλλόμενα κράτη να λάβουν όλα τα απαραίτητα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας, διευκρινίζοντας ότι τέτοιες μορφές βίας δεν

γίνονται ανεκτές ακόμη και όταν διαπράττονται από γονείς, φροντιστές ή άλλα άτομα με καθήκοντα φροντίδας παιδιών. Η αναφορά στην ανάγκη αντιμετώπισης της βίας ακόμη και όταν εφαρμόζεται από γονείς, φροντιστές ή ενήλικες υπό φροντίδα σημαίνει ότι δεν υπάρχουν τομείς πιθανής νομιμοποίησης της βίας κατά των παιδιών, ακόμη και σε οικογενειακά και ιδιωτικά πλαίσια (Biffi, 2020).

1.2.3 Κατηγοριοποιήσεις της της βία κατά των παιδιών

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ορίζει την παιδική κακοποίηση ως «όλες τις μορφές σωματικής και συναισθηματικής κακομεταχείρισης, σεξουαλικής κακοποίησης, παραμέλησης και εκμετάλλευσης που οδηγεί σε πραγματική ή δυνητική βλάβη στην υγεία, την ανάπτυξη ή την αξιοπρέπεια του παιδιού». Υπό αυτή την έννοια, η κακομεταχείριση αναφέρεται στην ποιότητα της φροντίδας που λαμβάνει ένα παιδί από τους υπεύθυνους για το παιδί. Η κακομεταχείριση συμβαίνει όταν ένας γονέας ή άλλο πρόσωπο που είναι νομικά υπεύθυνο για τη φροντίδα ενός παιδιού βλάπτει ένα παιδί ή θέτει ένα παιδί σε άμεσο κίνδυνο βλάβης αποτυγχάνοντας να ασκήσει τον ελάχιστο βαθμό φροντίδας για να παρέχει στο παιδί οποιοδήποτε από τα ακόλουθα: τροφή, ένδυση, στέγη, εκπαίδευση ή ιατρική περίθαλψη όταν είναι οικονομικά σε θέση να το πράξουν. Η κακομεταχείριση μπορεί επίσης να προκύψει από την εγκατάλειψη ενός παιδιού ή από τη μη παροχή επαρκούς επίβλεψης για το παιδί (βλέπε <https://ocfs.ny.gov/programs/cps/definition.php>). Κατά κανόνα η βία κατά των παιδιών περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους αναφερόμενους τύπους διαπροσωπικής βίας που τείνουν να εμφανίζονται σε διαφορετικά στάδια της ανάπτυξης ενός παιδιού:

- *Σωματική τιμωρία:* χτύπημα με χέρια ή αντικείμενα, χαστούκια και μπουνιές, κλωτσιές, τίναγμα, πέταγμα, δάγκωμα και γρατσούνισμα.
- *Εκφοβισμός (συμπεριλαμβανομένου του διαδικτυακού εκφοβισμού):* Ο εκφοβισμός είναι ανεπιθύμητη, επιθετική συμπεριφορά μεταξύ παιδιών σχολικής ηλικίας που περιλαμβάνει πραγματική ή αντιληπτή ανισορροπία δύναμης. Η συμπεριφορά επαναλαμβάνεται, ή έχει τη δυνατότητα να επαναληφθεί, με την πάροδο του χρόνου.
- *Βία κατά των νέων:* Η νεανική βία μπορεί να είναι βία είτε εναντίον είτε διαπράττεται από παιδί ή έφηβο.
- *Ενδοσυντροφική Βία (ή ενδοοικογενειακή βία):* Περιλαμβάνει σωματική, σεξουαλική ή συναισθηματική κακοποίηση, καθώς και σεξουαλικό εξαναγκασμό και καταδίωξη από νυν ή πρώην οικείο σύντροφο. Ένας

στενός σύντροφος είναι ένα άτομο με το οποίο έχετε ή είχατε μια στενή προσωπική ή σεξουαλική σχέση.

- *Σεξουαλική κακοποίηση:* Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, που ονομάζεται επίσης παιδική παρενόχληση, είναι μια μορφή παιδικής κακοποίησης στην οποία ένας ενήλικας ή μεγαλύτερος έφηβος χρησιμοποιεί ένα παιδί για σεξουαλική διέγερση
- *Συναισθηματική ή ψυχολογική βία:* Η συναισθηματική κακοποίηση συμβαίνει όταν ένα παιδί επανειλημμένα αισθάνεται άχρηστο, χωρίς αγάπη, μόνο του ή φοβισμένο. Γνωστή και ως ψυχολογική ή λεκτική κακοποίηση, μπορεί να περιλαμβάνει συνεχή απόρριψη, εχθρότητα, πειράγματα, εκφοβισμό, φωνές, κριτική και έκθεση σε οικογενειακή βία.
- *Κοινωνική βία:* κοινωνική βία είναι η έκθεση σε σκόπιμες πράξεις διαπροσωπικής βίας που διαπράττονται σε δημόσιους χώρους από άτομα που δεν έχουν στενή σχέση με το θύμα. Οι συνήθεις τύποι κοινωνικής βίας που επηρεάζουν τη νεολαία περιλαμβάνουν ατομικές και ομαδικές συγκρούσεις (μάχες μεταξύ συμμοριών και άλλων ομάδων, πυροβολισμοί σε δημόσιους χώρους όπως σχολεία και κοινότητες).

1.3 Νομοθεσία, ρυθμίσεις και σύστημα παιδικής προστασίας

1.3.1 Αναφορά στο διεθνές νομοθετικό πλαίσιο

ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

- [UN General Assembly \(1989\). Convention on the Rights of the Child, 20 November 1989. New York: United Nations.](#)

Γενικές Οδηγίες του ΟΗΕ

- [UN Committee on the Rights of the Child \(CRC\) \(2006\). General comment No. 8 \(2006\): The Right of the Child to Protection from Corporal Punishment and Other Cruel or Degrading Forms of Punishment \(Arts. 19; 28, Para. 2; and 37, inter alia\).CRC/C/GC/8. New York: United Nations.](#)
- [UN Committee on the Rights of the Child \(CRC\) \(2007\). General comment No. 10: Children’s rights in Juvenile Justice. CRC/C/GC/10. New York: United Nations.](#)
- [UN Committee on the Rights of the Child \(CRC\) \(2011\). General comment No. 13: The right of the child to freedom from all forms of violence. CRC/C/GC/13. New York: United Nations.](#)

- [UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women and Committee on the Rights of the Child, Joint General Recommendation 31 / General Comment 18 \(2014\) on harmful practices. CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18. New York: United Nations.](#)

Ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ

- [UN General Assembly \(2002\). Resolution adopted by the General Assembly. A world fit for children. A/RES/57/27/2. New York: United Nations.](#)
- [UN General Assembly \(2003\). Resolution adopted by the General Assembly. Rights of the child. A/RES/57/190. New York: United Nations.](#)
- [UN General Assembly \(2015\). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. A/RES/70/1.](#)

ΕΥΡΩΠΗ

- [Council of Europe \(1950\). The European convention on human rights. Strasbourg: Directorate of Information](#)
- [Council of Europe \(1961\). European Social Charter](#)
- [Council of Europe. \(1996\). European Social Charter \(Revised\)](#)
- [Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse. CETS No. 201. \(2007\)](#)
- [Council of Europe \(2009\). Policy guidelines on integrated national strategies for the protection of children from violence](#)
- [Council of Europe \(2011\) Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. The Istanbul Convention](#)
- [Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on Combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography, and replacing Council Framework Decision 2004/68/JHA](#)
- [Council of Europe Strategy for the Rights of the Child 2016/2021 \(DECS- ENF\). \(2016\)](#)

1.3.2 Αναφορά στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο

Παρουσίαση ορισμένων βασικών νόμων για την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών (VAC) σε εθνικό επίπεδο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4).

1.3.3 Από ποιόν να ζητήσετε βοήθεια/ υποστήριξη

Θα παρουσιαστεί το εθνικό σύστημα παιδικής προστασίας, παρέχοντας στους γονείς ένα γενικό πλαίσιο γνώσης και προβληματισμού σχετικά με το από ποιον μπορούν να ζητήσουν βοήθεια.

1.4 Η έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο και συνέπειες της βία κατά των παιδιών

Σκοπός αυτής της συνεδρίας είναι να βοηθήσει τους γονείς να κατανοήσουν πώς τα παιδιά μπορούν να εκτεθούν στη βία και τις συνέπειές της, ότι τα παιδιά μαθαίνουν μέσω της παρατήρησης και της μίμησης και ότι η συμπεριφορά, οι πράξεις και το περιβάλλον που τους παρέχουν διδάσκουν στα παιδιά πώς να συμπεριφέρονται.

Η έκθεση στη βία σε νεαρή ηλικία μπορεί να έχει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες για την ψυχική και σωματική υγεία, την ευημερία, την εκπαίδευση και τις σχέσεις των παιδιών με τους γονείς και με άλλους.

- Διάφορες μελέτες έχουν χρησιμοποιήσει μαγνητική τομογραφία, εγκεφαλογράμματα και άλλα εργαλεία νευροαπεικόνισης για να κατανοήσουν τις συνέπειες της έκθεσης στη βία στην *ανάπτυξη του εγκεφάλου των παιδιών*. Γενικά, διαπιστώθηκαν διαφορές στη δομή και τη λειτουργία του εγκεφάλου μεταξύ των παιδιών που είχαν εκτεθεί στη βία και των μη εκτεθειμένων συνομηλίκων τους. Οι πιο σημαντικές διαφορές αποδεικνύονται σε τομείς όπως ο προμετωπιαίος φλοιός, η αμυγδαλή και ο πρόσθιος φλοιός (McLaughlin et al., 2019), οι οποίοι μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τις γνωστικές και ρυθμιστικές διαδικασίες, με μακροπρόθεσμες συνέπειες στη συμπεριφορά, τη μάθηση και τις κοινωνικές σχέσεις, μεταξύ άλλων.
- Μελέτες έχουν επίσης δείξει ότι η βία επηρεάζει τη γνωστική ανάπτυξη, τη μνήμη, την προσοχή και την εκτελεστική λειτουργία των παιδιών (Irigara et al., 2013; Su, D'Arcy, Yuan and Meng, 2019) και αυξάνει την πιθανότητα να αντιμετωπίσουν ακαδημαϊκές και κοινωνικές δυσκολίες με συνομηλίκους και δασκάλους (Lansford et al., 2002).
- Ομοίως, η βία στην παιδική ηλικία μπορεί να προκαλέσει επιβλαβείς επιπτώσεις στην κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη, όπως συναισθηματική απορρύθμιση, μεγαλύτερη αντιδραστικότητα σε στρεσογόνα γεγονότα σε όλη τη ζωή και

υψηλότερα επίπεδα επιθετικότητας (Herrenkohl and Herrenkohl, 2007; Lavi et al., 2019).

- Τα παιδιά που κακοποιούνται είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από προβλήματα *εσωτερίκευσης* και *εξωτερίκευσης*, αντιμετωπίζουν δυσκολίες αναφορικά με την αντίληψή τους, ενώ μπορεί να απορριφθούν από τους συνομηλικούς τους (Cicchetti, 2016).
- Η έκθεση στη βία στην πρώιμη παιδική ηλικία έχει επίσης τη δυνατότητα να προκαλέσει *ισχυρές και επίμονες αρνητικές συνέπειες στην ψυχική υγεία* των ανθρώπων (Berens and Nelson, 2019). Οι συστηματικές ανασκοπήσεις της επιστημονικής βιβλιογραφίας έχουν δείξει ότι αυτές οι συνέπειες περιλαμβάνουν την κατάθλιψη, το άγχος και το μετατραυματικό στρες (Gardner, Thomas, & Erskine, 2019; Norman et al., 2012). Επιπλέον, η κακομεταχείριση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον αναπτυσσόμενο εγκέφαλο και να εκθέσει τα παιδιά σε σωματικά προβλήματα μέχρι την ενήλικη ζωή (Ahn et al., 2016).
- Η έκθεση στη βία αυξάνει επιπλέον τον *κίνδυνο προβληματικής χρήσης ουσιών* όπως το αλκοόλ, ο καπνός και τα ναρκωτικά στην ενήλικη ζωή (Norman et al., 2012). Τα παιδιά που εκτίθενται στη βία τείνουν επίσης να αντιμετωπίζουν *προβλήματα υγείας* πιο συχνά, όπως διατροφικές διαταραχές, επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές, καρδιαγγειακές παθήσεις, διαβήτη, παχυσαρκία, υπέρταση, ημικρανίες και άλλες ασθένειες, σε σύγκριση με παιδιά που δεν εκτέθηκαν σε αυτές τις αντιξοότητες (Norman et al., 2012). Ανακαλύφθηκε πρόσφατα ότι η πρώιμη έκθεση στη βία θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιο επιταχυνόμενη κυτταρική γήρανση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής (Ridout et al., 2019).
- Η έκθεση των παιδιών στη βία αποτελεί *προγνωστικό στοιχείο της μελλοντικής εμπλοκής τους σε καταχρηστικές ερωτικές σχέσεις και βίαση γονικότητα* προς τις δικές τους κόρες και γιους (McCloskey, 2013).

Τέλος, εκτός από τις εμφανείς προσωπικές επιπτώσεις που λαμβάνουν χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής στο οικογενειακό, κοινοτικό, κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον, η βία κατά των παιδιών έχει επίσης συνέπειες για τις χώρες, καθώς οδηγεί σε σημαντική αύξηση του κόστους που σχετίζεται με τη δημόσια υγεία, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τη λειτουργία της δικαιοσύνης, την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής και την παραγωγικότητα. Εκτός από το ότι συνεπάγονται μεγαλύτερες επενδύσεις σε υπηρεσίες πρόνοιας για τον πληθυσμό, αυτό το υψηλότερο κόστος διαβρώνει επίσης την παραγωγική ικανότητα των χωρών και την οικονομική ευημερία των μελλοντικών γενεών (WHO, 2016).

1.5 Ασφαλές περιβάλλον

Οι γονείς χρειάζονται τις δεξιότητες, τη γνώση και την εμπειρία για να εντοπίσουν σημάδια κακοποίησης (δεν είναι όλες οι συμπεριφορές σημάδια).

Το πρώτο βήμα για να βοηθήσουμε τα κακοποιημένα ή παραμελημένα παιδιά είναι να μάθουμε να αναγνωρίζουμε τα σημάδια της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης. Η παρουσία ενός μόνο σημείου δεν αποδεικνύει ότι συμβαίνει παιδική κακοποίηση, αλλά μια πιο προσεκτική ματιά στην κατάσταση μπορεί να δικαιολογείται όταν αυτά τα σημάδια εμφανίζονται επανειλημμένα ή σε συνδυασμό.

Τα ακόλουθα σημάδια μπορεί να σηματοδοτούν την παρουσία παιδικής κακοποίησης ή παραμέλησης:

- Το παιδί εμφανίζει ξαφνικές αλλαγές στη συμπεριφορά του
- Το παιδί έχει δυσκολία στη συγκέντρωση που δεν μπορεί να αποδοθεί σε συγκεκριμένα σωματικά ή ψυχολογικά αίτια
- Το παιδί είναι πάντα σε εγρήγορση, σαν να ετοιμάζεται να συμβεί κάτι κακό
- Το παιδί είναι υπερβολικά συμμορφούμενο, παθητικό ή αποτραβηγμένο
- Το παιδί δεν θέλει να πάει σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα/μέρος

Πίνακας περιεχομένου	Περιεχόμενα	Προτεινόμενη μεθοδολογία
1.1.Η δημιουργία ομάδας γονέων	Συστήστε τους συμμετέχοντες μεταξύ τους	Ατομική άσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
	Ανασκόπηση του σκοπού του μαθήματος	Κύρια Διάλεξη
1.2 Παιδική προστασία και βία κατά των παιδιών	Παιδική προστασία	Εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια
	«Τι σημαίνει για εσάς η προστασία των παιδιών»;	Διαδραστική παρουσίαση με Wooclap (σχεδιασμός ενός σύννεφου λέξεων)

	Βία κατά των παιδιών: ορισμός και τυπολογίες της VAC	Κύρια Διάλεξη
1.3 Νομοθεσία, ρυθμίσεις και σύστημα παιδικής προστασίας	Αναφορά στο διεθνές και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο Δικαιώματα των παιδιών Από ποιόν να ζητήσω βοήθεια/ υποστήριξη	Κύρια Διάλεξη Καταιγισμός ιδεών, εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια Ατομική άσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
1.4 Η έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο και συνέπειες της βίας κατά των παιδιών	Έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο και συνέπειες της VAC	Εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια
1.5 Ασφαλές περιβάλλον	Βία εκτός οικογένειας: σημάδια που μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό του κινδύνου βίας	Εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια

Αξιολόγηση

Στο τέλος της Ενότητας 1, οι συμμετέχοντες θα ερωτηθούν ως προς:

- ✓ Ικανοποίηση από την Ενότητα 1 (1Κ)
- ✓ Γνώσεις για το περιεχόμενο της Ενότητας 1 (2Κ)

Εργασία για την Επόμενη Ενότητα

Προσπαθήστε να περιγράψετε το προφίλ των γονιών σας.

Βιβλιογραφία

- Ahn, S. J., Kyeong, S., Suh, S. H., Kim, J. J., Chung, T. S., & Seok, J. H. (2016). What is the impact of child abuse on gray matter abnormalities in individuals with major depressive disorder: a case control study. *BMC psychiatry*, 16(1), 1-7.
- Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of educational psychology*, 84(3), 261.
- Berens, Anne E. and Charles A. Nelson, 'Neurobiology of fetal and infant development: Implications for infant mental health', *Handbook of Infant Mental Health*, c. 3, 4th edition, Guilford Press, New York, 2019.
- Biffi, E. (2020). *Il rovescio della trama educativa. L'infanzia tra intimità e violenza*. Franco Angeli: Milano.
- Cicchetti, D. (2016). Socioemotional, personality, and biological development: Illustrations from a multilevel developmental psychopathology perspective on child maltreatment. *Annual review of psychology*, 67, 187-211.
- Debebe, G. (2011). Creating a safe environment for women's leadership transformation. *Journal of Management Education*, 35(5), 679-712.
- Gardner, M. J., H. J. Thomas, & H. E. Erskine, 'The association between five forms of child maltreatment and depressive and anxiety disorders: A systematic review and meta-analysis', *Child Abuse & Neglect*, vol. 96, 2019, pp. 104082.
- Herrenkohl, Todd I. and Roy C. Herrenkohl, 'Examining the overlap and prediction of multiple forms of child maltreatment, stressors, and socioeconomic status: A longitudinal analysis of youth outcomes', *Journal of Family Violence*, vol. 22, no. 7, 2007, pp. 553-562.
- Irigara, Tatiana Quarti, et al., 'Child maltreatment and later cognitive functioning: A systematic review', *Psicologia: Reflexão e Crítica*, vol. 26, no. 2, 2013, pp. 376-387.
- Kisfalvi, V., & Oliver, D. (2015). Creating and maintaining a safe space in experiential learning. *Journal of Management Education*, 39(6), 713-740.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development (Vol. 1)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Lansford, Jennifer E., et al., 'A 12-Year Prospective Study of the Long-term Effects of Early Child Physical Maltreatment on Psychological, Behavioral, and Academic Problems in Adolescence', *JAMA Pediatrics*, vol. 156, no. 8, 2002, pp. 824-830.
- Lavi, Iris, et al., 'Emotion Reactivity and Regulation in Maltreated Children: A Meta-Analysis', *Child Development*, vol. 90, no. 5, 2019, pp. 1503-1524.
- McCloskey, L. A. (2013). The intergenerational transfer of mother-daughter risk for gender-based abuse. *Psychodynamic psychiatry*, 41(2), 303-328.
- MacGregor, S. P., & Semler, K. (2012). Towards whole person learning through sustainable executive performance. *Journal of Management Development*
- McLaughlin, Katie A., David Weissman and Debbie Bitrán, 'Childhood Adversity and Neural Development: A Systematic Review', *Annual Review of Developmental Psychology*, vol. 1, no. 1, 2019, pp. 277-312.

- Norman, Rosana E., et al., 'The Long-Term Health Consequences of Child Physical Abuse, Emotional Abuse, and Neglect: A Systematic Review and Meta-Analysis', PLOS Medicine, vol. 9, no. 11, 2012, p. e1001349.
- Ridout, Kathryn K., et al., 'Childhood maltreatment, behavioral adjustment, and molecular markers of cellular aging in preschool-aged children: A cohort study', Psychoneuroendocrinology, vol. 107, 2019, pp. 261-269.
- Su, Yingying, et al., 'How does childhood maltreatment influence ensuing cognitive functioning among people with the exposure of childhood maltreatment? A systematic review of prospective cohort studies', Journal of Affective Disorders, vol. 252, 2019, pp. 278-293.
- UNESCO, WHO, UNICEF, End Violence Against Children (2020). *Global status report on preventing violence against children*.
<https://www.who.int/publications/i/item/9789240004191>
- UNICEF (2019). *Convention on the Rights of the Child at a crossroads*.
<https://www.unicef.org/media/62371/file/Convention-rights-child-at-crossroads-2019.pdf>
- UNICEF (2020). *The Convention on the Rights of the Child: The children's version*.
<https://www.unicef.org/media/60981/file/convention-rights-child-text-child-friendly-version.pdf>
- United Nations General Assembly (1989). *Convention on the Rights of the Child*, 20 November 1989.
- WHO (2002). *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organization.
- WHO, UNICEF, End Violence Against Children (2016). *INSPIRE. Seven strategies for ending violence against children*.
- Wilson, S. D. (2013). *Caring leadership applied in the classroom to embrace the needs of students*. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, 10(1), 23-28

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Αναστοχασμός.

Αντίληψη για τον γονικό ρόλο και προστασία των παιδιών

Ο στόχος της Ενότητας 2 είναι να εκπαιδεύσει τους συμμετέχοντες σχετικά με τη σημασία της αυτοαντίληψης και των πολιτισμικών πτυχών στη διαμόρφωση της γονεϊκότητας.

Κάθε χώρα-συνεργάτης θα παρέχει υλικό βάσει της συγκεκριμένης πολιτιστικής της πραγματικότητα.

Σκοπός της εκπαίδευσης:

- ✓ Επίδραση των στερεοτυπικών απόψεων στις αντιδράσεις των γονέων, στην κατανόηση συγκεκριμένων τρωτών σημείων (αντιλήψεις)
- ✓ Αναγνωρίστε τις πολιτισμικές καταβολές των γονεϊκών πρακτικών
- ✓ Αναγνωρίστε τις προσωπικές/γνώριμες καταβολές των γονεϊκών πρακτικών
- ✓ Αναγνωρίστε ότι οι συγκρούσεις μεταξύ γονέων και παιδιών προκύπτουν συχνά από «μη ευθυγραμμισμένες» αντιλήψεις
- ✓ Κατανοήστε ποιο είναι το «σημείο καμπής» γονέων και παιδιών

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίζουν στερεότυπες απόψεις και αναπαραστάσεις για τα παιδιά.
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις πολιτισμικές καταβολές των γονεϊκών τους πρακτικών.
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις προσωπικές/γνώριμες καταβολές των γονεϊκών τους πρακτικών.
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίζουν τότε δίνουν οι ίδιοι το έναυσμα.
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να περιγράψουν καταστάσεις στις οποίες είχαν την αντίληψη ότι ήταν βίαιοι.

Περιεχόμενα :

- 2.1 Ανοστοχασμός πάνω στο τι είναι παιδί
 - 2.1.1 Στερεοτυπικά αδύνατα σημεία
 - 2.1.2 Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις του τι είναι παιδί
- 2.2 Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις του τι είναι γονιός
 - 2.2.1 Προσωπικές καταβολές (γνώριμες ιστορίες)
- 2.3 Αναγνώριση και κατανόηση των συναισθημάτων των γονέων
 - 2.3.1 Σημείο καμπής
 - 2.3.2 Η αντίληψη ότι είσαι βίαιος

Κύριο περιεχόμενο και μεθοδολογία

2.1 Ανοστοχασμός πάνω στο τι είναι παιδί

Στις μέρες μας υπάρχει μεγάλη επίσημη προσοχή στα παιδιά: από την UNCRC το 1989, υπήρξαν αρκετές θεσμικές πράξεις και πρωτοβουλίες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο που αφορούσαν την προστασία των παιδιών. Ωστόσο, καθημερινά βιώνουμε παραδείγματα παραβίασης των δικαιωμάτων των παιδιών και εκμετάλλευσης παιδιών (Biffi, 2018).

Η UNCRC ήταν το αποτέλεσμα μιας πολιτιστικής, επιστημονικής και κοινωνικής επένδυσης στην παιδική ηλικία που διήρκεσε καθ' όλη τη διάρκεια του εικοστού αιώνα, αυτού που η Ellen Key είχε ορίσει ως τον αιώνα του παιδιού. Δεν ήταν απλώς θέμα προόδου για την κατάκτηση δικαιωμάτων, ήταν ένα προοδευτικό πολιτιστικό και επιστημονικό ενδιαφέρον (Becchi, 1996): ήταν ακριβώς οι εξελίξεις της γνώσης στους ανθρωπολογικούς, ψυχολογικούς και παιδαγωγικούς τομείς που κατέδειξαν την ιδιαιτερότητα της παιδικής ηλικίας ως μια φάση ζωής που αξίζει τη δική της αξιοπρέπεια και αναγνώριση. Από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, τα κράτη αναρωτήθηκαν σχετικά με τους πιθανούς τρόπους προστασίας της ίδιας της ανθρωπότητας, η οποία επηρεάστηκε επικίνδυνα κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας σύγκρουσης και των τρομερών γεγονότων της. Το τέλος της δεκαετίας του 1990 λοιπόν τελείωσε με ένα ανοιχτό στοίχημα για την παιδική ηλικία και τα

δικαιώματά της. Η UNCRC γεννήθηκε υπό αυτή την συνθήκη, αλλά, κατά τη διάρκεια αυτών των 30 ετών από την υπογραφή της, υπήρξε μια ανοργάνωτη εξέλιξη της θεωρίας των δικαιωμάτων των παιδιών. Από τη μία, σημειώνουμε τη διάχυση των σιωπηλών πλαισίων βίας στα οποία τα παιδιά εξακολουθούν να είναι θύματα - ειδικά στην οικογένεια. Ωστόσο, εάν κοιτάξουμε τη διεθνή συζήτηση σε θεσμικό επίπεδο, είναι δυνατόν να παρατηρήσουμε ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τα παιδιά, το οποίο επίσημα εμφανίζεται σήμερα στο επίκεντρο των βασικών θεμάτων της διεθνούς ατζέντας. Ένα παράδειγμα είναι ο ρόλος που καταλαμβάνει η παιδική ηλικία στο πλαίσιο της Ατζέντας των Ηνωμένων Εθνών 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs). Τα Ηνωμένα Έθνη στοχεύουν σε έναν κόσμο όπου θα υπάρχει «καθολικός σεβασμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια», έναν κόσμο ικανό να επενδύσει στην παιδική ηλικία: «Οραματιζόμαστε [...] έναν κόσμο που επενδύει στα παιδιά του» (Ψήφισμα Α/ ΑΠΕ / 70/1, σελ. 4). Για να γίνει αυτό, τα συμβαλλόμενα κράτη υπόσχονται να εγγυηθούν τη δυνατότητα σε κάθε παιδί να μεγαλώσει απαλλαγμένο από βία και εκμετάλλευση, όπως ορίζεται σε έναν ειδικό στόχο: «Τερματισμός της κακοποίησης, εκμετάλλευσης, εμπορίας και κάθε μορφής βίας και βασανιστηρίων κατά των παιδιών " (SDG, 16.2).

2.1. Στερεοτυπικά αδύνατα σημεία

Διαφορετικά παιδιά έχουν διαφορετικά τρωτά σημεία. Ορισμένα από αυτά είναι σαφώς καθορισμένα, ορισμένα άλλα τρωτά σημεία συνδέονται με τις στερεότυπες απόψεις και αναπαραστάσεις των γονέων.

2.1.2 Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των παιδιών

Είναι σημαντικό για τους γονείς να κατανοήσουν ότι οι πεποιθήσεις σχετικά με την παιδική ηλικία είναι κρίσιμες για τα μέτρα παιδικής προστασίας.

Κάθε παγκόσμια προσέγγιση για την κακοποίηση παιδιών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά πρότυπα και τις προσδοκίες για τη συμπεριφορά των γονέων στο φάσμα των πολιτισμών σε όλο τον κόσμο. Ο πολιτισμός είναι το κοινό ταμείο πεποιθήσεων, συμπεριφορών και εννοιών μιας κοινωνίας για το πώς πρέπει να συμπεριφέρονται οι άνθρωποι. Σε αυτές τις έννοιες περιλαμβάνονται ιδέες για το ποιες πράξεις παράλειψης ή ανάθεσης μπορεί να συνιστούν κατάχρηση και παραμέληση (Estroff, 1997; Korbin, 1991). Ο πολιτισμός βοηθά στον καθορισμό των γενικά αποδεκτών αρχών εκπαίδευσης και φροντίδας των παιδιών. Διαφορετικές κουλτούρες έχουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με το ποιες είναι οι αποδεκτές πρακτικές γονικής μέριμνας. Κάποιοι ερευνητές έχουν προτείνει ότι οι απόψεις για την ανατροφή των παιδιών σε διαφορετικούς πολιτισμούς μπορεί να αποκλίνουν σε τέτοιο βαθμό που η συμφωνία για το ποιες πρακτικές είναι καταχρηστικές ή

παραμελητικές μπορεί να είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί (Facchin et al., 1998; National Research Council, 1993). Ωστόσο, οι διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτισμοί ορίζουν τι είναι καταχρηστικό έχουν να κάνουν περισσότερο με την έμφαση σε συγκεκριμένες πτυχές της γονικής συμπεριφοράς. Φαίνεται ότι υπάρχει γενική συμφωνία σε πολλούς πολιτισμούς ότι η κακοποίηση παιδιών δεν πρέπει να επιτρέπεται, και εικονική ομοφωνία από αυτή την άποψη, όταν πρόκειται για πολύ σκληρές πειθαρχικές πρακτικές και σεξουαλική κακοποίηση (Bross et al., 2000).

2.2 Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των γονιών

Η βία έχει τις καταβολές της σε έναν αριθμό κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών παραγόντων που επηρεάζουν τις κοινότητες, τις οικογένειες, τις σχέσεις και τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά βιώνουν την καθημερινή τους ζωή. Κανένας παράγοντας δεν μπορεί να εξηγήσει την τάση ενός ατόμου προς τη βία ή την υψηλότερη επικράτηση αυτού του φαινομένου σε ορισμένες κοινότητες. Η βία είναι το αποτέλεσμα της πολύπλοκης αλληλεπίδρασης ατομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών παραγόντων και σχέσεων.

Για να διευρύνει την ανάλυση και την κατανόηση της βίας και των επιπτώσεών της στη δημόσια υγεία, ο ΠΟΥ εισήγαγε το κοινωνικό-οικολογικό μοντέλο που αναγνωρίζει ένα ευρύ και σύνθετο φάσμα παραγόντων που μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο βίας, να τη διαιωνίσουν ή, εναλλακτικά, να παρέχουν προστασία από αυτήν (ΠΟΥ, 2002). Αυτό το εννοιολογικό μοντέλο που αναπτύχθηκε από τον Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, 1979) επιτρέπει την κατανόηση της πολύπλευρης και πολύπαραγοντικής φύσης της βίας, ως αποτέλεσμα της αμοιβαίας και πολύπλοκης αλληλεπίδρασης παραγόντων σε τέσσερα επίπεδα: ατομικό, σχεσιακό, κοινοτικό και κοινωνικό. Η κύρια ιδέα αυτών των επιπέδων είναι ότι η ανάπτυξη των παιδιών, μια διαδικασία όπου οι φροντιστές διαδραματίζουν βασικό ρόλο, εξαρτάται από αμφίδρομες και δυναμικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ επιμέρους παραγόντων και συνθηκών σε σχεσιακό, κοινοτικό και κοινωνικό επίπεδο.

- *Παράγοντες κινδύνου σε ατομικό επίπεδο:* περιλαμβάνουν πτυχές του βιολογικού και του προσωπικού ιστορικού, όπως φύλο, ηλικία, εκπαίδευση, εισόδημα, αναπηρία, μειωμένη εγκεφαλική και γνωστική ανάπτυξη, ψυχολογικές διαταραχές, βλαβερή χρήση αλκοόλ, κατάχρηση ναρκωτικών και ιστορικό επιθετικότητας ή κακομεταχείρισης.
- *Παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με την ου στενή σχέση:* περιλαμβάνουν έλλειψη συναισθηματικού δεσμού, κακές πρακτικές ανατροφής των παιδιών,

οικογενειακή δυσλειτουργία και χωρισμό, συναναστροφή με παραβατικούς συνομηλίκους, παιδιά που γίνονται μάρτυρες βίας κατά της μητέρας ή της θετής μητέρας τους και πρόωρο ή αναγκαστικό γάμο

- *Παράγοντες κινδύνου σε κοινοτικό επίπεδο:* περιλαμβάνουν τον τρόπο με τον οποίο τα χαρακτηριστικά περιοχών όπως τα σχολεία, οι χώροι εργασίας και οι γειτονιές αυξάνουν τον κίνδυνο βίας. Περιλαμβάνουν επίσης τη φτώχεια, την υψηλή πυκνότητα πληθυσμού, τους παροδικούς πληθυσμούς, τη χαμηλή κοινωνική συνοχή, το μη ασφαλές φυσικό περιβάλλον, τα υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας και την ύπαρξη τοπικού εμπορίου ναρκωτικών.
- *Παράγοντες κινδύνου σε επίπεδο κοινωνίας:* περιλαμβάνουν νομικούς και κοινωνικούς κανόνες που δημιουργούν ένα κλίμα στο οποίο η βία ενθαρρύνεται ή ομαλοποιείται. Αυτοί περιλαμβάνουν επίσης πολιτικές υγείας, οικονομικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές πολιτικές που διατηρούν οικονομικές, έμφυλες ή κοινωνικές ανισότητες, απουσία ή ανεπαρκής κοινωνική προστασία, κοινωνική αστάθεια λόγω συγκρούσεων, ή φυσικών καταστροφών, αδύναμη διακυβέρνηση και κακή επιβολή του νόμου.

2.2.1 Προσωπικές καταβολές (γνώριμες ιστορίες)

Το νόημα που αποδίδεται στις προσωπικές εμπειρίες της παιδικής ηλικίας κάποιου έχει βαθύ αντίκτυπο στον προσωπικό τρόπο να είσαι γονιός. Η ικανότητα του ατόμου να αναστοχάζεται και να κατανοεί τις αρνητικές εμπειρίες του, επιτρέπει στους γονείς να αποφεύγουν την αναπαραγωγή ακατάλληλων διαδραστικών μοντέλων και ευνοεί την ανάπτυξη ενός ασφαλούς δεσμού προσκόλλησης με τα παιδιά τους (Siegel, Hartzell, 2003).

2.3 Αναγνώριση και κατανόηση των συναισθημάτων των γονέων

2.3.1 Σημείο καμψής

Προσωπικά ερεθίσματα, άγχος και συναισθήματα συμβάλλουν στην κλιμάκωση των συγκρούσεων και στην επίτευξη του σημείου καμψής ή «σημείου βρασμού» (boiling point) των γονιών. Η ενθάρρυνση του προβληματισμού σχετικά με τα προσωπικά ερεθίσματα θα μπορούσε να βοηθήσει τους γονείς να αποτρέψουν τις συγκρούσεις με τα παιδιά τους.

2.3.2 Η αντίληψη ότι είσαι βίαιος

Ο σκοπός αυτής της συνεδρίας είναι να βοηθήσει στη βελτίωση της αυτοαντίληψης σε δύσκολες στιγμές της κανονικής καθημερινής ζωής.

Πίνακας περιεχομένων	Περιεχόμενα	Προτεινόμενη μεθοδολογία
2.1 Ανστοχασμός πάνω στο τι είναι παιδί	Προσδιορισμός του αποδεκτού πεδίου	Ομάδες buzz και συζήτηση στην ολομέλεια
	Σtereοτυπικά αδύνατα σημεία	Ατομική άσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
	Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των παιδιών	Εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια
2.2. Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των γονιών	Πολιτιστικές και προσωπικές καταβολές που διαμορφώνουν τις δράσεις και τις αναπαραστάσεις των γονιών	Εργασία και συζήτηση στην ολομέλεια
2.3 Αναγνώριση και κατανόηση των συναισθημάτων των γονέων	Σημείο καμπής και κλιμάκωσης: ερεθίσματα, άγχος και συναισθήματα	Κύρια Διάλεξη
	Η αντίληψη ότι είσαι βίαιος	Ατομική άσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια

Αξιολόγηση

Στο τέλος της Ενότητας 2, οι συμμετέχοντες θα ερωτηθούν ως προς:

- ✓ Ικανοποίηση από την Ενότητα 2 (1K)
- ✓ Γνώσεις για το περιεχόμενο της Ενότητας 2 (2K)

Εργασία για την Επόμενη Ενότητα

Εστιάστε σε μια στιγμή που χρησιμοποιείτε πειθαρχία με το παιδί σας και γράψτε την στο ημερολόγιό σας.

Βιβλιογραφία

- Becchi E. (1996). Il nostro secolo. In E. Becchi, D. Julia (eds.), *Storia dell'infanzia 2. Dal Settecento a oggi* (pp. 332-407). Roma-Bari: Laterza.
- Biffi, E. (2018). What can a child do and be today? Pedagogical reflections on children's contribution to contemporary society. *Pedagogia Oggi*, 2: 2015-225.
- Bronfenbrenner V, 'The ecology of human development: experiments by nature and design', Harvard University Press, Cambridge, 1979.
- Bross DC et al. *World perspectives on child abuse: the fourth international resource book*. Denver, CO, Kempe Children's Center, University of Colorado School of Medicine, 2000.
- Estroff SE. A cultural perspective of experiences of illness, disability, and deviance. In: Henderson GE et al., eds. *The social medicine reader*. Durham, NC, Duke University Press, 1997:6–11.
- Facchin P et al. *European strategies on child protection: preliminary report*. Padua, Epidemiology and Community Medicine Unit, University of Padua, 1998.
- Korbin JE. Cross-cultural perspectives and research directions for the 21st century. *Child Abuse & Neglect*, 1991, 15:67–77.
- National Research Council. *Understanding child abuse and neglect*. Washington, DC, National Academy of Sciences Press, 1993.
- Siegel, D. J., & Hartzell, M. (2003). *Parenting from the inside out*. New York: Jeremy P. Tarcher.
- WHO (2002). *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organization.
- WHO, UNICEF, *End Violence Against Children (2016). INSPIRE. Seven strategies for ending violence against children*.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Θετική γονεϊκότητα και διαπροσωπικές δεξιότητες

Στόχος της ενότητας 3 είναι να εκπαιδεύσει τους συμμετέχοντες σχετικά με τη σημασία της μόρφωσης των παιδιών τους σύμφωνα με τις αρχές της Θετικής γονεϊκότητας.

Με βάση τη σύνθεση της ομάδας γονέων, για αυτή την ενότητα οι συμμετέχοντες μπορούν να χωριστούν σε ομάδες ανάλογα με την ηλικία των παιδιών τους.

Κάθε χώρα-συνεργάτης θα παρέχει υλικό βάσει της συγκεκριμένης πολιτιστικής της πραγματικότητα.

Στόχοι εκπαίδευσης:

- ✓ Ο ορισμών κάποιων κατευθυντήριων γραμμών Θετικής γονεϊκότητας
- ✓ Η κατανόηση του μοντέλου επίλυσης συγκρούσεων
- ✓ Η υποστήριξη των θετικών γονικών στρατηγικών
- ✓ Η υποστήριξη στρατηγικών επικοινωνίας

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να μπορούν να ανακαλέσουν τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίζουν και να αναπαράγουν θετικές γονικές στρατηγικές
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να μπορούν να ορίζουν διαφορετικούς διαύλους επικοινωνίας με το παιδί και να αναπτύσσουν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να περιγράψουν μια απαιτητική συμπεριφορά των παιδιών τους και να πειραματιστούν με βασικές αρχές επίλυσης συγκρούσεων σε πραγματικές καταστάσεις

Περιεχόμενα:

3.1 Η ανάπτυξη των παιδιών

3.2 Στυλ ανατροφής και πειθαρχία

3.2.1 Τι είναι αποδεκτό

3.2.2 Σωματική τιμωρία και μη βίαιη πειθαρχία

3.3 Θετική γονεϊκότητα

3.3.1 Πώς να δημιουργήσετε κοινούς διαύλους επικοινωνίας

Κύρια Περιεχόμενα και Μεθοδολογίες

3.1 Η ανάπτυξη των παιδιών

Υγιής ανάπτυξη σημαίνει ότι τα παιδιά όλων των ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ειδικές ανάγκες, είναι σε θέση να ευδοκιμήσουν όπου ικανοποιούνται οι κοινωνικές, συναισθηματικές και εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Το να έχεις ένα ασφαλές και γεμάτο αγάπη σπίτι και να περνάς χρόνο με την οικογένεια σου είναι πολύ σημαντικά. Η σωστή διατροφή, η άσκηση και ο ύπνος μπορούν επίσης να κάνουν μεγάλη διαφορά. Είναι επίσης σημαντικό να γνωρίζουμε τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών αναπτυξιακών περιόδων, με τα συγκεκριμένα ορόσημα και ανάγκες που παρουσιάζουν.

Βρέφη (πρώτου έτους)

Ορόσημα. Τον πρώτο χρόνο, τα παιδιά μαθαίνουν να εστιάζουν το βλέμμα τους, να προσεγγίζουν, να εξερευνούν και να μαθαίνουν για τα πράγματα γύρω τους. Ακούνε, καταλαβαίνουν και αρχίζουν να προφέρουν ονόματα ανθρώπων και πραγμάτων. Σε αυτό το στάδιο, τα παιδιά αναπτύσσουν επίσης δεσμούς αγάπης και εμπιστοσύνης με τους γονείς τους και με άλλους ανθρώπους ως μέρος της κοινωνικής και συναισθηματικής τους ανάπτυξης.

Συμβουλές για τους γονείς. Τα παιδιά βρίσκουν τη φωνή των γονιών τους χαλαρωτική: η ομιλία, το διάβασμα και το τραγούδι βοηθούν τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή και συνεισφέρουν στην εκμάθηση της γλώσσας. Αφιερώνοντας χρόνο στην αγκαλιά και το κράτημα ενός μωρού θα το βοηθήσει να αισθανθεί ότι το φροντίζουν. Η φροντίδα του

εαυτού σωματικά, διανοητικά και συναισθηματικά είναι βασικό για την απόκτηση της ενέργειας που χρειάζεται κάποιος για να είναι καλός γονέας.

Νήπια (1-2 ετών)

Ορόσημα. Κατά το δεύτερο έτος, αυξάνεται η εξερεύνηση ανθρώπων και αντικειμένων, επομένως τα νήπια κυκλοφορούν περισσότερο και αποκτούν επίγνωση του εαυτού τους και του περιβάλλοντός τους. Αρχίζουν να δείχνουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία και προκλητική συμπεριφορά: αναγνωρίζουν τον εαυτό τους σε εικόνες ή καθρέφτη, και μιμούνται τη συμπεριφορά των άλλων, ιδιαίτερα των ενηλίκων και των μεγαλύτερων παιδιών. Η γλωσσική τους ικανότητα ενισχύεται: από την προφορά μεμονωμένων λέξεων στις πρώτες πολύ απλές φράσεις. Στις αλληλεπιδράσεις με τους φροντιστές αναδύεται το συμβολικό παιχνίδι (προσποίηση).

Συμβουλές για τους γονείς. Ενθαρρύνετε την αυξανόμενη ανεξαρτησία του παιδιού αφήνοντάς το να συμμετέχει στο ντύσιμο και το φαγητό του. Είναι προτιμότερο να ανταποκρίνεστε σε επιθυμητές συμπεριφορές περισσότερο από το να τιμωρείτε τις ανεπιθύμητες συμπεριφορές, πείτε ή δείξτε στο παιδί τι πρέπει να κάνει. Ενθαρρύνετε την περιέργεια και την ικανότητα του μικρού παιδιού να αναγνωρίζει κοινά αντικείμενα στις καθημερινές δραστηριότητες.

Νήπια (2-3 ετών)

Ορόσημα. Αυτό το στάδιο αποκαλείται συχνά τα "τρομερά δύο" (terrible twos): οι δυσκολίες στην πειθαρχία και τα ξεσπάσματα θυμού είναι αρκετά φυσιολογικά σε αυτήν την περίοδο. Ωστόσο, αυτή μπορεί να είναι μια συναρπαστική στιγμή για τους γονείς και τα νήπια. Τα νήπια αναπτύσσουν τις ικανότητές τους να ακολουθούν οδηγίες δύο ή τριών βημάτων, να ταξινομούν αντικείμενα ανά σχήμα και χρώμα, να μιμούνται ενήλικες και τα παιδιά που παίζουν μαζί και να εκφράζουν ένα ευρύ φάσμα συναισθημάτων, συμπεριλαμβανομένων συναισθημάτων συνδεδεμένων με την συνείδηση εαυτού, όπως είναι η υπερηφάνεια και η ντροπή. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο στην επίγνωση του παιδιού για τον εαυτό του.

Συμβουλές για τους γονείς. Είναι σημαντικό να δίνετε προσοχή και επαίνους στο παιδί όταν ακολουθεί οδηγίες, δείχνει θετική συμπεριφορά και περιορίζει «δύσκολες» συμπεριφορές, όπως είναι τα ξεσπάσματα. Η αναγνώριση και επικοινωνία των συναισθημάτων ενός μικρού παιδιού από τους γονείς του («Είσαι πραγματικά αναστατωμένος γι' αυτό») μπορούν να το υποστηρίξουν το παιδί να διαχειριστεί την απογοήτευση χωρίς να ξεσπάει.

Παιδιά προσχολικής ηλικίας (3-5 ετών)

Ορόσημα. Στην πρώιμη παιδική ηλικία ο «κόσμος» των παιδιών διευρύνεται και αρχίζουν να εστιάζουν περισσότερο σε ενήλικες και παιδιά εκτός οικογένειας. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, τα παιδιά θα πρέπει να μπορούν να οδηγούν τρίκυκλο, να χρησιμοποιούν ψαλίδι ασφαλείας, να μπορούν να ντύνονται και να γδύνονται μόνα τους, να θυμούνται μέρος μιας ιστορίας. Είναι επίσης σε θέση να καταλάβουν ότι οι άλλοι άνθρωποι μπορούν να έχουν

διαφορετικές οπτικές από την δική τους (θεωρία του νου). Το συμβολικό παιχνίδι πλέον πραγματοποιείται και μεταξύ συνομηλίκων: συνεργατικό συμβολικό παιχνίδι.

Συμβουλές για τους γονείς. Είναι σημαντικό να είστε σαφείς και σταθεροί όταν πειθαρχείτε ένα παιδί, εξηγώντας και πράττοντας την αναμενόμενη για εσάς συμπεριφορά. Το να δίνετε έναν περιορισμένο αριθμό απλών επιλογών (για παράδειγμα, η επιλογή των ρούχων που θα φορεθούν, της ώρας τους παιχνιδιού, του σνακ προς κατανάλωση) είναι επίσης μια χρήσιμη στρατηγική. Η ενθάρρυνση της κοινωνικοποίησης με άλλα παιδιά βοηθά το παιδί να μάθει την αξία του να μοιράζεσαι και της φιλίας.

Μέση παιδική ηλικία (6-8 ετών)

Ορόσημα. Πλέον, η ανεξαρτησία των παιδιών από την οικογένεια γίνεται πιο σημαντική. Το σχολείο φέρνει τα παιδιά σε τακτική επαφή με τον «έξω κόσμο». Οι φίλιες, και η αποδοχή από τους συνομηλίκους, γίνεται όλο και πιο σημαντική. Οι νοητικές δεξιότητες αναπτύσσονται γρήγορα: τα παιδιά αποκτούν εμπειρία στην επιλεκτική προσοχή, τις πρόβες, και των περιορισμό των άμεσων αντιδράσεών τους.

Συμβουλές για τους γονείς. Η στοργή και η αναγνώριση των επιτευγμάτων των παιδιών από τους γονείς, καθώς και η υποστήριξη στην στοχοθεσία των δικών τους εφικτών στόχων, είναι πολύ σημαντικοί παράγοντες για την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της αυτο-αποτελεσματικότητάς τους. Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείτε πειθαρχία για να καθοδηγείτε και να προστατεύετε το παιδί, παρά να το τιμωρείτε κάνοντάς το να αισθάνεται άσχημα για τον εαυτό του. Χρειάζεται να τηρούνται σαφείς κανόνες, για τους οποίους θα έχετε ενημερώσει τα παιδιά.

Μέση παιδική ηλικία (9-11 ετών)

Ορόσημα. Το να έχει φίλους, ειδικά του ίδιου φύλου, είναι πολύ σημαντικό σε αυτή την ηλικία, αλλά η κοινωνική πίεση των συνομηλίκων μπορεί να γίνει πολύ ισχυρή. Τα παιδιά που αισθάνονται καλά με τον εαυτό τους είναι πιο ικανά να αντισταθούν στην αρνητική πίεση των συνομηλίκων και να κάνουν καλύτερες επιλογές για τον εαυτό τους. Επίσης, οι σωματικές αλλαγές της εφηβείας μπορεί να έχουν εμφανιστεί μέχρι τώρα, ειδικά για τα κορίτσια: τα προβλήματα εμφάνισης και διατροφής, μερικές φορές, ξεκινούν γύρω σε αυτήν την ηλικία.

Συμβουλές για τους γονείς. Το να περνάς χρόνο με τα παιδιά, να μιλάς μαζί τους και να ενδιαφέρεσαι για τη σχολική και εξωσχολική τους ζωή αυξάνει την αυτοπεποίθησή τους. Σε αυτήν την περίοδο είναι σημαντικό να βοηθήσετε το παιδί να αναπτύξει τη δική του αίσθηση για το τι είναι σωστό και τι λάθος, και της ευθύνης που έχει. Δεν είναι πολύ νωρίς να μιλήσετε μαζί του για επικίνδυνα πράγματα που οι φίλοι μπορεί να το πείσουν να κάνει, όπως το κάπνισμα ή κάποιες επικίνδυνες προκλήσεις.

Νεαροί έφηβοι (12-14 ετών)

Ορόσημα. Οι ορμόνες αλλάζουν καθώς αρχίζει η εφηβεία. Τα περισσότερα αγόρια βγάζουν τρίχες στο πρόσωπο και στην ηβική τους περιοχή και οι φωνές τους βαθαίνουν. Τα περισσότερα κορίτσια

αναπτύσσουν ηβική τρίχα και στήθος και τους έρχεται περίοδος. Μπορεί να ανησυχούν για αυτές τις αλλαγές και το πώς τους βλέπουν οι άλλοι, επομένως μπορεί να βιώνουν περισσότερη κυκλοθυμία, και μερικές φορές μπορεί να φαίνονται αγενείς ή ευερέθιστοι και γενικά να εκφράζουν λιγότερη στοργή προς τους γονείς τους. Σε αυτή την ηλικία, έχοντας τη δυνατότητα να κάνουν περίπλοκες σκέψεις, οι έφηβοι, σε μεγαλύτερο βαθμό, αποφασίζουν μόνοι τους σχετικά με τους φίλους τους, τα αθλήματα, το διάβασμα και το σχολείο.

Συμβουλές για τους γονείς. Η καλή ισορροπία μεταξύ ανεξαρτησίας και καθοδήγησης είναι βασική: για παράδειγμα, βοηθήστε τον έφηβό να κάνει υγιείς επιλογές, ενώ παράλληλα τον ενθαρρύνετε να παίρνει τις δικές του αποφάσεις. Είναι σημαντικό οι νεαροί έφηβοι να γνωρίζουν ότι οι γονείς τους ακούνε και σέβονται τις απόψεις και τα συναισθήματά τους. Όταν υπάρχει μια διαμάχη, είναι σημαντικό να είστε ξεκάθαροι σχετικά με τους στόχους και τις προσδοκίες σας, καθώς και να επιτρέπετε στον έφηβο να έχει λόγο στο πώς θα επιτύχει αυτούς τους στόχους.

Έφηβοι (15-17 ετών)

Ορόσημα. Τα περισσότερα κορίτσια θα είναι πλέον σωματικά, και τα περισσότερα από αυτά θα έχουν «ολοκληρώσει» την εφηβεία. Τα αγόρια μπορεί να εξακολουθούν να ωριμάζουν σωματικά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Οι ανησυχίες σχετικά με το σώμα, το μέγεθος και την όψη του σώματος, καθώς και διατροφικές διαταραχές, μπορεί να είναι συχνές, ειδικά μεταξύ των κοριτσιών. Έχουν βαθύτερη ικανότητα να νοιάζονται και να μοιράζονται, και έχουν περισσότερο ενδιαφέρον για ρομαντικές σχέσεις και για την σεξουαλικότητα. Γενικά αντιμετωπίζουν λιγότερες συγκρούσεις με τους γονείς. Οι σχέσεις με τους φίλους εξακολουθούν να είναι σημαντικές, ωστόσο οι έφηβοι έχουν και άλλα ενδιαφέροντα καθώς αναπτύσσουν μια πιο ξεκάθαρη αίσθηση του εαυτού τους.

Συμβουλές για τους γονείς. Αυτή είναι μια σημαντική περίοδος για τους γονείς να δημιουργήσουν ευκαιρίες για τους έφηβους να χρησιμοποιήσουν τη δική τους κρίση, ενώ παραμένουν διαθέσιμοι για συμβουλές και υποστήριξη. Είναι πολύ σημαντικό να μιλήσετε με έναν έφηβο για τις ανησυχίες του/της, να δώσετε προσοχή σε τυχόν αλλαγές στη συμπεριφορά του/της, και να αναζητήσετε επαγγελματική βοήθεια εάν είναι απαραίτητο. Η συζήτηση με τους εφήβους σχετικά με τον μελλοντικό σχεδιασμό για την αντιμετώπιση δύσκολων ή άβολων καταστάσεων (όπως τι να κάνουν εάν είναι σε ομάδα και κάποιος κάνει χρήση ναρκωτικών ή αν βρίσκονται υπό πίεση να κάνουν σεξ) είναι πολύ χρήσιμο για την πρόληψη επικίνδυνων συμπεριφορών.

3.2 Στυλ ανατροφής και πειθαρχία

Οι γονείς και οι φροντιστές χρειάζεται να κατανοήσουν τη σημασία της θετικής, μη βίαιης πειθαρχίας στην ανάπτυξη του παιδιού, καθώς και ότι η στενή επικοινωνία γονέα-παιδιού μειώνει τις σκληρές γονεϊκές πρακτικές. Τα παραπάνω συμβάλλουν στη δημιουργία θετικών αλληλεπιδράσεων γονέα-παιδιού και βοηθούν στην ενίσχυση του δεσμού μεταξύ γονέων ή άλλων φροντιστών και των παιδιών – παράγοντες που βοηθούν στην πρόληψη της βίας κατά των παιδιών (ΠΟΥ, UNICEF, End Violence Against Children , 2016)

3.2.1 Τι είναι αποδεκτό

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) προβλέπει τα βήματα που πρέπει να λάβουν οι γονείς προς το καλύτερο συμφέρον των παιδιών: η εξασφάλιση συνθηκών διαβίωσης που επιτρέπουν την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής και κοινωνικής ανάπτυξης (άρθ. 27), και η παροχή κατάλληλης κατεύθυνσης και καθοδήγησης στην άσκηση των δικαιωμάτων του παιδιού από το ίδιο το παιδί (Άρθρο 5). Η κατάλληλη γονική καθοδήγηση πρέπει να σέβεται τις εξελισσόμενες ικανότητες του παιδιού (άρθρο 5), τις απόψεις του παιδιού (άρθρο 12) και να είναι απαλλαγμένη από βία και εξευτελιστική τιμωρία (Άρθρο 19).

3.2.2 Σωματική τιμωρία και μη βίαιη πειθαρχία

Η σωματική τιμωρία είναι η πιο κοινή μορφή βίας κατά των παιδιών παγκοσμίως. Σύμφωνα με την Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Παιδιού (2006), περιλαμβάνει «οποιαδήποτε τιμωρία κατά την οποία χρησιμοποιείται σωματική βία και έχει σκοπό να προκαλέσει κάποιον βαθμό πόνου ή δυσφορίας». Κατά την άποψη της Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Παιδιού, η σωματική τιμωρία είναι πάντα ταπεινωτική, αντιστοίχως με μορφές μη σωματικών τιμωριών που ταπεινώνουν, υποτιμούν, απειλούν ή τρομάζουν το παιδί.

Η θετική πειθαρχία βασίζεται στα δικαιώματα των παιδιών για ένα υγιές περιβάλλον, την προστασία από τη βία και την αξία της συμμετοχής των παιδιών στη δική τους μάθηση και ανάπτυξη. Επικεντρώνεται στη δημιουργία θετικών δεσμών και στην προώθηση της συνεργασίας και της συναισθηματικής αμοιβαιότητας γονέα-παιδιού (CTI, 2021).

Τέσσερις αρχές θετικής πειθαρχίας (Durrant, 2016):

1. *Προσδιορισμός μακροπρόθεσμων εκπαιδευτικών στόχων:* Για να παρέχουν αποτελεσματικά θετική πειθαρχία, οι γονείς και οι φροντιστές πρέπει να αναγνωρίσουν τους συγκεκριμένους στόχους που θα ήθελαν να επιτύχει το παιδί μακροπρόθεσμα (π.χ. διαχείριση του άγχους, βελτίωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας και το να λαμβάνει υπόψη τα συναισθήματα των άλλων).

2. *Παροχή ζεστασιάς και δομής:* Η έρευνα δείχνει ότι τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα όταν νιώθουν σεβασμό, κατανόηση, εμπιστοσύνη, ασφάλεια και αγάπη. Χρειάζονται επίσης ξεκάθαρες πληροφορίες για να κατανοήσουν σταδιακά, να μάθουν και να επιτύχουν.

3. Κατανόηση του πώς σκέφτονται και αισθάνονται τα παιδιά: Μαθαίνοντας να βλέπουν και να κατανοούν τον κόσμο μέσα από τα μάτια των παιδιών, οι ενήλικες μπορούν να παρέχουν ζεστασιά και δομή με τρόπους που είναι κατάλληλοι για το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού.

Επίλυση προβλημάτων: Οι γονείς και οι φροντιστές πρέπει να κάνουν ένα βήμα πίσω, να ρυθμίσουν τα συναισθήματά τους και να δουν την κατάσταση μέσα από τα μάτια του παιδιού. Η επίλυση προβλημάτων βοηθά τα παιδιά να μάθουν σημαντικές δεξιότητες. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων.

3.3 Θετική γονεϊκότητα

«Η θετική ανατροφή αναφέρεται στη γονική συμπεριφορά που βασίζεται στο καλύτερο συμφέρον του παιδιού, το οποίο είναι η ανατροφή, η ενδυνάμωση, η μη βίαιη συμπεριφορά και παρέχει αναγνώριση και καθοδήγηση που περιλαμβάνει τον καθορισμό ορίων για να επιτευχθεί η πλήρης ανάπτυξη του παιδιού» (Council of Europe, 2006).

Η θετική ανατροφή των παιδιών είναι μια μορφή γονεϊκότητας που προϋποθέτει σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών και βασίζεται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού (UNICEF, 2018). Αφορά την ανατροφή, ενδυνάμωση, αναγνώριση και καθοδήγηση του παιδιού και περιλαμβάνει τον καθορισμό ορίων για την πλήρη ανάπτυξη του. Η θετική ανατροφή των παιδιών προϋποθέτει σεβασμό στα δικαιώματα των παιδιών και ένα μη βίαιο περιβάλλον, όπου οι γονείς δεν χρησιμοποιούν σωματική, ή ψυχολογικά εξευτελιστική, τιμωρία για να επιλύσουν τις συγκρούσεις ή να διδάξουν πειθαρχία και σεβασμό.

Σύμφωνα με τη UNICEF (2018), η θετική ανατροφή των παιδιών βασίζεται σε πέντε αλληλένδετες αρχές, οι οποίες δημιουργούν μια καλή βάση και μια ισχυρή σχέση παιδιού-γονέα:

1. **Δεσμός:** Η συναισθηματική σύνδεση είναι η πρωταρχική ανάγκη που αναπτύσσεται με τη γέννηση του παιδιού. Η σύνδεση που σχηματίζεται μεταξύ του παιδιού και του πρώτου ενήλικα φροντιστή του καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα δομήσει τις μελλοντικές του σχέσεις με το περιβάλλον του. Επιπλέον, αυτή η σύνδεση έχει σημαντικό αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται η ικανότητα για προσωπικά συναισθήματα και αντιμετώπιση δυσκολιών. Καθώς το παιδί μεγαλώνει, τόσο η συμπεριφορά των γονιών προς τα παιδιά τους, όσο και η μεταξύ τους σχέση, επηρεάζουν το συναισθηματικό δέσιμο των παιδιών με τους γονείς τους. Όταν δημιουργείται ασφαλής δεσμός, τα παιδιά αισθάνονται ασφαλή και αναζητούν φροντίδα και άνεση στους γονείς τους.

2. *Σεβασμός:* Τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα από το προσωπικό παράδειγμα που δίνουν οι γονείς τους. Το να δείχνεις στοργή, προσοχή, φροντίδα, να μιλάς στο παιδί με σεβασμό, είναι όλα σημάδια του σεβασμού του γονέα για το παιδί. Αυτό θα κάνει το παιδί να αντιδράσει με θετικό τρόπο, να σέβεται τους γονείς του και τους άλλους ανθρώπους, να σεβαστεί τον εαυτό του και να αποκτήσει αυτοπεποίθηση.

3. *Προληπτική γονική μέριμνα:* Σημαίνει, όταν είναι δυνατόν, να προβλέπουμε, να παρεμποδίζουμε και να αποτρέπουμε προβλήματα από την αρχή, προτού γίνουν πηγή σύγκρουσης ή κρίσης. Οι γονείς πρέπει να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα προτού κλιμακωθούν και ξεφύγουν από τον έλεγχο. Οι προνοητικοί γονείς δίνουν προτεραιότητα στην εκμάθηση γονικής μέριμνας και στην δημιουργία θετικών σχέσεων με τα παιδιά τους. Αυτό επιτυγχάνεται με τη μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων στη ζωή των παιδιών τους μέσω του χρόνου που περνούν μαζί, και δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.

4. *Ηγεσία με ενσυναίσθηση:* Η θετική προσέγγιση του γονέα είναι γεμάτη ζεστασιά, διασφαλίζει τη συνεργασία και την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων. Οι γονείς με ενσυναίσθηση κατανοούν τις ανάγκες των παιδιών τους και αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους με τρόπο που τα κάνει να αισθάνονται ότι ακούγονται και ότι τους καταλαβαίνουν, χάρη στη συναισθηματική σταθερότητα, τη σωματική και λεκτική στοργή και την ενσυναίσθηση.

5. *Θετική πειθαρχία:* Η θετική ανατροφή των παιδιών σημαίνει κάτι περισσότερο από την πειθαρχία, επομένως, η θετική πειθαρχία είναι μία από τις αρχές της θετικής ανατροφής. Η πειθαρχία συχνά μπερδεύεται με την τιμωρία και την απαγόρευση. Ωστόσο, η τιμωρία και η πειθαρχία είναι δύο εντελώς διαφορετικές έννοιες και υποδηλώνουν διαφορετικές γονεϊκές συμπεριφορές.

Η UNICEF (2020) προτείνει τη χρήση του μοντέλου 5Rs της θετικής και αποτελεσματικής γονικής μέριμνας, το οποίο συμβάλλει στην προώθηση της φροντίδας και την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών, μέσω πέντε ειδικών δράσεων ενίσχυσης της ικανότητας.

Οι δράσεις αφορούν:

1. τη ρύθμιση των συναισθημάτων του ατόμου,
2. την αναγνώριση του πώς μαθαίνουν τα παιδιά, καθώς και τα συναισθήματα που βιώνουν σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης,
3. θετικές και αποτελεσματικές πρακτικές πειθαρχίας,
4. την κατάλληλη ανταπόκριση στις συμπεριφορές και τις ανάγκες των παιδιών
5. την ενίσχυση θετικών συμπεριφορών και της φροντίδας του εαυτού.

3.3.1 Πώς να δημιουργήσετε κοινούς διαύλους επικοινωνίας

Είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένας κοινός διάυλος επικοινωνίας με το παιδί, βελτιώνοντας τις δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και κατανόησης σε διαφορετικές μορφές επικοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο οι γονείς θα μπορέσουν να δημιουργήσουν μια σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί.

Ότι κάνει ο γονιός με το παιδί είναι μια μορφή επικοινωνίας. Ο τρόπος με τον οποίο ο γονιός επικοινωνεί με το παιδί μπορεί να μεταφέρει διαφορετικά μηνύματα. Η επικοινωνία δεν περιλαμβάνει μόνο λέξεις, αλλά και τον τόνο της φωνής του γονέα, τις εκφράσεις του προσώπου και τη γλώσσα του σώματος. Ο τρόπος με τον οποίο ο γονέας επικοινωνεί με το παιδί θα μπορούσε επίσης να γίνει ένα μοντέλο με το οποίο θα διδάσκει στο παιδί πώς να επικοινωνεί με άλλους ανθρώπους, πώς να λύνει προβλήματα, να σέβεται τον εαυτό του και τους άλλους.

Η αλληλεπίδραση γονέα-παιδιού είναι ένας συνδυασμός λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας. Τα παιδιά επικοινωνούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Εκφράζονται όχι μόνο με τα λόγια, αλλά και μέσω των συμπεριφορών τους.

- *Μη λεκτική επικοινωνία:* Αναφέρεται στην ηθελημένη ή ακούσια επικοινωνία μέσω της γλώσσας του σώματος. Οι γονείς επικοινωνούν με τα παιδιά τους με διαφορετικούς τρόπους, συνειδητά ή ασυνείδητα, μέσω της μη λεκτικής επικοινωνίας. Η οπτική επαφή, οι εκφράσεις του προσώπου, οι χειρονομίες, η σιωπή, το άγγιγμα και η σωματική επαφή αποτελούν μη λεκτική επικοινωνία. Είναι επίσης σημαντικό να αναγνωρίζουμε τον προσωπικό χώρο των παιδιών, δηλαδή τον χώρο που περιβάλλει το παιδί και θεωρείται η ασφαλής του ζώνη, εκεί όπου το παιδί νιώθει άνετα. Αυτός ο χώρος είναι διαφορετικός για τον καθένα (σε έκταση), θα πρέπει να γίνεται σεβαστός και να μην γίνεται παρέμβαση σε αυτόν χωρίς άδεια.
- *Λεκτική επικοινωνία:* Αναφέρεται σε οποιαδήποτε αλληλεπίδραση χρησιμοποιεί λέξεις για να ανταλλάξει πληροφορίες, ενώ περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία, όπως είναι ο ρυθμός και ο τόνος της φωνής. Είναι σημαντικό να έχετε κοινή γλώσσα επικοινωνίας με το παιδί, και να δίνετε προσοχή στην αργκό ή τη διάλεκτο, γιατί αποδίδει διαφορετικές έννοιες σε λέξεις και που μπορεί να μπερδέψει τα παιδιά. Η μη κοινή χρήση ενός λεξιλογίου μπορεί να δυσκολέψει τα παιδιά να κατανοήσουν τους γονείς μέσω της λεκτικής επικοινωνίας. Επομένως, είναι απαραίτητο να δίνουμε ακόμη μεγαλύτερη προσοχή στη μη λεκτική γλώσσα με τα παιδιά, ειδικά στα πρώτα χρόνια της ζωής τους, όταν δεν έχουν ακόμη αποκτήσει το λεξιλόγιό τους.

Σύμφωνα με τη UNICEF (2018), η επικοινωνία γονέα-παιδιού μπορεί να βελτιωθεί με:

- *Ενεργητική ακρόαση:* Οι γονείς πρέπει να αφήνουν τα παιδιά τους να εκφράζονται ελεύθερα και να τα αφήνουν να πουν τι σκέφτονται και πώς αισθάνονται.
- *Αντανακλαστική ακρόαση:* Οι γονείς θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν «καθρέφτης» για τα παιδιά τους, επαναλαμβάνοντας παραδείγματος χάριν αυτό που μόλις άκουσαν ή παραμένοντας σιωπηλοί.
- *Η ομιλία των γονέων πρέπει να είναι ξεκάθαρη και κατανοητή για το παιδί:* Είναι πολύ σημαντικό ο γονέας να χρησιμοποιεί λεξιλόγιο κατανοητό για το παιδί και κατάλληλο για την ηλικία του. Το λεξιλόγιο πρέπει να είναι ξεκάθαρο και συγκεκριμένο, χωρίς απαξιωτικές λέξεις και η συζήτηση να κάνει το παιδί να αισθάνεται σεβασμό και αγάπη.
- Οι γονείς δεν πρέπει να χρησιμοποιούν προϋποθέσεις, απειλές και κατηγορίες
- *Να γίνεται σχολιασμός* της συμπεριφοράς του παιδιού και όχι της προσωπικότητάς του/της: Τα σχόλια πρέπει να προσαρμόζονται στην ηλικία του παιδιού και στον λόγο που γίνονται.

Οι γονείς χρειάζεται να επεκτείνουν το λεξιλόγιό τους για να περιγράψουν συναισθήματα: Αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν συναισθηματική νοημοσύνη. Εάν το παιδί εκφράζει τα συναισθήματά του μη λεκτικά, ο γονέας μπορεί να το βοηθήσει να τα εκφράσει και λεκτικά. Με αυτόν τον τρόπο το παιδί μπορεί να μάθει να αναγνωρίζει το ίδιο συναίσθημα σε διαφορετικές καταστάσεις.

Πίνακας Περιεχομένων	Περιεχόμενα	Προτεινόμενη Μεθοδολογία
3.1 Η ανάπτυξη παιδιών	Αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών, ανάγκες και δεξιότητες γονέων	Διδασκαλία μέσω παρουσιάσεων χωρίς ατομικές ή ομαδικές εργασίες, στην τάξη ως σύνολο.
		Στυλ ανατροφής
3.2 Στυλ ανατροφής και πειθαρχία	Εργασία και συζήτηση στην ολομέλεια	

	Τι είναι αποδεκτό;	Ατομική εξάσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
		Στάσεις σχετικά με τις συμπεριφορές πειθαρχίας
		Ατομική εξάσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
3.3 Θετική γονεϊκότητα	Εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια	Επίλυση προβλημάτων σχετικά με τις συμπεριφορές των παιδιών.
	Σωματική τιμωρία και μη βίαιη πειθαρχία	Εργασία σε ομάδες με σκοπό την επίλυση ή την ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου θέματος
		Θετικές συμπεριφορές Ατομική άσκηση, εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια

Αξιολόγηση

Στο τέλος του Μ3, οι συμμετέχοντες θα ερωτηθούν ως προς:

- ✓ Την Ικανοποίησή τους σχετικά με την ενότητα (1Κ)
- ✓ Τις Γνώσεις σχετικά με τα περιεχόμενα της Ενότητας 3 (2Κ)

Εργασία για την Επόμενη Ενότητα

Παρατηρήστε τις συμπεριφορές σας και τις καταστάσεις που έχετε βιώσει στο σπίτι και περιγράψτε τις στο ημερολόγιό σας.

Βιβλιογραφία

- ↙ Belsky, J. (2018). *Experiencing the lifespan. 5th Edition*. New York: Worth Publishers
- ↙ CDC - Centers for Disease Control and Prevention. *Child Development*. <https://www.cdc.gov/ncbddd/childdevelopment/>
- ↙ CTI (2021). *Positive discipline and alternatives to corporal punishment of children*.
- ↙ Committee on the Rights of the Child (2006). *General Comment n. 8, Art. 19*.
- ↙ Council of Europe (2006). *Recommendation Rec(2006)19 of the Committee of Ministers to member states on policy to support positive parenting*.
- ↙ Durrant, J. (2007). *Positive discipline: What it is and how to do it*. Bangkok: Save the Children Sweden.
- ↙ Durrant, J. (2016). *Positive discipline in everyday parenting*. Sweden: Save The Children.
- ↙ New York State Office of Children and Family Services (2015). *Child Development Guide*.
- ↙ Save The Children (2000). *Communicating with Children*. London: Save The Children.
- ↙ UNICEF (2010). *Parenting in the Best interests of the Child and Support to Parents of the Youngest Children*.
- ↙ UNICEF (2018). *Handbook on positive parenting*.
- ↙ UNICEF (2020). *Guidance for Families to Prevent Violence in Early Childhood in the Time of COVID-19*
- ↙ United Nations General Assembly (1989). *Convention on the Rights of the Child*, 20 November 1989.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Συμπεράσματα και αξιολόγηση

Ο στόχος της ενότητας 4 είναι να δώσει στους συμμετέχοντες χρόνο και χώρο για να αναλογιστούν τόσο το περιεχόμενο όσο και τις στρατηγικές που διδάχτηκαν κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος, και να κατανοήσουν αυτά μπορούν να εφαρμοστούν στην καθημερινή τους ζωή με τα παιδιά.

Κάθε χώρα-συνεργάτης θα παρέχει υλικό βάσει της συγκεκριμένης πολιτιστικής της πραγματικότητα.

Εκπαιδευτικοί στόχοι:

- ✓ Βελτίωση των ικανοτήτων κριτικής σκέψης και αυτοαντίληψης για την αντιμετώπιση των συμπεριφορών και των εσωτερικών καταστάσεων των παιδιών
- ✓ Βελτίωση της ευαισθητοποίησης για την αυτοπαρακολούθηση των γονικών συμπεριφορών και των εσωτερικών καταστάσεων τους
- ✓ Συνολική αξιολόγηση του μαθήματος

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλογιστούν σχετικά με την αντιμετώπιση των συμπεριφορών και των εσωτερικών καταστάσεων των παιδιών
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να έχουν βελτιώσει την αντίληψη τους σχετικά με την αυτοπαρακολούθηση της συμπεριφοράς τους και την αναγνώριση των εσωτερικών καταστάσεών τους.
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλογιστούν σχετικά με το περιεχόμενο και τις στρατηγικές που έμαθαν κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος και πώς αυτά μπορούν να ενταχθούν στην οικογενειακή τους καθημερινότητα
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να μπορούν να αυτό-αξιολογούν τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα
- ✓ Οι γονείς θα πρέπει να είναι ικανοί να αξιολογούν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: περιεχόμενα, μεθοδολογίες, εκπαιδευτές, θετικές και αρνητικές πλευρές που συνάντησαν.

Περιεχόμενα:

- 4.1 Πώς να μεταφέρετε όσα μάθατε στο μάθημα σε πράξεις
- 4.2 Ειδικά θέματα (προαιρετικά θέματα)
 - 4.2.1 Σχέση με το σχολείο
 - 4.2.2 Γονείς και σχέση με το σώμα των νεογέννητων
 - 4.2.3 Ο ρόλος των γονέων στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση
 - 4.2.4 Παιδιά και ψηφιακά μέσα
 - 4.2.5 Παιδιά και ειδικές ανάγκες
- 4.3 Αυτοαξιολόγηση
- 4.4 Αξιολόγηση του προγράμματος

Κύρια Περιεχόμενα και Μεθοδολογίες

4.1 Πώς να μεταφέρετε όσα μάθατε στο μάθημα σε πράξεις

Σε αυτή την τελευταία ενότητα οι γονείς θα αναλογιστούν σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος και τις στρατηγικές που έμαθαν κατά τη διάρκειά του, καθώς και στον τρόπο ενσωμάτωσής ατών στην καθημερινή οικογενειακή ζωή τους.

4.2 Ειδικά θέματα (προαιρετικά θέματα)

Εάν χρειαστεί ή ζητηθεί από τους γονείς, προαιρετικά θέματα θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περισσότερο από τους εκπαιδευτές.

4.4.1 Σχέση με το σχολείο

Τα σχολεία έχουν αναγνωριστεί ως ένα από τα πιο κρίσιμα πλαίσια για τη διεξαγωγή προσπαθειών πρόληψης της βίας. Προσφέρουν έναν σημαντικό χώρο όπου τα παιδιά, οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μάθουν και να ενσωματώσουν θετικές κοινωνικές συμπεριφορές που μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη της βίας (WHO, 2016). Οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να συνεισφέρουν στον έγκαιρο εντοπισμό κακοποιητικών και οικογενειακής βίας γενικότερα, αν και είναι ένα περίπλοκο έργο (Walsh, et al., 2008). Ταυτόχρονα, οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτικοί έχουν μια επαγγελματική σχέση με τις οικογένειες που τους επιτρέπει να υποστηρίζουν τους γονείς και να προωθούν μια θετική γονική συμπεριφορά. Πράγματι, αρκετές μελέτες έχουν τονίσει τον ρόλο των σχολείων (Baginsky, 2003; 2007) και έχουν δείξει ότι, εάν η προστασία των παιδιών πρόκειται να είναι αποτελεσματική, είναι σημαντικό για τους δάσκαλους και τους

εκπαιδευτικούς «να είναι ξεκάθαροι και σίγουροι για τον βοηθητικό τους ρόλο σε σχέση με ευαίσθητα θέματα παιδικής προστασίας, ειδικά όταν συνεργάζονται συλλογικά και με άλλους επαγγελματίες για την παιδική προστασία» (McKee, & Dillenburg, 2009, σ. 3). Οι δάσκαλοι μπορούν να παίξουν βασικό ρόλο, βοηθώντας στο να φτιαχτεί ένας «κόσμος χωρίς βία» (UNESCO, ΠΟΥ, UNICEF, End Violence Against Children, 2020), με την προώθηση θετικών σχέσεων, αλλά και με τον έγκαιρο εντοπισμό σημαδιών βίας. Μάλιστα, ενώ οι διεθνείς στρατηγικές παρέχουν το απαραίτητο πλαίσιο για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, οι άνθρωποι είναι αυτοί που μπορούν να κάνουν τη διαφορά στην αποτροπή του φαινομένου, αλλά και στον εντοπισμό της βίας κατά των παιδιών (Biffi, 2018).

4.4.2 Γονείς και σχέση με το σώμα των νεογέννητων

Αναφορικά με τη σχέση με τα νεογέννητα και το σώμα τους υπάρχει μεγάλη ασάφεια και οι απόψεις ποικίλουν σχετικά με το τι πράξεις είναι επιτρεπτές. Αυτή η σχέση δεν πρέπει να υποτιμάται από τους γονείς, και εάν οι συμμετέχοντες στο μάθημα έχουν μωρά, θα ήταν πολύ χρήσιμο να αφιερωθεί ένα μέρος της ενότητας σε αυτό το θέμα.

4.4.3 Ο ρόλος των γονέων στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση για παιδιά και εφήβους παίζει καθοριστικό ρόλο στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, και γενικά στην ευημερία τους. Έρευνες δείχνουν ότι οι γονείς παίζουν σημαντικό ρόλο στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Αν και οι γονείς μπορεί να βρουν αυτόν τον ρόλο δύσκολο, μπορούν να είναι αποτελεσματικοί «εκπαιδευτές σεξουαλικής υγείας» με την παροχή υποστήριξη και ακριβούς πληροφόρησης. Παρόλα αυτά πολλοί γονείς υποτιμούν τον ρόλο τους στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Ως αποτέλεσμα, πολλοί έφηβοι αναφέρουν ελάχιστη ή καθόλου επικοινωνία με τους γονείς τους σχετικά με θέματα γύρω από το σεξ.

4.4.4 Παιδιά και ψηφιακά μέσα

Στις ζωές των παιδιών εμπλέκονται όλο και περισσότερο οι ψηφιακές τεχνολογίες. Οι διαδικτυακές τεχνολογίες προσφέρουν πολλές δυνατότητες για τα παιδιά και τους νέους να επικοινωνήσουν, να μάθουν νέες δεξιότητες, να είναι δημιουργικοί και να συμβάλουν στη δημιουργία μιας καλύτερης κοινωνίας. Αλλά μπορούν επίσης να φέρουν νέους κινδύνους αναφορικά με θέματα ιδιωτικότητας, παράνομου περιεχομένου, παρενόχλησης, διαδικτυακού εκφοβισμού, κατάχρησης προσωπικών

δεδομένων, αποπλάνησης και ακόμη και θέματα σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (UNICEF, 2021). Μερικοί γονείς λανθασμένα θεωρούν ότι το παιδί τους είναι πιο ασφαλές αν χρησιμοποιεί τον υπολογιστή στο σπίτι ή στο σχολείο από ό,τι αλλού. Αυτή είναι μια επικίνδυνη παρεξήγηση, καθώς το διαδίκτυο μπορεί να μεταφέρει τα παιδιά, και τους νέους, σχεδόν οπουδήποτε στον κόσμο και κατά την διάρκεια αυτής της μεταφοράς, μπορεί να εκτεθούν σε πιθανούς κινδύνους, όπως θα μπορούσαν και στον φυσικό κόσμο. Η προστασία των παιδιών είναι μια κοινή ευθύνη και οι γονείς, μαζί με τους εκπαιδευτικούς, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά και οι νέοι χρησιμοποιούν τις ιστοσελίδες του διαδικτύου με ασφάλεια και υπευθυνότητα (Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών, 2020).

4.4.5 Παιδιά και ειδικές ανάγκες

Ιδιαίτερη προσοχή θα μπορούσε να δοθεί στη γονεϊκότητα και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, καθώς αυτό θα μπορούσε να είναι μια απαιτητική κατάσταση για μερικούς γονείς που θα συμμετέχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

4.3 Αυτοαξιολόγηση

Οι γονείς θα αξιολογήσουν τη συμμετοχή τους στο μάθημα (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5). Θα δοθεί ένα ερωτηματολόγιο που θα διερευνά τις γονικές συμπεριφορές και πρακτικές :

- Μέτρο γονικής αυτενέργειας (PSAM, Dumka et.al.,1996) *μετράει τη συνολική εμπιστοσύνη που έχουν οι γονείς στην ικανότητα επίτευξης του γονικού τους ρόλου*
- Ερωτηματολόγιο Γονεϊκής Συμπεριφοράς (PBI, Lovejoy et.al, 1999): *μετράει την υποστηρικτική/συμμετοχική και εχθρική/εξαναγκαστική γονεϊκή συμπεριφορά*

4.4 Αξιολόγηση του προγράμματος

Οι γονείς θα αξιολογήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: περιεχόμενα, μεθοδολογίες, εκπαιδευτές, θετικές και αρνητικές πλευρές που συνάντησαν (Παράρτημα 5).

Πίνακας Περιεχομένων	Περιεχόμενα	Προτεινόμενες Μεθοδολογίες
4.1 Πώς να μεταφέρετε όσα μάθατε στο μάθημα σε πράξεις	Καθημερινές καταστάσεις και γονικές συμπεριφορές	Εργασία και συζήτηση στην ολομέλεια
4.2 Ειδικά θέματα (προαιρετικά θέματα)	Σχέση με το σχολείο	Ατομική εξάσκηση, εργασία σε υποομάδες και συζήτηση στην ολομέλεια

	Γονείς και σχέση τους με τα νεογέννητα	Ατομική εξάσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
	Ο ρόλος των γονέων στην σεξουαλική διαπαιδαγώγηση	Ατομική εξάσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
	Παιδιά και ψηφιακά μέσα	Εργασία σε ομάδες με σκοπό την επίλυση ή την ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου θέματος και συζήτηση στην ολομέλεια
	Παιδιά και ειδικές ανάγκες	Εργασία σε ομάδες με σκοπό την επίλυση ή την ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου θέματος και συζήτηση στην ολομέλεια
4.3 Αυτό-αξιολόγηση	Αυτό-αξιολόγηση	Ατομική εξάσκηση και συζήτηση στην ολομέλεια
4.4 Αξιολόγηση του προγράμματος	Αξιολόγηση προγράμματος	Ερωτηματολόγιο για αξιολόγηση του προγράμματος

Βιβλιογραφία

- Baginsky, M. (2003). Newly qualified teachers and child protection. *Child Abuse Review*, 12, 119-127.
- Baginsky, M. (2007). *Schools, social services and safeguarding children*. Leicester: NSPCC.
- Biffi, E. (2018). Training Teachers to Prevent Violence Against Children: The First Line Against Family Violence. In K. Trimmer, R. Dixon, & Y. Stewart Findlay (Eds.), *The Palgrave Handbook of Education Law for Schools* (pp. 519-532). PALGRAVE MACMILLAN.
- International Telecommunication Union (2020). *Guidelines for parents and educators on Child Online Protection*.
- McKee, B.E., & Dillenburger, K. (2012). Effectiveness in child protection training for pre-service early childhood educators. *International Journal of Educational Research*, 53, 348-359.
- UNESCO, WHO, UNICEF, End Violence Against Children (2020). *Global status report on preventing violence against children*. Retrieved 18.02.2021 from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240004191>
- UNICEF (2021). *Investigating Risks and Opportunities for Children in a Digital World*.

-
- Walsh, et al. (2008). Case, teachers and school characteristics influencing teachers' detection and reporting of child physical abuse and neglect: Results from an Australian survey. *Child Abuse & Neglect*, 32(10), 983-993.
 - World Health Organization, et al. (2016). *INSPIRE: Seven strategies for ending violence against children*. Luxembourg: World Health Organization. Retrieved 18.02.2021 from: <file:///C:/Users/user/Downloads/9789241565356-eng.pdf>
 - World Health Organization (2019). *School-based violence prevention. A practical handbook*. Switzerland: World Health Organization. Retrieved 18.02.2021 from: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/324930/9789241515542-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Χρήσιμες Πηγές

- ✓ [UNICEF Parenting](#)
- ✓ [Educar en positivo Positive Parenting](#)
- ✓ [CDC Parenting Videos](#)
- ✓ [ACT Child Development Fact Sheets](#)
- ✓ [ACT Challenging Behaviors Fact Sheets](#)
- ✓ [Triple P Positive Parenting in uncertain times](#)
- ✓ [Parenting in the time of COVID-19](#)
- ✓ [3 steps to positive parenting under pressure](#)
- ✓ [Home-based psychosocial wellbeing activities for children, teens and parents](#)
- ✓ [Self-help](#)
- ✓ [Advice for parents](#)
- ✓ [Magination Press Help children and teens cope with stress and anxiety](#)
- ✓ [ITU Guidelines for parents and educators on Child Online Protection](#)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- ✓ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 1
- ✓ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 2
- ✓ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 3
- ✓ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
- ✓ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5: ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Δραστηριότητες για την Ενότητα 1:
Πληροφορίες για τα δικαιώματα των παιδιών και

Προτάθηκε από
Università degli Studi di Milano-Bicocca (Italy)

“Κάτι που διαμόρφωσε το παρελθόν μου”

- ✓ **Στόχος:** Γνωριμία των συμμετεχόντων
- ✓ **Διάρκεια:** 15 Λεπτά
- ✓ **Υλικά:** πίνακας, χαρτί και μαρκαδόροι

Διαδικασία

1. Μοιράστε ένα φύλλο χαρτιού κι έναν μαρκαδόρο σε όλους τους συμμετέχοντες.
2. Ζητήστε από όλους να χωρίσουν το φύλλο χαρτιού σε τρεις στήλες. Στην πρώτη ενότητα (στη δεξιά πλευρά) ζητήστε τους να γράψουν κάτι για ένα σημαντικό γεγονός που έχει διαμορφώσει την εμπειρία τους ως γονείς. Στο κέντρο, ρωτήστε τους συμμετέχοντες τι θα ήθελαν να μάθουν σήμερα από το πρόγραμμα. Στο τρίτο κομμάτι (αριστερή πλευρά), οι συμμετέχοντες θα πρέπει να περιγράψουν τους λόγους για τους οποίους είναι σημαντικό να συμμετάσχουν σε αυτή τη συνάντηση.
3. Σε ένα κύκλο ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να πει τι έγραψε στο χαρτί. Επιπλέον για να γνωριστούν μεταξύ τους αφού λένε τα ονόματά τους κάθε συμμετέχων λείει ένα επίθετο του οποίου το αρχικό γράμμα είναι ίδιο με το όνομα του. Το επίθετο πρέπει να είναι το καλύτερο επίθετο που τον/την περιγράφει ως άτομο.
4. Στην συζήτηση στην μεγάλη ομάδα ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν τι έγραψαν μεταξύ τους.
5. Οι συντονιστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον πίνακα για να συνοψίσουν εμπειρίες από το παρελθόν και τους λόγους που συμμετέχουν στη συνάντηση. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τις προσδοκίες των συμμετεχόντων μπορούν να αξιοποιηθούν από τους συντονιστές κατά την υλοποίηση της συνάντησης.

Προτάθηκε από
M&M Profuture Training S.L. (Spain)

“Έχουμε όλοι κακοποιηθεί”

- ✓ **Στόχος:** Κατανόηση/ικανότητα τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του παιδιού βασιζόμενοι σε πραγματικές εμπειρίες ζωής. Τα δικαιώματα των παιδιών δεν είναι μια αφηρημένη έννοια, αλλά ένα ρυθμιστικό πλαίσιο πραγματικών αναγκών.
- ✓ **Διάρκεια:** 60 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Post-it χαρτάκια, χάρτης των δικαιωμάτων του παιδιού, μαρκαδόροι, τα βιώματα ενός διάσημου προσώπου που έχει υποστεί παιδική κακοποίηση/VAC τυπωμένη ή σε βίντεο. Εάν η δραστηριότητα πρέπει να είναι διαδικτυακή, τα υλικά θα προσαρμοστούν σε αυτό το πλαίσιο)

Για παράδειγμα:

- Η Drew Barrymore μιλά για την παιδική παραμέληση:
<https://youtu.be/khhZXDR4FTk>
<https://youtu.be/6ZF7Rgj6lvw>
- Ο Taylor Perry μιλά για την παιδική κακοποίηση:
<https://youtu.be/iD30zjxV-ew>
<https://youtu.be/AKKeistggY>

Διαδικασία

Αυτή η άσκηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί με κάθε τύπο ομάδας. Προσοχή απαιτείται στις γλωσσικές δεξιότητες της ομάδας. Το να έχετε ένα αγγλικό βίντεο ή μια αποτυπωμένη εμπειρία ζωής στα αγγλικά, ως υποστήριξη της δραστηριότητας μπορεί να μην είναι κατάλληλη για τις ανάγκες των συμμετεχόντων σας. Η μετάφραση της εμπειρίας ζωής ενός διάσημου ατόμου που βίωσε ως παιδί κακοποίηση στη γλώσσα των συμμετεχόντων είναι

μια καλή επιλογή. Διαφορετικά, η εύρεση ενός παραδείγματος ενός διάσημου ατόμου που έχει υποφέρει από κακοποίηση ως παιδί στη χώρα/κουλτούρα σας είναι μια ακόμη καλύτερη επιλογή για την ανάπτυξη ενσυναίσθησης.

Προετοιμασία

Φροντίστε να έχετε έτοιμα τα απαραίτητα υλικά για όσες ομάδες θα έχετε.

Περιγραφή δραστηριότητας

1. Οργανώστε την ομάδα σε τρεις υποομάδες ανάλογα με το μέγεθος της μεγάλης ομάδας. Για παράδειγμα, εάν έχετε 12 συμμετέχοντες, θα κάνουν 3 ομάδες των 4 ατόμων. Κάθε υποομάδα θα δει το δικό της βίντεο ή θα διαβάσει σε επίπεδο ομάδας το δικό της κείμενο που περιγράφει την παιδική κακοποίηση/παραμέληση ενός διάσημου προσώπου. Η ομάδα χρειάζεται να γράψει μια λίστα με απαντήσεις στην ακόλουθη ερώτηση:
 - a. *“ΠΟΙΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΔΕΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΚΑΝ/ ΘΕΩΡΗΘΗΚΑΝ ΔΕΔΟΜΕΝΕΣ/ ΠΑΡΑΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ;”*
2. Τα μέλη της ομάδας καταγράφουν όσες περισσότερες ανάγκες θεωρούν σχετικές. Η ομάδα πρέπει να συμφωνήσει με τη λίστα. Εάν υπάρχει οποιαδήποτε διαφωνία, πρέπει να σημειωθούν από το άτομο που κρατά σημειώσεις ως «συντονιστής» της ομάδας. Εάν η ομάδα μπορεί να συναντηθεί δια ζώσης, η λίστα θα γίνει χρησιμοποιώντας το χρωματιστά post-it. Εάν όχι, ο συντονιστής της ομάδας θα απαριθμήσει τα αντικείμενα σε ένα κοινόχρηστο έγγραφο WORD.
3. Στη συνέχεια, θα δοθεί στην ομάδα ο Χάρτης των Δικαιωμάτων του Παιδιού στη γλώσσα της ομάδας. Θα συνδέσουν κάθε ανάγκη με ένα συγκεκριμένο δικαίωμα που έχει παραβιαστεί στην περίπτωση της εμπειρίας αυτού του ατόμου. Τα Δικαιώματα θα μπορούσαν να καταγραφούν σε ένα έγγραφο WORD εάν η εκπαίδευση είναι διαδικτυακή και οι ανάγκες που δεν λήφθηκαν υπόψη θα αναγράφονται δίπλα δεξιά και θα επισημαίνονται με κίτρινο χρώμα. Κάθε συμμετέχων από κάθε ομάδα θα μοιράζεται τις σκέψεις του για την περίπτωση. Αν αυτά τα δικαιώματα είχαν γίνει σεβαστά, τι θα είχε συμβεί; Πώς θα άλλαζε η ζωή αυτού του ατόμου;
4. Στη μεγάλη ομάδα, κάθε συντονιστής ομάδας θα μοιραστεί τις σκέψεις και τα ευρήματα των μελών της ομάδας του/της.
5. Στο τελικό γύρο όλοι οι συμμετέχοντες καλούνται να μοιραστούν οποιαδήποτε πραγματική περίπτωση γνωρίζουν από στους κοινωνικούς τους κύκλους. Στόχος είναι να αναστοχαστούν την κοινωνική ευαισθητοποίηση για τα ανθρώπινα

δικαιώματα. Αυτός ο γύρος δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να μιλήσουν για κοντινές τους περιπτώσεις ακόμα και για τις δικές τους εμπειρίες ζωής. Ο εκπαιδευτής πρέπει να επιμένει στην συμφωνία της εμπιστευτικότητας μεταξύ όλων.

Προτάθηκε από
Mykolo Romerio Universitetas (Lithuania)

“Παιδική προστασία”

- ✓ **Στόχος:** Να κατανοήσουν τις μορφές, τις εκδηλώσεις και τις επιλογές προστασίας της βίας κατά των παιδιών
- ✓ **Διάρκεια:** 45-60 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Πίνακας, χαρτί και μαρκαδόροι, έντυπη έκδοση του άρθρου 19 της διεθνούς σύμβασης των δικαιωμάτων του παιδιού.

Διαδικασία

1. Η δραστηριότητα ξεκινά ρωτώντας τους συμμετέχοντες «Από τι πρέπει να προστατευτεί το παιδί; Ποιες είναι οι μορφές βίας;» από την πλευρά τους.
2. Ο συντονιστής γράφει τις απαντήσεις στον πίνακα (10 λεπτά).
3. Ο συντονιστής μοιράζεται το άρθρο 19 της UNCRC.
4. Αφού μοιραστεί το άρθρο 19 της UNCRC, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 ομάδες. Σε κάθε ομάδα ανατίθενται οι μορφές βίας κατά των παιδιών (σωματική βία και σωματική τιμωρία, ψυχολογική βία, σεξουαλική κακοποίηση κι εκμετάλλευση, αμέλεια ή παραμέληση) για να συζητήσουν τα ακόλουθα θέματα: 1) που (στο σπίτι και την οικογένεια, στο σχολείο και το φροντιστήριο, σε κέντρα φροντίδας και δικαιοσύνης, σε χώρους εργασίας, στην κοινότητα, στο διαδίκτυο) και πώς εκδηλώνεται η συγκεκριμένη μορφή βίας· 2) πώς η μορφή βίας εκδηλώνεται σε συγκεκριμένες ομάδες παιδιών, όπως στάδια ανάπτυξης, κορίτσια/αγόρια, παιδιά με αναπηρίες, παιδιά απομακρυσμένα από τις οικογένειές τους ή πρόκειται να φύγουν – ως μετανάστες, πρόσφυγες ή αιτούντες άσυλο, φυλακισμένα παιδιά. 3) ποιες είναι οι συνέπειες της βίας για το παιδί. 4) πώς εκδηλώνεται μια συγκεκριμένη μορφή βίας στην κουλτούρα σας. 5) ποια μέτρα (νομικά, διοικητικά,

κοινωνικά, εκπαιδευτικά κι άλλα) είναι απαραίτητα για να προστατέψουν τα παιδιά από την συγκεκριμένη μορφή βίας.

5. Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει αυτό που συζήτησαν
6. Σε κάποια άλλη στιγμή της συνεδρίας, ο συντονιστής θα πρέπει να χρησιμοποιήσει το παράρτημα 2 (Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού), το παράρτημα 19 (Προστασία από τη Βία) και το παράρτημα 34 (Προστασία από τη Σεξουαλική Κακοποίηση).

Βιβλιογραφία

- ✔ Convention on the Rights of the Child (1989).
<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>
- ✔ Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography (2003).
<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPSCCRC.aspx>
- ✔ General comment No. 13 (2011): The right of the child to freedom from all forms of violence.
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fGC%2f13&Lang=en
- ✔ Global status report on preventing violence against children (2020).
<file:///C:/Users/USER/Downloads/9789240004191-eng.pdf>
- ✔ World report on violence against children (2006).
<file:///C:/Users/USER/Downloads/World Report on Violence against Children.PDF>
- ✔ Report of the independent expert for the United Nations study on violence against children (2006).
<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/491/05/PDF/N0649105.pdf?OpenElement>
- ✔ A Framework for the Protection of Children (2012).
<https://www.refworld.org/docid/4fe875682.html>

Προτάθηκε από
Kutahya Dumlupinar University (Turkey)

«Βία κατά των παιδιών»

- ✓ **Στόχοι:**
 - Δώστε τον ορισμό της παιδικής κακοποίησης
 - Κατανοήστε τις μορφές της παιδικής κακοποίησης
 - Δώστε παραδείγματα μορφών κακοποίησης σε βάρος των παιδιών
 - Συνειδητοποιήστε ότι η συναισθηματική κακοποίηση είναι ένα είδος κακοποίησης
 - Συζητήστε παραδείγματα γονεϊκής συμπεριφοράς που αφορούν τη βίαιη συμπεριφορά

- ✓ **Διάρκεια: 90 λεπτά**

Διαδικασία

Δραστηριότητα 1. Ανίχνευση μορφών κακοποίησης παιδιών! (30 λεπτά)

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα διάγραμμα που ονομάζεται «μορφές κακοποίησης παιδιών». Στην αριστερή πλευρά αυτού του πίνακα θα είναι τα ονόματα των μορφών κακοποίησης παιδιών και στη δεξιά πλευρά θα είναι γραμμένοι οι ορισμοί των μορφών παιδικής κακοποίησης που είναι με «ανάμεικτα». Οι ομάδες καλούνται να αντιστοιχίσουν τα είδη της παιδικής κακοποίησης με τους ορισμούς τους. Στη συνέχεια, ζητείται από ομάδες εθελοντών να μοιραστούν με ποια μορφή κακοποίησης ταιριάζει ο ορισμός που έχει δοθεί. Στο τέλος της δραστηριότητας κάθε ομάδα καλείται να ορίσει την έννοια της παιδικής κακοποίησης με βάση τα χαρακτηριστικά των μορφών παιδικής κακοποίησης και να μοιραστεί αυτόν τον ορισμό.

Μορφές παιδικής κακοποίησης	Ορισμοί
Σωματική κακοποίηση	Είναι η σωματική βία κι ο τραυματισμός του παιδιού χωρίς να είναι ατύχημα. Ορίζεται ως η σωματική βία ενός παιδιού από γονέα ή άλλο ενήλικα για λόγους διαφορετικούς από ατυχήματα (ΠΟΥ, 2015).
Συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση	Το γεγονός ότι το άτομο που είναι υπεύθυνο για τη φροντίδα και την εκπαίδευση του παιδιού δεν μπορεί να εκπληρώσει τα καθήκοντα του, το να παρέχει δηλαδή τις βασικές ανάγκες του παιδιού όπως είναι η φροντίδα, η διατροφή, το σπίτι, η αγάπη, η εμπιστοσύνη κι η εκπαίδευση (Polat, 2007).
Σεξουαλική κακοποίηση	Ορίζεται ως το να αναγκάζεις ένα παιδί να έρχεται σε συμμετέχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες όπως η επαφή με γεννητικά όργανα ή η επαφή με το στόμα, η επιδειξιμανία κι η παιδική πορνογραφία. (Barth et al, 2013).
Παραμέληση	Όλων των ειδών οι συμπεριφορές που κάνουν το παιδί να αισθάνεται ότι δεν το αγαπάνε, ότι είναι άχρηστο κι ανεπιθύμητο (Slep et al, 2011).

Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα νέο γράφημα που ονομάζεται «παραδείγματα κακοποίησης παιδιών». Στα αριστερά αυτού του γραφήματος αναγράφονται οι μορφές της παιδικής κακοποίησης ενώ στα δεξιά αναγράφονται κάποια μικτά παραδείγματα παιδικής κακοποίησης. Ζητείται από τις ομάδες να αντιστοιχίσουν παραδείγματα κακοποίησης παιδιών με τα είδη κακοποίησης. Έπειτα ζητείται από εθελοντικές ομάδες να μοιραστούν τις σωστές αντιστοιχίες.

Μορφές κακοποίησης παιδιών
Σωματική Κακοποίηση
Συναισθηματική και Ψυχολογική Κακοποίηση
Σεξουαλική Κακοποίηση
Παραμέληση
Παραδείγματα Παιδικής Κακοποίησης
Το να νευριάζουν, να φωνάζουν και να υψώνουν τη φωνή τους

Απειλές
Το τράβηγμα του αυτιού
Να παρεξηγούνται
Το να μην αφήνουν το παιδί να βγει έξω
Το να μην αφήνουν να παίζει παιχνίδια στο κινητό με σκοπό να χαλαρώσουν
Να μη δίνουν φαγητό στο παιδί για αρκετό διάστημα
Το να μην αφήνουν το παιδί να παίζει έξω από το πρωί ως το βράδυ
Προειδοποιήσεις όπως «Αυτό δε σου ταιριάζει»
Προσβολές
Σφαλιάρες

Δραστηριότητα 2. Μελέτη περίπτωσης (20 λεπτά)

Δίνεται στους συμμετέχοντες η ακόλουθη μελέτη περίπτωσης και ζητείται να τη διαβάσουν ο καθένας ξεχωριστά.

Μελέτη περίπτωσης:

Η κυρία Αγσε Χ εργάζεται ως αντιπρόσωπος πωλήσεων σε ένα κατάστημα και ο κ. Ahmet Χ. εργάζεται ως εργάτης σε ένα εργοστάσιο. Η κυρία Αγσε Χ. και ο κ. Ahmet Χ. έχουν έναν γιο 14 ετών που σπουδάζει στο γυμνάσιο, μια κόρη 10 ετών που σπουδάζει στο δημοτικό σχολείο και έναν γιο 3 ετών που έχει δεν έχει πάει ακόμα σχολείο. Όταν επιστρέφει σπίτι το απόγευμα της Τετάρτης, η κυρία Αγσε Χ. αισθάνεται κουρασμένη και νωθρή λόγω της έντασης της ημέρας. Για αυτό το λόγο υπερεκτιμά τις καθημερινές της υποχρεώσεις όπως το να στρώνει τραπέζι, να ετοιμάζει τα γεύματα της επόμενης μέρας, να ελέγχει τις εργασίες των παιδιών της στο σχολείο και να παίζει παιχνίδια με το κοριτσάκι της. Αφού ολοκλήρωσε τη δουλειά της στην κουζίνα, η κυρία Αγσε Χ μπήκε στο δωμάτιο του μεγαλύτερου γιου της για να ρωτήσει αν είχε κάνει τα μαθήματά του ή όχι, είδε ότι ο γιος της έπαιζε παιχνίδια στο διαδίκτυο. Η κυρία Αγσε Χ κατάλαβε ότι ο γιος της δεν υπάκουε στον κανόνα σχετικά με το διαδίκτυο και δεν είχε κάνει ακόμα τα μαθήματά του. Αντιμετωπίζοντας συνεχώς παρόμοιες καταστάσεις, η Αγσε άρχισε να φωνάζει στον γιο της με ταπεινωτικό τρόπο πως "Δεν είσαι άντρας, δεν κάνεις τίποτα" και τον απείλησε με φράσεις όπως "Σου απαγορεύω να βγεις έξω για μια εβδομάδα, αν δεν ακολουθείς τους κανόνες, θα σε δώσω στην πρόνοια». Όταν πήγε στο δωμάτιο της 10χρονης κόρης της για να ελέγξει τις εργασίες της, διαπίστωσε ότι το δωμάτιο της κόρης της ήταν πολύ ακατάστατο. Πολύ ταραγμένη από αυτή την κατάσταση, η κυρία Αγσε Χ. φώναξε δυνατά στην κόρη της που δεν καθάρισε το δωμάτιό της και χτύπησε την πόρτα του δωματίου λέγοντας «Δεν θα σου μιλήσω όσο το δωμάτιό σου είναι ακατάστατο». Όταν η Αγσε πήγε στο σαλόνι, θυμωμένη με τα παιδιά της, είδε ότι ο σύζυγός της, Ahmet, έβλεπε τηλεόραση και ο μικρός γιος τους προσπαθούσε να βάλει ένα

μεταλλικό παιχνίδι που κρατούσε στο χέρι του στην πρίζα. Σε μεγάλο πανικό, φώναξε πρώτα στο αγοράκι, «Σταμάτα, θα πάθεις ηλεκτροπληξία!», και χτύπησε τα χέρια του, έσπρωξε το αγόρι στον τοίχο και είπε: «Θα μείνεις εδώ, είσαι τιμωρία». Τότε άρχισε να λέει στον άντρα της ότι δεν φρόντιζε για τίποτα.

Η μελέτη περίπτωσης συζητείται με τις ακόλουθες ερωτήσεις.

- Ποιες είναι οι βίαιες/κακές συμπεριφορές στη μελέτη περίπτωσης;
- Τι πιστεύετε για τη συμπεριφορά της κυρίας Αγζε προς τα παιδιά της;
- Πώς θα συμπεριφερόσασταν αν ήσασταν εσείς η κυρία Αγζε;
- Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα βίαιων/κακών συμπεριφορών που έχετε δει στη ζωή σας ή από το περιβάλλον σας;

Δραστηριότητα 3. «Καμία βία ενάντια στα παιδιά! "Τεχνική σταθμού (40 λεπτά)

Η τεχνική του σταθμού (Gözütok, 2006) εφαρμόζεται μέσω μιας εκστρατείας που ονομάζεται «Όχι βία ενάντια στα παιδιά». Στο πλαίσιο αυτό, αρχικά σχηματίζονται τρεις ομάδες από τους συμμετέχοντες κι οι ομάδες καλούνται να μετακινηθούν στους πίνακες στους οποίους αναγράφεται «σταθμός ιστορίας», «σταθμός συνθήματος» και «σταθμός αφίσας». Στα τραπέζια υπάρχουν μεγάλα χρωματιστά χαρτόνια, μολύβια χρωματισμού, ψαλίδια κ.λπ. Κάθε ομάδα καλείται να εργαστεί χωριστά σε τρεις σταθμούς, ανάλογα με το χρόνο και τις οδηγίες που δίνει ο αρχηγός και να παράγει ιστορίες, συνθήματα κι αφίσες για την εκστρατεία «Όχι βία ενάντια στα παιδιά». Στο τέλος της εκδήλωσης τα γραπτά που φτιάχτηκαν διαβάζονται δυνατά στη μεγάλη ομάδα από τους αρχηγούς της.

Βιβλιογραφία

- Barth, J., Bermetz, L., Heim, E., Trelle, S., & Tonia, T. (2013). The current prevalence of child sexual abuse worldwide: a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Public Health*, 58(3), 469-483.
- Gözütok, F. D. (2006). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Pegem Yayıncılık (Teaching principles and methods. Pegem Publishing)
- Polat, O. (2007). *Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık (Child abuse in all dimensions. Ankara: Seçkin Publishing)
- Slep, A. M. S., Heyman, R. E., & Snarr, J. D. (2011). Child emotional aggression and abuse: Definitions and prevalence. *Child abuse & neglect*, 35 (10), 783-796.
- World Health Organization. (WHO). (2002). *Child abuse and neglect by parents and other caregivers, World report on violence and health*. http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/introduction.pdf?ua=1 adresinden alınmıştır.

Προτάθηκε από
Hellenic Mediterranean University (Greece)

“Προσεγγίζοντας για βοήθεια”

- ✓ **Αντικείμενο:** Όλοι χρειαζόμαστε λίγη βοήθεια κάποιες φορές. Αλλά μπορεί να είναι δύσκολο να γνωρίζουμε πώς – ή από ποιόν – να τη ζητήσουμε. Εδώ υπάρχουν κάποιες βοηθητικές συμβουλές, όπως επίσης και πληροφορίες ως προς το τη στήριξη που είναι διαθέσιμη.
- ✓ **Διάρκεια:** 45 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Μολύβι, χαρτί, κατάλογος με τοπικές υπηρεσίες και γραμμές βοήθειας, παράρτημα 1

Διαδικασία

Ορισμένες φορές τα πράγματα μπορεί να δείχνουν δυσβάσταχτα και να νιώθεις ότι δε μπορείς να ανταπεξέλθεις. Μπορεί απλά να έχεις μια άσχημη μέρα, ή μπορεί να έχεις μια συνεχή δυσκολία που χρειάζεται υποστήριξη. Το σημαντικό είναι να μην προσπαθήσεις να το διαχειριστείς μόνος σου.

1. Το πρώτο βήμα είναι να οργανώσεις σε ένα χαρτί όλους τους ανθρώπους από τον κύκλο σου που θα μπορούσαν να σε βοηθήσουν κι είναι πρόθυμοι να σε ακούσουν. Πρέπει να γνωρίζεις ότι δεν είσαι μόνος σε αυτό κι οι άνθρωποι γύρω σου θέλουν να βοηθήσουν. “Οπότε, σε παρακαλώ πάρε το χαρτί και κατέγραψε σημαντικά πρόσωπα που είναι διαθέσιμα να σε ακούσουν και να σε υποστηρίξουν”.
2. Μετά την καταγραφή θα συζητήσουμε και γράψε στον πίνακα παρακάτω σε τι επίπεδο ο καθένας από αυτούς μπορεί να σε υποστηρίξει. Το δεύτερο βήμα είναι να καταλάβεις “Τι σε σταματάει από το να ζητήσεις βοήθεια;

Ποιο είναι το βασικό εμπόδιο στο να επικοινωνήσεις με κάθε μία από αυτές τις ομάδες;

Την οικογένεια, τα αδέρφια, τους παππούδες, τις θείες, τους θείους ή τα ξαδέρφια σου

Φίλους που μπορείς να εμπιστευτείς – τους δικούς σου φίλους, ή φίλους της οικογένειας, γείτονες

Ανθρώπους που δουλεύετε μαζί

Επαγγελματίες – τον Οικογενειακό Ιατρό σου, ένα γιατρό ή μια νοσοκόμα, έναν κοινωνικό λειτουργό

Μια κοινωνική ομάδα υποστήριξης ή διαδικτυακή ομάδα

Σημειώσεις: “Μπορεί να μην σου αρέσει να ζητάς βοήθεια. Μπορεί να νιώθεις ότι δεν θες να επιβαρύνεις άλλους ανθρώπους. Μπορεί να ανησυχείς για το τι μπορεί να σκέφτονται για σένα, ή ότι θα μπορούσε να το πουν σε άλλους ανθρώπους. Θα μπορούσε ακόμη να φοβάσαι ότι θα γελάνε μαζί σου. Όμως η αλήθεια είναι, άνθρωποι που νοιάζονται για σένα θα θέλουν να σε βοηθήσουν. Απλώς πρέπει να το ζητήσεις”.

3. Βήμα 3: Πώς να ζητήσεις βοήθεια. “Ακόμη και αν αισθάνεσαι απολύτως μόνος αυτή τη στιγμή και ότι δεν έχεις πουθενά να απευθυνθείς ή ότι κανείς δεν ενδιαφέρεται, δεν είσαι μόνος. Υπάρχουν κοινωνικές υπηρεσίες και γραμμές βοήθειας (παρατίθενται στο τέλος αυτής της σελίδας) όπου μπορείς να δεχτείς υποστήριξη από εκπαιδευμένους ειδικούς που πραγματικά ενδιαφέρονται και θέλουν να σε βοηθήσουν διαμέσου αυτού ” Αυτό το βήμα πρέπει να προσαρμοστεί σε κάθε χώρα και ειδικότερα σε κάθε πόλη με έναν κατάλογο από προτεινόμενες ομάδες, γραμμές βοήθειας κλπ..
4. “Ας ακολουθήσουμε τα βήματα στο Παράρτημα 1 για να οργανώσουμε τα δικά σου επόμενα βήματα”.

Παράρτημα 1: Πώς να ζητήσετε βοήθεια. Οδηγός βημάτων

- **Αποφάσισε ποιο είναι το πιο κατάλληλο άτομο για να μιλήσεις.** Σε ποιόν θα ένιωθες πιο άνετα να μιλήσεις; Πολλοί από εμάς προτιμούμε να μιλάμε σε οικογένεια ή φίλους, αλλά εσύ μπορεί να προτιμάς να μιλήσεις σε ειδικούς, ομάδες υποστήριξης, γραμμές βοήθειας ή σε διαδικτυακά φόρουμ συζήτησης.

- **Διάλεξε την ώρα και το μέρος.** Διάλεξε μια καλή ώρα και κάπου που αισθάνεσαι άνετα, ώστε να μιλήσεις αδιάκοπα σε ένα ήρεμο περιβάλλον.
- **Ποιο είναι το αποτέλεσμα που θέλεις;** Θέλεις απλώς να ακουστείς; Θα ήθελες περισσότερη πρακτική ή συναισθηματική υποστήριξη; Είναι εντάξει το να μην γνωρίζεις, αλλά μπορεί να βοηθήσει το να σκεφτείς για το τι θα ήθελες να πετύχεις.
- **Κράτησε σημειώσεις.** Γράψε τα πράγματα που θες να πεις ώστε να θυμάσαι να τα συμπεριλάβεις στην συζήτηση σου. Ή θα μπορούσες να αφήσεις το άλλο άτομο να διαβάσει τις σημειώσεις σου αν το να συζητάς σου είναι δύσκολο.
- **Εξήγησε πώς νιώθεις και τι υποστήριξη θα ήθελες.** Τότε το άλλο άτομο θα έχει μία καλύτερη ιδέα για το πώς να προσπαθήσει να σε βοηθήσει.
- Μπορεί να είναι δύσκολο να μιλήσεις για τα συναισθήματα σου. Αλλά, όπως λένε, “ένα πρόβλημα που μοιράζεται είναι μισό πρόβλημα” και πιθανότατα θα νιώσεις καλύτερα απλά επειδή θα έχεις μιλήσει σε κάποιον.

Βιβλιογραφία

- 📖 Young Minds, Available at: [Find help - for parents \(youngminds.org.uk\)](https://www.youngminds.org.uk)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες για την

Ενότητα 2:

Αναστοχασμός.

*Αντίληψη για τον γονικό ρόλο και προστασία των
παιδιών.*

Προτάθηκε από
Università degli Studi di Milano-Bicocca (Italy)

“Είναι αυτό αποδεκτό από εσένα;”

- ✓ **Στόχος:** Ανα-στοχασμός σχετικά με την κατάσταση του ορίου αποδοχής των παιδιών
- ✓ **Διάρκεια:** 45 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Χαρτί, μολύβι. Για τους διαμεσολαβητές: Λίστα ελέγχου των αποδεκτών καταστάσεων (Παράρτημα 1)

Διαδικασία

1. Παρουσιάστε τους συμμετέχοντες περιγράφοντας την δραστηριότητα.
2. Διαιρέστε την ομάδα σε υποομάδες (δύο-τρεις συμμετέχοντες) και μοιράστε αντίγραφα της λίστας ελέγχου (Παράρτημα 1) σε όλες τις υποομάδες.
3. Εξηγήστε ότι πρέπει να διαβάσουν κάθε δήλωση και να αξιολογήσουν από 1 (απολύτως μη αποδεκτό) έως 5 (απολύτως αποδεκτό) αναλόγως με το τι πιστεύουν οι συμμετέχοντες για το αν μια κατάσταση είναι αποδεκτή.
4. Η άσκηση πρέπει πρώτα να συμπληρωθεί ατομικά κι έπειτα κάθε υποομάδα πρέπει να:
 - α) Συζητήστε τις επιλογές τους
 - β) Αναγνωρίστε τις δηλώσεις που υπήρχε ελάχιστη συμφωνία στο να προσδιορίσουν το τελικό αποτέλεσμα αποδοχής.
5. Στην ολομέλεια, ο διοργανωτής προωθεί τη συζήτηση εστιάζοντας στην αναγνώριση του πώς “τα όρια αποδοχής” διαμορφώνονται από διάφορους παράγοντες (ηλικία του παιδιού, συγκυρίες, προσωπική αντίληψη).
6. Συζητήστε με τους συμμετέχοντες στοιχεία που μπορεί να βοηθήσουν στην επέκταση ή στη μείωση του “ορίου αποδοχής”.

Παράρτημα 1

Κάθε μέλος θα πρέπει να αναπτύξει το σύνολο των ρόλων του με βάση τις ανάγκες ανάλυσης κι ενστρενίζοντας μια πολιτισμικά ευαίσθητη προσέγγιση.

	Υπόθεση	Κατάταξη 1 έως 5
1	Ένας γονέας μοιράζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης φωτογραφίες της 8χρονης κόρη του με μαγιό.	
2	Γονείς επιτρέπουν στα 16χρονα παιδιά τους να καπνίζουν τσιγάρα.	
3	Ένα 14χρονο κορίτσι σηκώνεται κάθε πρωί στις 6 π.μ. για να βοηθήσει σε μικροδουλειές του σπιτιού πριν πάει σχολείο.	
4	Την Κυριακή, ένα 15χρονο αγόρι βοηθάει τους γονείς του στην πώληση αγαθών στην τοπική αγορά.	
5	Γονείς δίνουν προφυλακτικά στα 14χρονα αγόρια.	
6	Γονείς αρνούνται να εμβολιάσουν τα παιδιά τους εξαιτίας θρησκευτικών πεποιθήσεων.	
7	9χρονο κορίτσι μένει μόνο του στο σπίτι για ολόκληρη την ημέρα ενώ οι γονείς βρίσκονται στη δουλειά.	
8	Γονείς επιτρέπουν στα 15 και 13 ετών αγόρια τους να πίνουν αλκοόλ κατά την διάρκεια οικογενειακών συναντήσεων.	
9	Ένα 10χρονο παιδί παίζει ένα βιντεοπαιχνίδι που είναι κατάλληλο για ηλικίες άνω των 13.	

Suggested by
Mykolo Romerio Universitetas (Lithuania)

“Σημείο καμπής και κλιμάκωσης”

- ✓ **Στόχος:** Η αναγνώριση του άγχους, η επιλογή κατάλληλων στρατηγικών αντιμετώπισης του άγχους κι η εφαρμογή τους
- ✓ **Διάρκεια:** 90 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Χαρτί, στυλό, λίστα συμπτωμάτων του άγχους (Παράρτημα 1), πίνακας ανάλυσης άγχους (Παράρτημα 2)

Διαδικασία

1. Παρουσίαση (παρουσίαση των συμμετεχόντων, παρουσίαση της δραστηριότητας) και μια ερώτηση που θα διεγείρει τη συζήτηση – Είναι τα συναισθήματα σημαντικά κατά την διάρκεια ανατροφής των παιδιών; Πότε; Γιατί;
2. Θεωρητική εισαγωγή στα αισθήματα, στα συναισθήματα, στην απογοήτευση, στους κανονιστικούς και μη κανονιστικούς παράγοντες πίεσης και στις δυναμικές κρίσης (πχ., το άγχος είναι μια απροσδιόριστη ψυχολογική κατάσταση στην ανάγκη του σώματος να προσαρμοστεί. Κατά συνέπεια, ένα άτομο αγχώνεται κάθε φορά που έρχεται αντιμέτωπο με συγκεκριμένα αντικειμενικά-απειλητικά ερεθίσματα (πίεση) στα οποία χρειάζεται να προσαρμοστεί (προσαρμογή ή εξόντωση). Οι πιέσεις στο ανθρώπινο περιβάλλον είναι πολυποίκιλες, όπως ένα άγνωστο άτομο σε έναν σκοτεινό δρόμο, ένα διαγώνισμα, μια συνέντευξη σε σημαντική δουλειά, μια διαμάχη με κάποιον αγαπημένο, σκέψεις για μια αναζήτηση δουλειάς που εκκρεμεί κ.ο.κ).

Εργασία 1. Στόχος είναι να βοηθηθεί ένα άτομο να αυτό-αξιολογήσει τις συνέπειες του άγχους

- ✓ **Διάρκεια:** Περίπου 15 λεπτά
- ✓ **Είδος άσκησης:** Ατομική
- ✓ **Οδηγίες:** Διαβάστε και σημειώστε τα συμπτώματα σας τους τελευταίους δυο μήνες

- ✓ *Εργαλεία: Στυλό, χαρτί, λίστα των συμπτωμάτων (Παράρτημα1)*

Ερωτήσεις προς συζήτηση:

- 1) Πώς ένιωσες αφού συμπλήρωσες τη λίστα των συμπτωμάτων;
 - 2) Τι συμπεράσματα θα μπορούσες να βγάλεις για τον εαυτό σου;
- *Θεωρητική εισαγωγή σε γονεϊκές αντιδράσεις κατά την διάρκεια ψυχολογικής κρίσης.* Οι ανθρώπινες αντιδράσεις στην περίπτωση μιας ψυχολογικής κρίσης είναι προβλέψιμες, χαρακτηρίζονται από συγκεκριμένες κανονικότητες και στάδια: το τέλος, τη διερεύνηση και τη νέα αρχή. Η τυπική συμπεριφορά – σε τέτοιου είδους καταστάσεις συνήθως είναι ότι συμπεριφερόμαστε: παθητικά δηλ. εγκαταλείπουμε, εκπληρώνουμε απαράδεκτες απαιτήσεις, κ.ο.κ, ή με επιθετικό τρόπο δηλ. με κάθε κόστος προσπαθούμε να επιτύχουμε τους στόχους μας, να αποδείξουμε την αλήθεια μας, αγνοούμε, κατηγορούμε άλλους, "επιτιθέμεθα". Αντιδράσεις επιβίωσης – πάλη και αποφυγή συνδέονται με δυσάρεστα συναισθήματα θυμού και φόβου. Ψυχολογικές αλλαγές λαμβάνουν μέρος στο σώμα, που μας προετοιμάζουν για συγκεκριμένες συμπεριφορές (να μαλώσουμε, να το βάλουμε στα πόδια, μετά τον καυγά – να γυρίσουμε σε κατάσταση που να επαναφέρουμε την ενέργεια μας). Δρούμε αυτόματα και γρήγορα. Αυτές οι αντιδράσεις είναι χρήσιμες γιατί σε βοηθούν να επιβιώσεις (το να βλέπουμε ένα ληστή – καθώς τρέχουμε, να πατάμε το φρένο – όταν ένα εμπόδιο ξαφνικά εμφανίζεται μπροστά μας), αλλά πολύ πρωτόγονα. Το να παλεύεις ή να τρέχεις είναι πρωτόγονες αντιδράσεις επιβίωσης, όμως μπορούμε να μάθουμε πώς να αντιδρούμε, να μάθουμε πώς να διαχειριζόμαστε το άγχος και να διαλέξουμε τεχνικές αντιμετώπισης (επιπλέον προτεινόμενη δραστηριότητα – το να παρουσιαστεί το διάγραμμα της τυπικής συμπεριφοράς και να συζητηθούν συναισθήματα που προκύπτουν, δεν υπάρχει κάποιο παράρτημα, όμως μπορεί να προστεθεί).
 - *Διαχείριση άγχους και τεχνικές αντιμετώπισης.* Ανάλυση καταστάσεων άγχους κι οι λύσεις τους. Σε αγχωτικές καταστάσεις μπορείς να: συμφωνήσεις, να διαλέξεις κάποια άλλη στιγμή, να αποφύγεις, να συντομεύσεις, να τροποποιήσεις, να οργανώσεις διαφορετικά το έργο, να αλλάξεις το νόημα κλπ..

Εργασία 2. Στόχος είναι να αναπτυχθεί η ικανότητα ενός ατόμου να αντιμετωπίσει αγχωτικές καταστάσεις

- ✓ *Διάρκεια:* περίπου 45 λεπτά.
- ✓ *Είδος εργασίας:* Ατομική/ομαδική.

- ✓ *Οδηγίες:* Ο καθένας ξεχωριστά περιγράφει τις επαναλαμβανόμενες στρεσογόνες καταστάσεις και τις τυπικές αντιδράσεις κατά την διάρκεια αυτών. Συζητήστε τις καταστάσεις σε ομάδες και βρείτε τουλάχιστον δύο λύσεις για κάθε περίπτωση.
- ✓ *Εργαλεία:* στυλό, χαρτί, πίνακας ανάλυσης άγχους (Παράρτημα 2).

Ερώτηση προς συζήτηση: Ζητήστε από αρκετούς συμμετέχοντες να παρουσιάσουν το αποτέλεσμα της ανάλυσης των στρεσογόνων καταστάσεων, συζητήστε το μαζί:

- 1) Πώς καταφέρατε να βρείτε τρόπους να αλλάξετε την κατάσταση; Ποιο ήταν το πιο δύσκολο κομμάτι;
- 2) Ποιες μέθοδοι φαίνονται πιο αποδεκτές;
- 3) Τι εμπειρίες θα μπορούσατε να κερδίσετε από παρόμοιες παρουσιάσεις;

Πιθανές στρατηγικές αντιμετώπισης. Η αντιμετώπιση του άγχους μπορεί επίσης να βοηθηθεί με τη μη συμμετοχή σε καυγά, με επαρκείς στόχους, με θετική εσωτερική ομιλία, με ένα προσχεδιασμένο πλάνο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μια στρεσογόνα κατάσταση, με χαλάρωση, με τον καθορισμό προτεραιοτήτων, με ύπνο, με εξωτερική υποστήριξη και με τακτική σωματική δραστηριότητα. Βοηθάει στο να εξαλειφθούν οι αρνητικές συνέπειες του άγχους και να δυναμώσει το σώμα.

3. Κλείσιμο της συνεδρίας. Αναστοχασμός των συμμετεχόντων, ερωτήσεις, προτάσεις.

Βιβλιογραφία

- 🔗 <https://www.parentingscience.com/parenting-stress.html>
- 🔗 <https://www.empoweringparents.com/article/temper-temper-keeping-your-cool-when-kids-push-your-buttons/>
- 🔗 https://self-reg.ca/wp-content/uploads/2020/06/Discussion_Guide_Self-Reg.pdf
- 🔗 <https://parentingnow.org/self-regulation-techniques-for-parents/>
- 🔗 <https://www.parent4success.com/2011/11/07/boiling-point-how-do-you-keep-your-cool-when-your-child-drives-you-nuts/>
- 🔗 <https://www.consciousparentingrevolution.com/wp-content/uploads/2020/06/Conscious-Parenting-Revolution-eBook.pdf>
- 🔗 https://www.researchgate.net/profile/Patricia-Moran/publication/242603685_What_Works_in_Parenting_Support_A_Review_of_the_International_Evidence/links/5cf8eaa2a6fdcc847508bb97/What-Works-in-Parenting-Support-A-Review-of-the-International-Evidence.pdf

Παράρτημα 1. Λίστα συμπτωμάτων του άγχους

Σωματικά συμπτώματα	Σωματικά συμπτώματα
<p>Υπερβολική ανάγκη για ύπνο Ανεπαρκής ύπνος, αυπνία Συνεχής σωματική κόπωση Προβλήματα στο στομάχι, πόνος Σεξουαλικά προβλήματα, Προσωρινή ανικανότητα Κατάχρηση αλκοόλ ή ναρκωτικών Επίμονες σωματικές παθήσεις (δυσπεψία, δυσκοιλιότητα, νευρική διάρροια) Πόνος στην πλάτη Αυξημένη ή μειωμένη όρεξη Πόνος πίσω από το στήρνο ή την περιοχή της καρδιάς Πονοκέφαλος</p>	<p>Αίσθημα συνεχούς έντασης Αίσθημα μοναξιάς, απομόνωσης Απαισιόδοξη σκέψη, εξατομίκευση της κατάστασης Ευαίσθητη αντίδραση στην κριτική από άλλους Αίσθημα μη κατανόησης Αποφυγή αναζήτησης βοήθειας, αποφυγή οποιουδήποτε προβλήματος Δυσκολία στη λήψη αποφάσεων Αίσθημα αποκλεισμού από την δουλειά ή την κοινωνία Συχνός θυμός στο σύζυγο/σύντροφο Μεγαλύτερο από το συνηθισμένο συχνά συντριπτικό άγχος Ενοχλητικές σκέψεις για μακρινούς, ανέφικτους στόχους Συχνό αίσθημα θλίψης Αποτυχία απόλαυσης προηγούμενων δραστηριοτήτων που ήταν ευχάριστες Αίσθημα "παγίδευσης" Υπερβολική αυτό-εξύψωση</p>

Παράρτημα 2. Πίνακας ανάλυσης του άγχους

Τυπική κατάσταση που προκαλεί άγχος	Τυπική αντίδραση	Πιθανές εναλλακτικές

“Εναύσματα, άγχος και συναισθήματα”

✓ Ζητούμενα:

- Εξηγήστε το αίσθημα του θυμού
- Αναπτύξτε επίγνωση των πηγών που μπορούν να προκαλέσουν θυμό
- Αναπτύξτε επίγνωση της αίσθησης του θυμού που βιώνεται στην επικοινωνία του γονέα με το παιδί
- Καταλάβετε τη σχέση μεταξύ θυμού κι επιθετικότητας
- Επεξηγήστε τους τρόπους έκφρασης του θυμού
- Συνειδητοποιήστε το στυλ με το οποίο εκφράζετε το θυμό στην επικοινωνία γονέα-παιδιού
- Χρησιμοποιήστε εκφράσεις αντιμετώπισης του θυμού

✓ Διάρκεια: 80 λεπτά

Διαδικασία

Δραστηριότητα 1

- ✓ Χρόνος: 20 λεπτά.

Οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν, "τι είναι ο θυμός, πώς είναι; Αφού δοθούν οι απαντήσεις από τους συμμετέχοντες, γίνεται η εξήγηση του αισθήματος του θυμού.

Η παρακάτω φόρμα διανέμεται στους συμμετέχοντες και τους ζητείται να τη συμπληρώσουν ατομικά σε γραπτή μορφή. Ζητείται από τους εθελοντές συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απαντήσεις τους με τη μεγαλύτερη ομάδα.

1. Με ποιες συμπεριφορές του παιδιού σας θυμώνετε;
2. Γιατί θυμώνετε περισσότερο με αυτές τις συμπεριφορές του παιδιού σας;
3. Πώς μοιάζει το πρόσωπο σας όταν θυμώνετε με τη συμπεριφορά του παιδιού σας; Πώς νιώθετε όταν θυμώνετε;
4. Τι κάνετε όταν θυμώνετε με τη συμπεριφορά του παιδιού σας; Αντανακλάτε πάντα τον θυμό σας στο παιδί σας; Γιατί συμβαίνει αυτό;
5. Πώς νιώθετε όταν φύγει ο θυμός σας;
6. Νιώθετε μετάνοια κι ενοχή αφού έχει περάσει ο θυμός σας;
7. Τι θα κάνατε για να ελέγξετε τον θυμό σας;

Δραστηριότητα 2

✓ Χρόνος: 20 λεπτά

Οι συμμετέχοντες ερωτώνται πρώτα "Ποιοι είναι οι παράγοντες που μπορούν να σου προκαλέσουν θυμό;" Έπειτα η παρακάτω φόρμα μοιράζεται και ζητείται να συμπληρωθεί ατομικά. Ζητείται από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απαντήσεις τους με τη μεγαλύτερη ομάδα.

Λίστα γεγονότων που προκαλούν θυμό	Πάντα	Κάποιες φορές	Ποτέ
Όταν το παιδί μου δεν ακούει αυτό που του λέω			
Όταν το παιδί μου δεν κάνει τα μαθήματα του			
Όταν το παιδί μου περνάει πολύ χρόνο στο ίντερνετ- μπροστά στην τηλεόραση			
Όταν το παιδί μου κάνει επικίνδυνα πράγματα μέσα στο σπίτι			
Όταν το παιδί μου δεν έρχεται σπίτι στην ώρα του			
Όταν το παιδί μου αναζητά συνεχώς την προσοχή			
Όταν το παιδί μου δεν μαζεύει το δωμάτιο / παιχνίδια του			
Όταν το παιδί μου διαλέγει λάθος φίλους			
Όταν τα παιδιά μου μαλώνουν μεταξύ τους			
Όταν το παιδί μου δε με σέβεται / πεισματάρης μαζί μου			
Όταν το παιδί μου λέει ψέματα			
Όταν η/ο σύζυγος μου δεν με βοηθάει			
Όταν η/ο σύζυγος μου είναι βίαιη/ος στα παιδιά			
Όταν η/ο σύζυγος μου επικρίνει τα παιδιά αρνητικά			
Όταν είμαι κουρασμένος/ή			
Όταν δεν είμαι χαρούμενος			
Όταν έχω πρόβλημα υγείας			
Όταν έχω ευθύνες στο σπίτι αλλά δεν θέλω να τις κάνω			
Όταν τα οικονομικά μου μέσα δεν είναι καλά			
Όταν οι παππούδες παρεμβαίνουν στην ανατροφή			

Δραστηριότητα 3

✓ Χρόνος: 20 λεπτά

Συζητούνται από τον υπεύθυνο οι έννοιες του θυμού και της επιθετικότητας κι εξηγείται η σχέση που υπάρχει τους. Η ερώτηση "Πώς συμπεριφέρεστε όταν θυμώνετε;" ερωτάται στους συμμετέχοντες. Ακολουθώντας τις απαντήσεις, η παρακάτω φόρμα μοιράζεται στους συμμετέχοντες. Ζητείται από τους συμμετέχοντες να διαβάσουν τη φόρμα ατομικά. Τότε, οι τρόποι έκφρασης του θυμού εξηγούνται από τον υπεύθυνο. Ζητείται από τους συμμετέχοντες να γράψουν τα δικά τους παραδείγματα έκφρασης βασιζόμενα στα παραδείγματα της φόρμας και των εξηγήσεων που έγιναν. Ζητείται από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις δηλώσεις τους με τη μεγαλύτερη ομάδα. Τα παραδείγματα που δόθηκαν συζητούνται κι ανατροφοδοτούνται.

Τρόποι έκφρασης του θυμού

Ο θυμός μπορεί να εκφραστεί με 3 τρόπους:

Επιθετικός θυμός: Ο θυμός που εκφράζεται με αυτόν τον τρόπο απευθύνεται στο άλλο άτομο ώστε να το πληγώσει συναισθηματικά, σωματικά ή ψυχολογικά. Όπως φωνάζοντας, φιμώνοντας, βρίζοντας, χτυπώντας, κλωτσώντας.

Παθητικός θυμός: Όταν το άτομο αποφεύγει να αντισταθεί στην κατάσταση που έχει μερίδιο στον θυμό, αυτός/ή κρατάει τον θυμό μέσα του/της. Τότε μπορεί να εκφραστεί μέσω θυμού, προσοχής, κρατώντας μέσα του κακία. Όπως να θέλει να εκδικηθεί, βγάζοντας άσχημες φήμες, αποφεύγοντας να μιλάει σε ένα άτομο, καταστρέφοντας περιουσία.

Θεμιτός θυμός: Αυτός είναι συχνά ο καλύτερος τρόπος να εκφράσετε συναισθηματικά τον θυμό. Επειδή το άτομο εκφράζει τον θυμό του/της με μη απειλητικό τρόπο. Όπως "Θυμώνω όταν εσύ....."

Δραστηριότητα 4

✓ Χρόνος: 20 λεπτά

Ο υπεύθυνος εξηγεί ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι να διαχειριστείς τον θυμό. Τονίζεται ότι μια από αυτές τις μεθόδους είναι η "Αντιμετώπιση Εκφράσεων Θυμού" κι αυτές οι εκφράσεις εξηγούνται με παραδείγματα. Παρέχοντας την ακόλουθη λίστα, ζητείται από τους συμμετέχοντες να χρησιμοποιήσουν αυτές τις εκφράσεις όταν θυμώνουν με τα παιδιά τους μέχρι την επόμενη συνεδρία και να κρατήσουν ημερολόγιο αυτών των δοκιμαστικών μελετών.

Εκφράσεις Αντιμετώπισης Θυμού

1. Μείνε ήρεμος! Χαλάρωσε.
2. Όσο είμαι ήρεμος, ελέγχω τον εαυτό μου.
3. Ώρα να πάρω μια βαθιά ανάσα και να ηρεμήσω.
4. Σκέψου τι θέλεις να βγάλεις από αυτό.
5. Μέτρα έως το 10.
6. Δεν χρειάζεται να αποδείξεις την αξία του εαυτού σου σε κανέναν.
7. Δεν έχει νόημα να τρελαίνεσαι.
8. Δες το θετικά.
9. Δε θα το αφήσω να με θυμώσει.
10. Είναι κρίμα να αντιδρώ έτσι.
11. Οι μύες μου είναι σε ένταση, ώρα για χαλάρωση.
12. Είμαι συνειδητοποιημένος, μπορώ να χειριστώ αυτό το θέμα.
13. Δε θα με πιέσουν, αλλά δε θα θυμώσω αν το κάνουν.
14. Ας σεβόμαστε ο ένας τον άλλον και τον εαυτό μας.
15. Πράγματι πρέπει να είναι δυστυχισμένος/ή αν συμπεριφέρεται τόσο εριστικά.
16. Μπορούμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα. Ίσως γνωρίζει κάποια λύση.
17. Δε μπορώ πάντα να περιμένω οι άνθρωποι να συμπεριφέρονται με τον τρόπο που εγώ θέλω.
18. Είμαι υπό έλεγχο, μπορώ να το διαχειριστώ.
19. Χαλάρωσε, πάρε μερικές βαθιές αναπνοές.
20. Προσπάθησε να καταλάβεις, συμπεριφέρσου στο άλλο άτομο με σεβασμό.
21. Πήγαινε και πιες ένα ποτήρι νερό.

Βιβλιογραφία

- Gürsel, A. (2019). Duygusal İstismarı Önleme Ve Müdahale Programı Geliştirme ve Etkisinin Test Edilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Emotional Abuse Prevention and Intervention Program Development and Testing Its Effect. Unpublished Master Thesis. Hacettepe University Institute of Educational Sciences)

Προτάθηκε από
M&M Profuture Training S.L. (Spain)

“Αυτή η μια φορά”

- ✓ **Στόχος:** Κατανόηση των δικών μου βίαιων ερεθισμάτων και της βίας μέσω της γλώσσας του σώματος
- ✓ **Διάρκεια:** 90 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Λίστα καθολικών συναισθημάτων όπως χρησιμοποιείται στη Μ.Β.Ε. (Μη Βίαη Επικοινωνία). Δείτε παρακάτω:

Παγκόσμιες Βασικές Ανάγκες

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ

αέρας
τροφή
νερό
φως
καταφύγιο/ασφάλεια/
προστασία/προστασία
από πόνο/ασφάλεια/
συναισθηματική
ασφάλεια
διατήρηση
κίνηση/φυσική άσκηση
ξεκούραση/ύπνος
άγγιγμα
σεξουαλική έκφραση
υγεία
άνεση
ζεστασιά

ΑΡΜΟΝΙΑ

ειρήνη
ηρεμία/χαλάρωση/Γαλήνη
ευκολία
ομορφιά
τάξη
κοινωνία/ολότητα
ολοκλήρωση/πέψη/
ενσωμάτωση
προβλεψιμότητα/
εξοικείωση
σταθερότητα/Ισορροπία
ισότητα/δικαιοσύνη

ΣΥΝΔΕΣΗ

φροντίδα
αγάπη
εγγύτητα
οικειότητα
συμπόνια
ενσυναίσθηση
σεβασμός
αποδοχή
στοργή
εκτίμηση
επικοινωνία
συνεργασία
εμπιστοσύνη
ειλικρίνεια
που ανήκει
κοινότητα/συντροφιά/
συνεργασία/υποτροφία
συμπερίληψη/συμμετοχή
αμοιβαιότητα/σεβασμός
συνοχή/συνέχεια
ανατροφή
υποστήριξη
το να γνωρίζεις
βλέπων(βλέπω/βλέπομαι)
ακρόαση(ακούω/ακούγομαι)
κατανόηση
(κατανώ/γίνομαι
κατανοητός)
μοιρασιά/ανταλλαγή
δίνοντας/λαμβάνοντας
τρυφερότητα/απαλότητα
ευαισθησία/καλοσύνη

ΝΟΗΜΑ

σκοπός
συνεισφορά/εμπλουτισμός
στη ζωή
ελπίδα
αυτοεκτίμηση/αυτοπεποίθηση
αυτοεκτίμηση/αξιοπρέπεια
έχοντας εσωτερική δύναμη/
εξουσία/επάρκεια/
χωρητικότητα/ενδυνάμωση
δημιουργικότητα
μάθηση
έμπνευση
πρόκληση
διέγερση
ανάπτυξη/εξέλιξη/πρόοδος
αποτελεσματικότητα
έκφραση/αυτοέκφραση
σαφήνεια
επίγνωση/συνείδηση
απελευθέρωση/μεταμόρφωση
το να έχει σημασία/συμμετέχω
να έχω την θέση μου στον κόσμο
παρουσία
αμφισβήτηση
πνευματικότητα
απλότητα

ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ

επιλογή
ελευθερία
χώρος
χρόνος ανεξαρτησία

ΕΙΛΙΚΡΙΝΙΑ

αυθεντικότητα
ακεραιότητα
διαφάνεια

ΠΑΙΖΩ

διασκέδαση
εορτασμός/πένθος
ροή
χιούμορ/γέλιο
ζωτικότητα/ζωντάνια
ανακάλυψη/περιπέτεια
πάθος
αυθορμητισμός
ελαφρότητα
ποικιλία

CC Commons image:

<https://www.pinterest.es/pin/544302304953685245/>

Διαδικασία

Αυτή η δραστηριότητα περιλαμβάνει συναισθηματική έκθεση από τους συμμετέχοντες. Πρέπει να υπενθυμίζεται η εμπιστευτικότητα και να δοθεί αρκετός χρόνος για το μοίρασμα ακόμη και αν υπερβαίνει το προβλεπόμενο χρονικό πλαίσιο. Αν δε μπορούν όλοι οι συμμετέχοντες να κάνουν την πρακτική, σιγουρευτείτε – εάν υπάρχει αισθητή ανάγκη - να το συνεχίσετε με άλλο χρονικό πλαίσιο εκπαίδευσης. Μπορεί να είναι σημαντικό σε κάποιους από τους ασκούμενους να είναι σε θέση και να το κάνουν.

Προετοιμασία

Θα πρέπει να οργανωθούν υποομάδες. Αυτές οι υποομάδες μπορεί να είναι αποτέλεσμα τυχαίας επιλογής μέσω διαδικτυακού λογισμικού εάν η πρακτική είναι διαδικτυακά. Να θυμάστε ότι πολλοί άνθρωποι θα είναι καινούριοι σε αυτό το είδος δραστηριότητας και μπορεί να μην είναι προφανές για εκείνους.

Περιγραφή δραστηριότητας

1. Ο εκπαιδευτής θα καθοδηγήσει μια δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου όπως ένα σύντομο αυτομασάζ προσώπου, στήθους και χεριών, κεφαλιού και προσώπου. Με απαλό άγγιγμα και χαλαρωτικές κινήσεις.
2. Ο εκπαιδευτής τότε θα καθοδηγήσει μια συνεδρία αυτοπαρατήρησης εστιάζοντας στα μέρη του σώματος (όπως σε μια συνεδρία χαλάρωσης) και παρατηρώντας τυχόν σκέψεις ή αισθήσεις που προκύπτουν στο πέρασμα σε κάθε ένα από αυτά.
3. Στο τελείωμα της διαδικασίας σε όλο το σώμα(ξεκινώντας με το αριστερό πόδι μέχρι το δεξί πόδι και τελειώνοντας με την κορυφή του κεφαλιού και ολόκληρου του σώματος) ο εκπαιδευτής ζητάει από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν ένα μέρος του σώματος που εμφανίζεται ως κυρίαρχο στη συνειδητότητά τους (για οποιοδήποτε λόγο) και να το θυμούνται για αργότερα. Μετά από ένα απαλό μασάζ στο πρόσωπο τους, θα ζητηθεί ξανά από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν σιγά σιγά τα μάτια τους και να τεντωθούν όπως όταν ξυπνάνε το πρωί. Τότε ο εκπαιδευτής θα ρωτήσει ποιο μέρος του σώματος έρχεται στη συνείδηση τους και αν υπήρξε κάποια σκέψη ή συναίσθημα που συνδέεται με αυτό. Οι συμμετέχοντες μπορούν να το μοιραστούν αν θέλουν.
4. Θα δημιουργηθούν τριάδες. Κάθε συμμετέχων θα πάρει μερικά λεπτά να θυμηθεί ένα περιστατικό που έχει συμβεί με το παιδί της/του όπου έχασε την ψυχραιμία της/του και φώναξε ή απείλησε, ή είχε μια βίαιη σωματική συμπεριφορά προς το παιδί. Τότε θα το μοιραστούν χωρίς διακοπή στην

- διάρκεια 4 λεπτών ο καθένας. Στο τέλος της εξήγησής τους, ο κάθε συμμετέχων θα κλείσει τα μάτια του/της και θα υποδείξει ποιο μέρος του σώματος του/της διακρίνεται μετά την αφήγηση αυτής της εμπειρίας.
5. Τα άλλα δυο μέλη της τριάδας θα ρωτήσουν τον συμμετέχοντα που μόλις μίλησε εάν θέλει αυτή ή αυτός να μάθει από αυτούς τι ένιωσαν ή είδαν στη γλώσσα του σώματος της/του κατά την διάρκεια αφήγησης του περιστατικού. Το ίδιο γίνεται για τον κάθε συμμετέχοντα.
 6. Θα γίνει ένα σύντομο σκετς στο οποίο ο συμμετέχων ενεργεί ως ο εαυτός του/της, ένας άλλος συμμετέχων ενεργεί ως το παιδί του/της, και ο άλλος είναι ένας “εξωτερικός” παρατηρητής. Το παιδί ζητείται να μιμηθεί τη συμπεριφορά που πυροδοτεί την βίαιη αντίδραση. Ο γονέας θα αναπαράγει το τι είπε ή έκανε όταν ήταν θυμωμένος-η/βίαιος-η. Αυτό μπορεί να επαναληφθεί μερικές φορές μέχρι ο συμμετέχων που είναι η σειρά του να νιώσει ότι η σκηνή είναι πολύ κοντά στην πραγματική εμπειρία στην έντασή της.
 7. Τότε ο παρατηρητής θα ρωτήσει τον συμμετέχοντα ποιο μέρος του σώματος κυριαρχεί στην συνείδηση του/της και θα παρέχει ανατροφοδότηση για την γλώσσα του σώματος που παρατήρησε κατά την διάρκεια της βίαιης κρίσης.
 8. Μια διορθωτική σκηνή οργανώνεται στην οποία ο συμμετέχων διατηρεί το ένα χέρι στο μέρος του σώματος που ήταν εμφανές στην επίγνωσή του και ένα εναλλακτικό σενάριο αναπαράγεται. Η σκηνή επαναλαμβάνεται με το καινούργιο σενάριο (κανένα πραγματικό σενάριο δεν χρειάζεται να γραφτεί ως τέτοιο).
 9. Τότε θα είναι η σειρά άλλου συμμετέχοντα. Θα εφαρμοστεί η ίδια μέθοδος.
 10. Όλοι οι συμμετέχοντες θα συναντηθούν στη μεγάλη ομάδα και θα μοιραστούν πώς ένιωσαν κατά την διάρκεια της πρακτικής και πόσο πολύ η συναίσθηση ενός συγκεκριμένου μέρους του σώματος βοήθησε να αναπαραχθεί ένα διαφορετικό είδος σκηνής.
 11. Στο τέλος, ο εκπαιδευτής θα παρουσιάσει ένα μικρό θεωρητικό κομμάτι περιγράφοντας την θεωρία των αυθεντικών αναγκών όπως στη ‘Μη βίαιη επικοινωνία’ εξηγώντας τις το διάγραμμα των “Παγκόσμιων Βασικών Αναγκών” που βρίσκεται παραπάνω, και θα ρωτήσει κάθε συμμετέχοντα να αναλογιστεί για τον εαυτό του/της ποια συναισθηματική ανάγκη από τη λίστα ήταν κυρίαρχη κατά την διάρκεια του περιστατικού που αναπαράχθηκε.

Προτάθηκε από
Hellenic Mediterranean University (Greece)

“Συμπάσχω!”

- ✓ **Αντικείμενο:** Αυτή η άσκηση είναι άσκηση ενσυναίσθησης. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της τυχαίας ανάληψης ρόλων, κάθε γονέας θα αναλάβει έναν ρόλο. Ο στόχος είναι να καταλάβουν τους περιορισμούς ή τα οφέλη που ένα άτομο βιώνει στην πραγματική ζωή λόγω των ρόλων των φύλων μέσω μιας διαδικασίας διαλογισμού. Τέλος, θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με βασικούς όρους και έννοιες στις οποίες βασίζονται τα στερεότυπα.
- ✓ **Διάρκεια:** 45 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** 18 Κάρτες (ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων) ένα κουτί και χαρτί.

Διαδικασία

1. Ο συντονιστής θα βάλει τις κάρτες ρόλων σε ένα κουτί και κάθε συμμετέχων θα διαλέξει τυχαία από μια κάρτα χωρίς να αποκαλύψει τον συγκεκριμένο ρόλο σε κανέναν.
2. Αφού όλοι οι συμμετέχοντες πάρουν μια κάρτα θα τους δοθούν πέντε λεπτά να ζωγραφίσουν έναν χαρακτήρα.
3. Τότε όλοι θα μπουν σε μια σειρά και ο συντονιστής θα διαβάσει μερικές προτάσεις-δηλώσεις. Όποιος θεωρεί ότι ο ρόλος του αντιστοιχεί στην πρόταση-δήλωση που περιεγράφηκε κάνει ένα βήμα μπροστά και εάν η δήλωση δεν ανταποκρίνεται παραμένει στην ίδια θέση.
4. Όταν ολοκληρωθεί η ανάγνωση της δήλωσης, θα αποκαλυφθούν οι ρόλοι και οι άνθρωποι θα μιλήσουν για το πώς ένιωσαν με αυτή την δραστηριότητα. Κάποιες ερωτήσεις που ο συντονιστής μπορεί να ρωτήσει την ομάδα είναι:
 - Πως ένιωσες όταν είδες κάποιον να προχωράει μπροστά και εσύ έμεινες ακίνητος;

- Πώς ένιωσε να προχωράς ενώ κάποιος άλλος έμενε πίσω;
- Μπορείτε να σκεφτείτε ένα άτομο ή ένα παιδί από το περιβάλλον σας που έχει στοιχεία του ρόλου που σας δόθηκε ή που βιώνει μια παρόμοια κατάσταση;
- Τι θα λέγατε αν αυτό το άτομο ή το παιδί αποκλείεται από μια δραστηριότητα λόγω του φύλου του;

5. Κλείνοντας, ο συντονιστής θα πρέπει να πει στην ομάδα ότι η άσκηση βασίζεται στις έννοιες του σεξισμού, της ετεροφυλοφιλίας και της πατριαρχίας και θα πρέπει να αναλύσει αυτές τις έννοιες. Για να γίνει η συνάντηση ακόμα πιο ενδιαφέρουσα, οι ίδιοι οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να σκεφτούν παραδείγματα αυτών των εννοιών μέσα από την καθημερινή ζωή.

Ορισμός

Η ετεροκανονικότητα είναι αυτό που κάνει την ετεροφυλοφιλία να φαίνεται συνεκτική, φυσική και προνομιακή. Περιλαμβάνει την υπόθεση ότι όλοι είναι «εκ φύσεως» ετεροφυλόφιλοι και ότι η ετεροφυλοφιλία είναι ένα ιδανικό, ανώτερο από την ομοφυλοφιλία ή την αμφιφυλοφιλία (FRA, 2009).

Ο σεξισμός συνδέεται με πεποιθήσεις γύρω από τη θεμελιώδη φύση των γυναικών και των ανδρών και τους ρόλους που πρέπει να διαδραματίζουν στην κοινωνία. Οι σεξιστικές υποθέσεις για τις γυναίκες και τους άνδρες, οι οποίες εκδηλώνονται ως στερεότυπα φύλου, μπορούν να κατατάξουν ένα φύλο ως ανώτερο από ένα άλλο. Ένας τέτοιος ιεραρχικός τρόπος σκέψης μπορεί να είναι συνειδητός και εχθρικός, ή μπορεί να είναι ασυνείδητος και να εκδηλώνεται ως ασυνείδητη προκατάληψη. Ο σεξισμός μπορεί να αγγίξει τους πάντες, αλλά οι γυναίκες επηρεάζονται ιδιαίτερα (Council of Europe, 2020).

Το στερεότυπο είναι μια λανθασμένη ιδέα ή πεποίθηση που έχουν πολλοί άνθρωποι για ένα πράγμα ή μια ομάδα που βασίζεται στο πώς φαίνονται εξωτερικά, κάτι που μπορεί να είναι αναληθές ή μόνο εν μέρει αληθινό. Τα στερεότυπα των ανθρώπων είναι ένας τύπος προκατάληψης γιατί αυτό που υπάρχει στο εξωτερικό είναι ένα μικρό μέρος του ποιος είναι ένας άνθρωπος.

Η πατριαρχία περιγράφεται συνήθως ως «ένα σύστημα κοινωνικών δομών και πρακτικών, στο οποίο οι άνδρες κυβερνούν, καταπιέζουν και εκμεταλλεύονται τις γυναίκες».

Ρόλοι

1. Είμαι ένα κορίτσι 13 ετών που ζω στην αρχαία Αθήνα. Νιώθω ότι η οικογένειά μου μου φέρεται άσχημα. Ακόμα και ο αδερφός μου που είναι 3 χρόνια μικρότερος από εμένα έχει περισσότερη ελευθερία και σεβασμό.
2. Είμαι ένα κορίτσι 6 ετών. Η οικογένειά μου και εγώ μετακομίσαμε πρόσφατα σε ένα χωριό και οι συμμαθητές μου είναι μόνο αγόρια. Πριν 3 μέρες ήθελα να παίξω ποδόσφαιρο μαζί τους και δεν με ήθελαν γιατί είμαι κορίτσι.
3. Είμαι ένας τρανς έφηβος που ζει σε μια πόλη 100.000 κατοίκων και δεν έχω αποκαλύψει ακόμα την ταυτότητά μου.
4. Είμαι καθηγητής και εργάζομαι σε λύκειο της πόλης που μένω τα τελευταία 5 χρόνια. Μέσα από το μάθημα της τέχνης συνειδητοποίησα ότι ένας από τους μαθητές μου έχει ταλέντο στο σχεδιασμό γυναικείων ενδυμάτων. Οι γονείς του θέλουν να γίνει δικηγόρος.
5. Είμαι εργαζόμενη μητέρα. Από το πρωί μέχρι το βράδυ τρέχω να ανταποκριθώ στις υποχρεώσεις μου. Πρόσφατα ο άντρας μου έχασε τη δουλειά του και ενώ θεωρητικά θα μπορούσαμε να μοιραστούμε τις δουλειές του σπιτιού, εκείνος δεν θέλει γιατί πιστεύει ότι θα είναι κακό πρότυπο για τα παιδιά μας αν τον δουν να κάνει τις δουλειές του σπιτιού.
6. Είμαι μια 25χρονη γυναίκα που μεγάλωσε σε ένα μικρό χωριό και πρόσφατα αποκάλυψα στους γονείς μου την ταυτότητα μου. Ο λόγος που δεν γνωστοποιούσα τον σεξουαλικό μου προσανατολισμό νωρίτερα είναι επειδή η κοινωνία στην οποία μεγάλωσα δεν είναι εξοικειωμένη με αυτήν την ιδέα.
7. Είμαι 8 χρονών και ονειρεύομαι να γίνω χορευτής μπαλέτου.
8. Είμαι γυναίκα οδηγός φορτηγού και έχω δύο παιδιά. Ο σύζυγός μου δεν εργάζεται αυτή τη στιγμή. Όταν παντρευτήκαμε ο σύζυγός μου ήθελε να φύγω από τη δουλειά μου γιατί δεν του άρεσε η ιδέα να λείπω από το σπίτι για λίγες μέρες. Ακόμα και σήμερα με πιέζει σε αυτό το θέμα.
9. Είμαι ένα κορίτσι 17 ετών, φοιτώ σε επαγγελματικό λύκειο και θέλω να γίνω θερμο-υδραυλικός. Είμαι το μόνο κορίτσι στο σχολείο που είναι σε αυτή την κατεύθυνση. Τα άλλα κορίτσια είναι στο τμήμα του νηπιαγωγείου.
10. Είμαι ένα αγοράκι 5 ετών και βαρέθηκα να μου φέρνουν στρατιωτάκια για δώρο.

11. Είμαι γυναίκα στρατιωτικός και οι συνάδελφοί μου με περιφρονούν. Όταν έδωσα εξετάσεις στο σχολείο, οι γονείς μου επέμεναν να γίνω δασκάλα.
12. Φέτος ο γιος μου έχει άντρα νηπιαγωγό. Φοβάμαι ότι δεν θα μπορέσει να καλύψει τις ανάγκες των παιδιών και θα υπάρξει σοβαρό πρόβλημα.
13. Ο γιος μου είδε ένα βίντεο στο Youtube με ένα αγόρι που βιάζεται. Ήρθε και με ρώτησε «Μπαμπά, γιατί κάνω μακιγιάζ;» και του είπα ότι οι άντρες δεν το κάνουν αυτό.
14. Σήμερα στο σχολείο έπεσα και χτύπησα το χέρι μου. Έκλαψα γιατί πονούσα και ο δάσκαλός μου είπε «Νίκο σταμάτα να κλαις σαν γυναίκα»
15. Σήμερα στο σχολείο είχαμε εκλογές. Για πρώτη φορά εξελέγη μια κοπέλα πρόεδρος και είμαι σίγουρος ότι δεν θα τα καταφέρει.
16. Σε 2 εβδομάδες είναι η παρέλαση του σχολείου. Δεν έχω παρελάσει ξανά. Ο εκπαιδευτής μας χώρισε σε αγόρια και κορίτσια και μας είπε ότι τα κορίτσια πρέπει να φορούν φούστες και πουκάμισα ενώ τα αγόρια πρέπει να φορούν παντελόνια, πουκάμισα και γραβάτες.
17. Σήμερα ήταν η πρώτη μέρα στο σχολείο. Οι καθηγητές μας μοίρασαν τα βιβλία. Καθώς τα ξεφύλλιζα είδα ότι τα ονόματα των ηρώων αυτού του βιβλίου είναι Ρούλα η νοικοκυρά και Τάκης ο προστάτης. Μου φάνηκαν περίεργα αυτά τα ονόματα και ρώτησα τον μπαμπά μου. Απάντησε ότι μερικές φορές τα βιβλία γράφουν πράγματα που δεν είναι σωστά.
18. Χθες, ενώ ο πατέρας μου έπλενε τα πιάτα, μας είπε ότι είχε γίνει ο σκλάβος του σπιτιού. Τον ρώτησα τι εννοούσε και μου απάντησε «Μην μου το κάνεις αυτό! Αυτά είναι για γυναίκες.»

Δηλώσεις

1. Η κοινωνία στην οποία ζω παρέχει ίση πρόσβαση σε εμένα και στους συμπολίτες μου σε διάφορα κοινωνικά αγαθά όπως η εκπαίδευση.
2. Πιστεύω ότι μπορώ να ασχοληθώ με το επάγγελμα που αγαπώ με την υποστήριξη των γύρω μου και χωρίς να δέχομαι κριτική.
3. Στην οικογένειά μου οι δουλειές του σπιτιού γίνονται συλλογικά.
4. Όταν έγινα γονιός ή όταν γεννήθηκα η μαμά μου άφησε για λίγο τη δουλειά της για να με μεγαλώσει.

5. Πιστεύω ότι μέσω της συμπεριφοράς και της στάσης μου έχω συμβάλει στην ανισότητα των φύλων.
6. Μπορώ να φοράω τα αγαπημένα μου ρούχα χωρίς να με επικρίνουν στο δρόμο ή χωρίς φόβο
7. Το δώρο που έκανα στο παιδί μου στα τελευταία του γενέθλια (ή ως παιδί) ήταν στρατιωτικά
8. Πιστεύω ότι οι γυναίκες και οι άνδρες πρέπει να συμπεριφέρονται με έναν συγκεκριμένο τρόπο με βάση το φύλο τους.
9. Έχω παρατηρήσει ότι η τέχνη (μουσική, βιβλία, ταινίες) κάποιες φορές παρουσιάζει τις γυναίκες και τους άνδρες με ένα συγκεκριμένο μοτίβο.
10. Έχω νιώσει ντροπή σε κάποια στιγμή της ζωής μου για το ποιος είμαι γιατί πιστεύω ότι δεν ανταποκρίνομαι στα πρότυπα που έχω διδαχθεί από την κοινωνία και το σχολείο.

Βιβλιογραφία

- 🔗 European Union Agency for Fundamental Rights – FRA (2009). Homophobia and Discrimination on Grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States: Part II – The Social Situation. Available at:
http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/397-FRA_hdgso_repor...
- 🔗 Cambridge Dictionary. (χ.χ.). *dictionary.cambridge.org*. Ανάκτηση από
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/patriarchy>,
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stereotype>
- 🔗 Council of Europe. (2020). Ανάκτηση από www.coe.int:
<https://www.coe.int/el/web/human-rights-channel/stop-sexism>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3
Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες για την
Ενότητα 3:
Θετική γονεϊκότητα και δεξιότητες σχέσεων

Προτάθηκε από
Università degli Studi di Milano-Bicocca (Italy)

“Παίζοντας με θετική πειθαρχία”

- ✓ **Στόχος:** Εισαγωγή των γονέων στις πρακτικές της θετικής πειθαρχίας.
- ✓ **Διάρκεια:** 60 λεπτά
- ✓ **Υλικά:** Χαρτί, μολύβι. Παράρτημα 1, Παράρτημα 2.

Διαδικασία

1. Ο συντονιστής παρουσιάζει τη νέα συνεδρία εξηγώντας στους συμμετέχοντες ότι ολόκληρη η ημέρα θα είναι αφιερωμένη στην εξερεύνηση των γονεϊκών πρακτικών θετικής πειθαρχίας.
2. Η πρώτη δραστηριότητα της ημέρας έχει να κάνει με την κατανόηση των θετικών συμπεριφορών των παιδιών και τον καλύτερο τρόπο ενθάρρυνσης τους. Πρώτα, δώστε στους συμμετέχοντες πέντε λεπτά για να γράψουν μια λίστα με συμπεριφορές που θα ήθελαν να έχουν τα παιδιά τους.
3. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να εργαστούν ατομικά στη δραστηριότητα, θα πρέπει επίσης να προσδιορίσουν ή να ταυτοποιήσουν τις πραγματικές συμπεριφορές των παιδιών παρά την γονεϊκή ερμηνεία αυτών των συμπεριφορών. Για παράδειγμα, το «τακτοποίησε το δωμάτιό της/του» είναι μια συμπεριφορά, το «φέρεται όμορφα» είναι μια ερμηνεία.
4. Αφού συμπληρώσει τη λίστα, ο συντονιστής ρωτά (10 λεπτά):
 - a) Ήταν εύκολο να συμπληρώσετε τη λίστα;
 - b) Είναι πιο εύκολο να σκεφτόμαστε «κακές συμπεριφορές» ή «καλές συμπεριφορές»;
 - c) Σε μια πολύ κουραστική ή περίπλοκη μέρα, θα είχατε επιλέξει τις ίδιες συμπεριφορές που έχετε επιλέξει σήμερα;
5. Το δεύτερο μέρος της άσκησης βασίζεται σε υλικά που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της Ενότητας 2, ιδιαίτερα με τη χρήση του «Πλέγματος τυπικών καταστάσεων και αντιδράσεων» (Παράρτημα 1). Ο συντονιστής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε τέσσερις ομάδες και τυχαία αναθέτει ένα ή περισσότερα

πλέγματα σε κάθε ομάδα. Ξεκινώντας από τυπικές προκλητικές καταστάσεις, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να προσπαθήσουν να αντιμετωπίσουν κάθε κατάσταση απαντώντας στις 4 ερωτήσεις (Παράρτημα 2, 30 λεπτά).

6. Στο τέλος της εργασίας και στην ενότητα συζήτησης της ολομέλειας, ο συντονιστής συζητά με τους συμμετέχοντες τα αποτελέσματα της δραστηριότητας εστιάζοντας ιδιαίτερα στις ερωτήσεις 1 και 2. Η πρώτη συνάντηση τελειώνει με τον συντονιστή να τονίζει πως, πολύ συχνά, οι προθέσεις μας από μία εκπαιδευτική σκοπιά δεν φέρνουν τα αποτελέσματα που ελπίζουμε.

Παράρτημα 1

	Κατάσταση	Συναισθήματα	Σημείο καμπής	Η σειρά μου	Συνέπεια
	Ποιες είναι οι τυπικές καταστάσεις που σας πυροδοτούν;	Πώς αισθάνομαι;	(1-10)	Πώς αντιδρώ;	Τι συνέβαινε συνήθως;
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

Παράρτημα 2

Ρωτήστε τον εαυτό σας

Ερώτηση 1

Τι θέλω να μάθει το παιδί μου;

Ερώτηση 2

Αυτό που κάνω διδάσκει το παιδί μου αυτό που θέλω να μάθει;

Ερώτηση 3

Υπάρχουν αρνητικά αποτελέσματα από τις συμπεριφορές μου; Αν ναι, τι μπορώ να κάνω διαφορετικά;

Ερώτηση 4

Τι έμαθα;

Προτάθηκε από
Kutahya Dumlupinar University (Turkey)

“Θετικές στάσεις”

✓ **Στόχοι:**

- Αναπτύσσει επίγνωση των θετικών στάσεων και συμπεριφορών που περιμένουν τα παιδιά από τους γονείς τους
- Υποδεικνύει στάσεις και συμπεριφορές που σχετίζονται με τη θετική ανατροφή των παιδιών

✓ **Διάρκεια:** 140 λεπτά

Διαδικασία

Δραστηριότητα 1

✓ **Διάρκεια:** 30 λεπτά

Οι συμμετέχοντες καλούνται να σχηματίσουν μια ομάδα τεσσάρων ατόμων. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί. Οι συμμετέχοντες καλούνται να δημιουργήσουν ένα προφίλ ιδανικής γονικής συμπεριφοράς γράφοντας στο μεγάλο χαρτί ποιες είναι οι προσδοκίες των παιδιών από τους γονείς τους. Αφού οι ομάδες δημιουργήσουν τα προφίλ τους, συζητούνται οι στάσεις και οι συμπεριφορές που πρέπει να επιδείξουν οι ιδανικοί γονείς. Σε αυτή τη διαδικασία, ο αρχηγός ρώτησε τους συμμετέχοντες: «Τι είδους συμπεριφορές και στάσεις περιμένουν τα παιδιά από εσάς; Έχετε παρατηρήσει τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των προφίλ που έχετε ετοιμάσει και αν ναι, ποια είναι αυτά; Τι είδους γονείς είστε στα μάτια των παιδιών σας; Πώς αξιολογείτε τον εαυτό σας σχετικά με τις στάσεις και τις συμπεριφορές που περιμένουν τα παιδιά σας από εσάς;» Τέτοιες ερωτήσεις τίθενται.

Δραστηριότητα 2

✓ **Διάρκεια:** 30 λεπτά

Παράδειγμα δημοκρατικών στάσεων και συμπεριφορών στο πλαίσιο της θετικής γονεϊκής μέριμνας στους συμμετέχοντες (δημοκρατικοί, ανεκτικοί, υποστηρικτικοί, ανοιχτοί διάλογοι

επικοινωνίας, ικανοί να θέσουν υγιή όρια, αναγνώριση ότι το παιδί είναι ένα και μοναδικό, βοηθώντας το παιδί να αναπτύξει και να αποκαλύψει τα ενδιαφέροντά-ικανότητες του, εκδηλώνοντας άνευ όρων αγάπη, δίνοντάς στο παιδί αυτοπεποίθηση, κάνοντας το παιδί να νιώθει πολύτιμο κ.λπ.) δίνονται φύλλα εργασίας στα οποία γράφονται δείγματα γεγονότων. Οι συμμετέχοντες διάβασαν πρώτα τις μελέτες περίπτωσης στα φύλλα εργασίας μεμονωμένα και σιωπηλά, και στη συνέχεια ο συμμετέχων που αγγίζεται από τον αρχηγό διαβάζει τη μελέτη περίπτωσης φωναχτά. Μετά τις αναγνώσεις, ο αρχηγός ρωτά ποια χαρακτηριστικά της θετικής ανατροφής των παιδιών αναφέρονται στις μελέτες περίπτωσης.

Δραστηριότητα 3: Παιχνίδι ρόλων

✓ *Διάρκεια:* 60 λεπτά

Οι συμμετέχοντες καλούνται να σχηματίσουν ομάδες των τεσσάρων. Σε κάθε ομάδα δίνεται μια λίστα με «συμπεριφορές που οι γονείς θεωρούν ότι τα παιδιά αξίζουν τιμωρία», οι οποίες προκύπτουν ως αποτέλεσμα μιας επίκαιρης έρευνας. Κάθε ομάδα καλείται να επιλέξει ένα στοιχείο στη λίστα, να δημιουργήσει ένα σενάριο όπου καλύπτει το θέμα του σχετικού στοιχείου και να απεικονίσει το σενάριο έτσι ώστε όλα τα μέλη της ομάδας να πάρουν το ρόλο ενός από τους χαρακτήρες του σεναρίου.

Οι συμπεριφορές Που Οι Γονείς Πιστεύουν Ότι Τα παιδιά Τους Αξίζουν Τιμωρία

Γυρνάνε αργοπορημένα στο σπίτι	Γυρνάνε αργοπορημένα στο σπίτι
Αφιερώνουν πολύ χρόνο στο Internet	Αφιερώνουν πολύ χρόνο στο Internet
Κάνουν επικίνδυνες εργασίες στο σπίτι	Κάνουν επικίνδυνες εργασίες στο σπίτι
Δεν συμμαζεύουν το δωμάτιο ή τα παιχνίδια τους	Δεν συμμαζεύουν το δωμάτιο ή τα παιχνίδια τους
Δεν πλένουν τα χέρια τους πριν από τα γεύματα	Δεν πλένουν τα χέρια τους πριν από τα γεύματα
Επιλέγουν λάθος φίλους	Επιλέγουν λάθος φίλους

Δραστηριότητα 4. Συζήτηση

✓ *Διάρκεια:* 20 λεπτά

Τα κινούμενα σχέδια ρόλων συζητούνται με όρους αναμενόμενων συμπεριφορών / θετικών γονικών στάσεων και συμπεριφορών.

Βιβλιογραφία

- Canatan, K., Konbak, E., Aslan, T., Özdemir, M. and Yılmaz, Ö. M. (2020). Geleneksel ve Modern Ailelerde Çocuk Yetiştirme Tutumları. Çekmece İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi, (Child Rearing Attitudes in Traditional and Modern Families. Cekmece IZU Journal of Social Sciences)8(16), 151-165.
- Gürsel, A. (2019). Duygusal İstismarı Önleme Ve Müdahale Programı Geliştirme ve Etkisinin Test Edilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Emotional Abuse Prevention and Intervention Program Development and Testing Its Effect. Unpublished Master Thesis. Hacettepe University Institute of Educational Sciences)
- Kulaksızoğlu, A. (1989). Çocuk yetiştirme tutumları ve aile. Eğitim ve Bilim. Kulaksızoğlu, A. (1989). (Child rearing attitudes and family. Education and Science)1, 13, 74.

Προτάθηκε από
Mykolo Romerio Universitetas (Lithuania)

“Υποστηρίζοντας θετικές συμπεριφορές”

- ✓ Στόχος: Ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής της μεθόδου «Μήνυμα εγώ» σε διάφορες καταστάσεις σύγκρουσης με παιδιά.
- ✓ Διάρκεια: 90 λεπτά
- ✓ Υλικά: Στυλό, χαρτί, κατάλογος δηλώσεων (Παράρτημα 1). οδηγίες για το ρόλο 1 - τρεις διαφορετικές καταστάσεις (Παράρτημα 2). κάθε συμμετέχων λαμβάνει 2 φύλλα, δίνονται φύλλα (Παράρτημα 4).

Διαδικασία

1. Εισαγωγή εκπαιδευτικού, παρουσίαση εκπαιδευτικού περιεχομένου.
2. Θεωρητική εισαγωγή: τεσσάρων τύπων ανθρώπινης συμπεριφοράς: επιθετική, παθητική παρατήρηση εργασιών, παθητική επιθετική και διεκδικητική συμπεριφορά. Σύντομος ορισμός της διεκδικητικότητας - (θυμηθείτε τι ειπώθηκε στην Ενότητα 2) με έμφαση στη

διεκδίκηση. Ορισμός της διεκδικητικότητας. Μέθοδοι διεκδικητικής συμπεριφοράς και εφαρμογή τους.

3. Εισαγωγή της μεθόδου διεκδικητικής συμπεριφοράς «Μήνυμα – εγώ»/ « Δηλώνω – Εγώ» και η εφαρμογή της. Μήνυμα «εγώ». Σε περιπτώσεις όπου επιδιώκετε να διεκδικήσετε τα δικαιώματά σας, χρησιμοποιείτε τις αντωνυμίες "εγώ", "εγώ" (σε αντίθεση με τις αντωνυμίες "εσείς", "εσύ"). Όταν λέτε «εγώ», τονίζετε τι είναι σημαντικό για εσάς, τι θέλετε ή δεν θέλετε, αναλαμβάνετε την ευθύνη για την ευημερία και τις αποφάσεις σας, χωρίς να κατηγορείτε τον άλλον και να τον κάνετε να αισθάνεται υπεύθυνος για το καλό σας. Σε περιπτώσεις όπου επιδιώκετε να διεκδικήσετε τα δικαιώματά σας, χρησιμοποιείτε τις αντωνυμίες "εγώ", "εγώ" (σε αντίθεση με τις αντωνυμίες "εσείς", "εσύ"). Όταν λέτε «εγώ», τονίζετε τι είναι σημαντικό για εσάς, τι θέλετε ή δεν θέλετε, αναλαμβάνετε την ευθύνη για την ευημερία και τις αποφάσεις σας, χωρίς να κατηγορείτε τον άλλον και να τον κάνετε να αισθάνεται υπεύθυνος για το δικό σας καλό. Όσο σημαντικό κι αν είναι να ακούτε προσεκτικά τα συναισθήματα των παιδιών σας, υπάρχουν στιγμές που είναι χρήσιμο να μοιραστείτε με τα παιδιά σας πώς αισθάνεστε. Μπορεί να είναι δύσκολο να το κάνετε αυτό με τρόπο που να μην τους ντροπιάζει ή να τους κατηγορεί όταν είστε απογοητευμένοι ή αναστατωμένοι μαζί τους. Η χρήση ενός μηνύματος «εγώ» είναι ένας τρόπος να εκφράσετε τις δικές σας ανάγκες, προσδοκίες, προβλήματα, συναισθήματα ή ανησυχίες στα παιδιά σας με σεβασμό που δεν τους επιτίθεται.

4. Εξηγήστε λεπτομερώς πώς να δημιουργήσετε το μήνυμα «Εγώ» και δώστε παραδείγματα (παράρτημα): Υπάρχουν τρία μέρη σε ένα επίσημο μήνυμα «Εγώ». Δεν χρειάζεται να χρησιμοποιείτε και τα τρία μέρη κάθε φορά, ούτε πρέπει να τα χρησιμοποιείτε με αυτή τη σειρά.

- Περιγράψτε τη συγκεκριμένη συμπεριφορά: Όταν βλέπω/ακούω . . .
- Περιγράψτε πώς νιώθετε: νιώθω . . .
- Περιγράψτε την απτή και συγκεκριμένη επίδραση της συμπεριφοράς πάνω σας. Επειδή...
- Περιγράψτε την επιθυμία σας: Θα ήθελα/ Θέλω/ Αυτό που χρειάζομαι είναι...

Εργασία 1

- ✓ *Στόχος:* ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής της μεθόδου «Μήνυμα Εγώ».
- ✓ *Χρόνος:* περίπου 15 λεπτά.
- ✓ *Τύπος εργασίας:* ατομικό
- ✓ *Οδηγία:* Διαβάστε τις δηλώσεις και παραφράστε τις με θετικό λόγο (Μήνυμα Εγώ)
- ✓ *Εργαλεία:* στυλό, χαρτί, λίστα δηλώσεων (συνημμένο)

Ερωτήσεις προς συζήτηση:

1. Πώς ένιωσες μετά την παράφρασή του;
2. Ποια συμπεράσματα θα μπορούσατε να βγάλετε για τον εαυτό σας;

Εργασία 2

- ✓ Στόχος: ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής της μεθόδου «Μήνυμα Εγώ».
- ✓ Χρόνος: περίπου 25 λεπτά.
- ✓ Τύπος εργασίας: παιχνίδι ρόλων. ομάδα, σε ομάδες των 3.

Οδηγίες:

- Στάδιο I, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδες των 3, εξηγείται ότι ο καθένας θα πρέπει να παίξει 3 ρόλους (θα αλλάξει ρόλους κατά τη διάρκεια της εργασίας): 1) ένα άτομο που χρησιμοποιεί τη μέθοδο. 2) το πρόσωπο για το οποίο υποβάλλει αίτηση· 3) ένας παρατηρητής που βρίσκεται στο φύλλο του παρατηρητή όπως ήταν η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε και παρέχει ανατροφοδότηση στο άτομο μετά την ολοκλήρωση της εργασίας, από όποιον εφάρμοσε τη μέθοδο.
 - Στάδιο II, κάθε συμμετέχων λαμβάνει οδηγίες (δίδονται παρακάτω) για το ρόλο 1 (δηλαδή, ο ρόλος κατά την εφαρμογή της μεθόδου), οι οδηγίες δεν εμφανίζονται σε άλλους. Δίνονται 2-3 λεπτά για να διαβάσετε την οδηγία και να προετοιμαστείτε για την εργασία.
 - Στάδιο III, κάθε ομάδα αποφασίζει ποιος θα ξεκινήσει (δηλαδή ποιος από αυτούς θα εφαρμόσει τη μέθοδο, ποιος είναι το άτομο στο οποίο θα εφαρμοστεί η μέθοδος, ποιος είναι ο παρατηρητής) και πώς θα ανταλλάσσονται οι ρόλοι.
 - Στάδιο IV, μετά την έναρξη που δόθηκε από τον δάσκαλο, κάθε ομάδα ολοκληρώνει την εργασία (2 λεπτά. Η ομάδα ολοκληρώνει την εργασία και 2 λεπτά. Ο παρατηρητής παρέχει ανατροφοδότηση). μετά από ανατροφοδότηση, ο δάσκαλος ζητά αλλαγή ρόλων και δίνει ξανά έναρξη για την ολοκλήρωση της εργασίας (αυτό επαναλαμβάνεται 3 φορές για κάθε συμμετέχοντα σε τρεις ρόλους).
 - Παρατήρηση δασκάλων: παρακολουθήστε την πρόοδο της εργασίας και δώστε ένα σήμα για το πότε να ξεκινήσετε και πότε να ολοκληρώσετε τα στάδια της εργασίας που περιγράφηκαν παραπάνω. Στην Εργασία IV, παρατηρήστε πώς εφαρμόζεται η μέθοδος και στο τέλος παρέχετε ανατροφοδότηση σε όλη την ομάδα: τι έγινε καλά, ποια είναι τα πιο συνηθισμένα λάθη.
- Εργαλεία:* φύλλα παρατήρησης εργασιών (κάθε συμμετέχων λαμβάνει 2 φύλλα, τα φύλλα δίνονται στα παραρτήματα).

Ερωτήσεις προς συζήτηση:

1. Πώς ήταν η εφαρμογή αυτής της μεθόδου;

2. Ποιες δυσκολίες προέκυψαν κατά την εφαρμογή αυτής της μεθόδου.

Βιβλιογραφία

- <https://centerforparentingeducation.org/library-of-articles/healthy-communication/the-skill-of-i-messages-what-to-say-when-we-are-upset/>
- <https://www.goodtherapy.org/blog/psychpedia/i-message>
- <https://www.beyondintractability.org/essay/i-messages>
- <https://theearlychildhoodacademy.com/the-incredible-i-message/>
- <https://extension.okstate.edu/fact-sheets/co-parenting-using-i-messages.html>
- <https://www.peacefulparent.com/expressing-limits-assertively-yet-non-aggressively/>

Παράρτημα 1. Μερικά παραδείγματα «I message» για το θεωρητικό μέρος

Μη επιθυμητές συμπεριφορές	“Εγώ” Επιλογή μηνύματος 1	“Εγώ” Επιλογή μηνύματος 2
Δεν καθαρίζω για το μεσημεριανό γεύμα.	Θα ήθελα να αφήσεις τα παιχνίδια τώρα.	Νιώθω θυμό που εξακολουθείς να παίζεις με τα παιχνίδια, γιατί άλλα παιδιά πεινούν και περιμένουν το μεσημεριανό γεύμα.
Πετώντας άμμο.	Χρειάζομαι από εσένα να κρατήσεις την άμμο μέσα στο κουτί της άμμου.	Με τρομάζει όταν σε βλέπω να πετάς άμμο, γιατί μπορεί να μπει στα μάτια των άλλων παιδιών και να τα πληγώσει.
Καταρρίπτοντας τον πύργο ενός άλλου παιδιού	Θέλω να βοηθήσεις τον Μπίλι να ξαναχτίσει τον πύργο.	Όταν γκρεμίζετε τον πύργο του Billy, με στεναχωρεί γιατί εργάστηκε πολύ σκληρά για να τον χτίσει.
Συνεχίζει να σηκώνεται από το χαλάκι την ώρα του ύπνου.	Θέλω να μείνεις στο χαλάκι σου.	Νιώθω αναστατωμένος που σηκώνεσαι από το χαλάκι σου γιατί είναι ώρα ησυχίας και κάποια παιδιά προσπαθούν να κοιμηθούν.

Παράρτημα 2. Κατάλογος δηλώσεων

Παραδείγματα με μηνύματα “ΕΣΥ”	Γράψε τη δική σου εκδοχή του μηνύματος “ΕΓΩ”
--------------------------------	--

Δεν κρατάς ποτέ τις υποσχέσεις σου.	
Φύγε από πάνω μου.	
Βιάσου!	
Κάνε ησυχία!	
Λες συνεχώς ψέματα!	
Τι βλακείες κάνετε εδώ?!	
Δεν μπορούσες να με ειδοποιήσεις ότι θα αργούσες?	
Μην μου λες τι πρέπει να κάνω.	
Που είσαι?	
Οργανώσου!	

Παράρτημα 3. Πιθανή οδηγία για τον ρόλο 1 (τρεις διαφορετικές καταστάσεις).

- Λέτε ότι ο 15χρονος γιος σας είναι τεμπέλης σε ότι αφορά τα σχολεία και αυτός είναι ο λόγος της διαταραχής της σχολικής αξιολόγησης.
- Ζητάτε από τις έφηβες κόρες σας να πλύνουν τα πιάτα μετά το οικογενειακό εορταστικό δείπνο, χωρίς αμοιβή.
- Ζητάτε από τα δίδυμα 6 ετών να σταματήσουν να κάνουν θόρυβο όταν μιλούν στο τηλέφωνο.

Παράρτημα 4. Φύλλο παρατήρησης εργασιών

Παρατηρήστε και αξιολογήστε εάν το "Μήνυμα Εγώ" είχε όλα τα βασικά στοιχεία. Εάν χρειάζεται, προτείνετε προσαρμογές.

Στοιχεία του μηνύματος "Εγώ"	Εκτίμηση: ναι ή όχι	Προτεινόμενες διορθώσεις
Περιγράψτε την κατάσταση		
Πείτε τις σκέψεις σας σχετικά με την κατάσταση		
Ονομάστε τα συναισθήματα που αισθάνεστε μέσα από την κατάσταση		
Πείτε τι θα ήθελαν		
Πείτε πως θα φερόσασταν μελλοντικά		

Προτάθηκε από
Hellenic Mediterranean University (Greece)

“Ο κύκλος της επικοινωνίας και των συναισθημάτων”

✓ Στόχος: Θετική επικοινωνία μεταξύ παιδιών και γονέων με

Διαδικασία

1. Οι συμμετέχοντες είναι γονείς και παιδιά και κάθονται όλοι σε κύκλο.
2. Υπάρχουν δύο τύποι καρτών, στον πρώτο τύπο η κάθε κάρτα περιέχει 6 διαφορετικά εικονίδια που αντικατοπτρίζουν όλα τα βασικά συναισθήματα σύμφωνα με τη θεωρία συναισθημάτων του Parrot, που είναι η αγάπη, ο θυμός, ο φόβος, η χαρά, η λύπη και η έκπληξη. Ο άλλος τύπος κάρτας περιέχει εικόνες γονέων που μαλώνουν με τα παιδιά τους, γονείς που αγκαλιάζουν τα παιδιά τους, κολυμπούν στη θάλασσα, μαγειρεύουν μαζί, κάνουν παζλ, ζωγραφίζουν, παίζουν, τακτοποιημένο παιδικό δωμάτιο, μη τακτοποιημένο παιδικό δωμάτιο, ένα παιδί που δεν φαίνεται να ακούει τους γονείς τους, τα παιδιά που αφήνουν τα πράγματά τους στο σαλόνι κ.λπ.
3. Σε κάθε παρτίδα κάθε παίκτης πρέπει να έχει ένα φύλλο κάθε τύπου. Ο στόχος είναι με τη σειρά του ο καθένας να εξωτερικεύσει την αίσθηση που προκαλεί το δεύτερο φύλλο που κρατά στα χέρια του. Μέσα από αυτή τη διαδικασία γονείς και παιδιά θα εκφράσουν τα συναισθήματά τους και θα συζητήσουν για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στο σπίτι κ.λπ.
4. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόηση των ορίων τους και θα υποστηρίξει μια ποιοτική συζήτηση μεταξύ των παιδιών και των γονέων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία τα παιδιά υποστηρίζονται να επικοινωνήσουν με τους γονείς τους, να εκφράσουν τα συναισθήματα και τα προβλήματά τους και να χτίσουν την υγεία.
5. Θα ενθαρρυνθεί παράλληλα μια παραγωγική συζήτηση για γεγονότα και συμπεριφορές που οδήγησαν σε συγκρούσεις μεταξύ παιδιών και γονέων, δηλαδή

αναθεώρηση μέσω καρτών μιας κατάστασης που κάνει τα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα τη στάση τους.

6. Τέλος, οι γονείς και τα παιδιά μπορούν να κρατήσουν σημειώσεις με τις σκέψεις, τις ανησυχίες και τα συναισθήματά τους και να δημιουργήσουν νέες κάρτες για συζήτηση.

Βιβλιογραφία

- 🔗 Would You Choose Yourself As Your Parent? Available at:
<https://www.glagios.com/my-book/>

Προτάθηκε από
M&M Profuture Training S.L. (Spain)

“Αν ήμουν παιδί”

- ✓ Στόχος: Εντοπισμός και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις αρνητικές αξίες και τις αντιλήψεις κάποιου που κληρονομούνται από διαμορφωτικά περιβάλλοντα που μπορεί να παρεμβαίνουν στην επικοινωνία κάποιου με τα παιδιά του.
- ✓ Διάρκεια: 60 λεπτά
- ✓ Υλικά: δημοσιεύσεις και μαρκαδόροι ή ένα έγγραφο WORD προς κοινή χρήση. Χαρτί και υλικά σχεδίασης μεγέθους A4.

Διαδικασία

Αυτή η δραστηριότητα περιλαμβάνει μεγάλη συναισθηματική έκθεση από τους συμμετέχοντες. Πρέπει να υπενθυμιστεί η εμπιστευτικότητα και να δοθεί αρκετός χρόνος για το μοίρασμα, ακόμη και αν υπερβαίνει το καθορισμένο χρονικό πλαίσιο. Εάν όλοι οι συμμετέχοντες δεν μπορούν να κάνουν την εξάσκηση, φροντίστε - εάν υπάρχει ανάγκη - να τη συνεχίσετε σε άλλο χρονικό πλαίσιο της εκπαίδευσης. Μπορεί να είναι σημαντικό για κάποιους από τους εκπαιδευόμενους σας να μπορούν και να το κάνουν.

Προετοιμασία

Σιγουρευτείτε πως όλοι οι συμμετέχοντες έχουν τα υλικά μέσα που χρειάζονται.

Περιγραφή δραστηριότητας

1. Ο εκπαιδευτής θα διευθύνει μια δραστηριότητα διάσπασης πάγου. Κάθε συμμετέχων θα γράψει 3 πράγματα για τον εαυτό του/της εν συντομία (με κεφαλαία) σε ένα έγγραφο / έγγραφο WORD για να το δουν οι άλλοι. Από τις τρεις δηλώσεις οι δύο θα είναι ψευδείς και η μία θα είναι αληθινή... ας αποφασίσουν οι άλλοι ποια είναι η αληθινή... όσο πιο τρελές είναι οι δηλώσεις τόσο το καλύτερο! Αφού πείτε τη γνώμη τους για τη δήλωσή σας, μπορείτε να αποκαλύψετε την αλήθεια.
2. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής θα δώσει την ακόλουθη ατομική εργασία: έχετε 5 λεπτά για να σχεδιάσετε σε ένα χαρτί A4 εσείς στην οικογένειά σας με τους γονείς και τον παππού και τη γιαγιά σας και το όνομα κάθε συγγενή γραμμένο με κεφαλαία. Μετά από όλους Αφού ο καθένας ολοκληρώσει το σχέδιο, θα εμφανιστεί στους άλλους χωρίς κανένα σχόλιο, αλλά απλώς παρουσιάζοντας ποιος είναι ο κάθε συγγενής.
3. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής θα δώσει την ακόλουθη εργασία: γράψτε το σύνθημα κάθε συγγενή ή τη βασική πρόταση σε σχέση με εσάς. Απλώς γράψτε την πρόταση όπως ειπώθηκε ή αν δεν υπήρχε κάποια συγκεκριμένη πρόταση που εμφανιζόταν μεταξύ εσάς και αυτού του συγγενή, μπορείτε να γράψετε μια που να συνοψίζει καλύτερα ποιο θα μπορούσε να είναι το σύνθημα της ζωής αυτού του ατόμου.
4. Θα δημιουργηθούν Τριάδες. Κάθε συμμετέχων θα βοηθηθεί από τον άλλον προκειμένου να βρει κοινά στοιχεία μεταξύ αυτών των δηλώσεων και να δει εάν ένα γενικό μήνυμα μπορεί να γραφτεί ως «μήνυμα που σας έδωσε η οικογένειά σας». Μην γράφετε τη λέξη «ΑΛΛΑ» για να συνδέσετε δηλώσεις αντιφατικής σημασίας. Χρησιμοποιήστε αντί αυτού τη λέξη «και». Δείτε τη δήλωση που βγαίνει. Πείτε στους συνεργάτες σας πώς πιστεύετε ότι αυτή η δήλωση έχει επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο:
 - A. Νιώθεις για τον εαυτό σου.
 - B. Επικοινωνείτε με το παιδί σας.
5. Στη συνέχεια, θα έρθουν και οι άλλοι συνεργάτες για να λάβουν βοήθεια σχετικά με τη σύνθεση του μηνύματος που έχουν λάβει από την οικογένειά τους.
6. Όταν όλοι είναι έτοιμοι, θα πραγματοποιηθεί ένας σύντομος κύκλος «πώς νιώθεις τώρα με μια λέξη» και από αυτούς που οι συμμετέχοντες είχαν λάβει από τους γονείς και τους παππούδες τους.
7. Ο εκπαιδευτής θα εισαγάγει ένα μικρό θεωρητικό κομμάτι περιγράφοντας τον συναισθηματικό παράγοντα διαγενεακής όπως αντιμετωπίζεται από τη θεραπεία Freud και Gestalt και θα σχολιάσει την έννοια της «εσωστρέφειας» ως κάτι που

έχουμε λάβει και «φάγαμε αλλά δεν χωνέψαμε συναισθηματικά μιλώντας» από την οικογένειά μας, περιβάλλον όταν μεγαλώναμε, το οποίο δεν ήταν πραγματικά υγιές για εμάς. Ο εκπαιδευτής τελειώνει ρωτώντας όλους αν έχουν ιδέα για το πώς οι ενδιαρμοί που μπορεί να έχει πάρει ο καθένας από το οικογενειακό του περιβάλλον μπορεί να παρεμποδίζουν την επικοινωνία του/της με τα παιδιά τους; Η ερώτηση μπορεί να παραμείνει ανοιχτή ή μπορεί να πραγματοποιηθεί ένας τελευταίος γύρος από κάθε συμμετέχοντα για να μοιραστεί σχετικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Εθνικοί νόμοι για την προστασία των παιδιών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΗ 2 - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΟΡΘΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ΚΑ204- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΈΡΓΟΥ: 2019-1-TR01-KA204-077577

Τίτλος: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, Τουρκία, Γαλλία, Λιθουανία

Αναπτύχθηκε από: Κλειώ Κούτρα, Γιώργος Κριτσωτάκης, Brigita Kairiene, Agata Katkoniene, Montserrat Renedo & Ömer Turan

Αναθεώρηση από: Nikoleta Ratsika, Elisabetta Biffi, Jolanta Pivoriene, Monica Moreno, Oktay SAHBAZ

© June 2020

1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Δεν υπάρχει μονοσήμαντος ορισμός της "βίας κατά των παιδιών" στο ιταλικό νομοθετικό πλαίσιο. Παρά το γεγονός αυτό, τα αγόρια και τα κορίτσια στην Ιταλία απολαμβάνουν προσοχής και προστασίας. Η προστασία αυτή απορρέει άμεσα από το ιταλικό Σύνταγμα, το οποίο στο άρθρο 3 απαγορεύει κάθε μορφή βίας που στρέφεται κατά των πολιτών, διευκρινίζοντας ότι όλοι οι πολίτες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου χωρίς διάκριση συνθηκών (συμπεριλαμβανομένης της ηλικίας). Εξάλλου, το άρθρο 30 του ιταλικού Συντάγματος παρουσιάζει το δικαίωμα και την υποχρέωση των γονέων να συντηρούν και να εκπαιδεύουν τα παιδιά τους που γεννιούνται εντός και εκτός γάμου. Επιπλέον, ανατίθεται στο κράτος το καθήκον της αντικατάστασης των γονέων σε περιπτώσεις που αυτοί αδυνατούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους προσωρινά ή μόνιμα. Υπό αυτή την έννοια, η τεκνοθεσία καθίσταται μέσο προστασίας των ανηλίκων και εγγυάται το δικαίωμα στην οικογένεια. Πρέπει να αναφερθεί το άρθρο 21, το οποίο αναφέρεται ρητά στην προστασία των παιδιών και των νέων: το κράτος διευκολύνει τη δημιουργία της οικογένειας και την εκπλήρωση των σχετικών καθηκόντων με οικονομικά μέτρα και άλλες διατάξεις. Προστατεύει τη μητρότητα, την παιδική ηλικία και τη νεολαία προωθώντας τους αναγκαίους προς τούτο θεσμούς. Αυτό είναι το άρθρο που επέτρεψε την πραγματοποίηση μιας ολόκληρης σειράς παρεμβάσεων για την υποστήριξη των γονεϊκών προσώπων και το οποίο υποστήριξε επίσης την εφαρμογή ολόκληρου του συστήματος προστασίας των ανηλίκων.

Από την άποψη αυτή, το ιταλικό νομοθετικό πλαίσιο διαθέτει τα απαραίτητα για την προστασία και την προαγωγή των παιδιών. Ο ποινικός κώδικας κυρώνει επίσης τη βίαιη συμπεριφορά κατά των ανηλίκων, είτε πρόκειται για σωματική ή ψυχολογική βία, είτε για κακοποίηση, παραμέληση, κακομεταχείριση και εκμετάλλευση, με τον ορισμό συγκεκριμένων εγκλημάτων και επιβαρυντικών περιστάσεων. Όσον αφορά τη διαδικασία προσαρμογής του ιταλικού νομοθετικού συστήματος στα όσα απαιτούν και προβλέπουν τα Ηνωμένα Έθνη, πρέπει να σημειωθεί ότι το 1991 η Ιταλία επικύρωσε¹ τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC), η οποία συνήχθη στη Νέα Υόρκη στις 20 Νοεμβρίου 1989, και δημιούργησε² την Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τα Παιδιά και τους Εφήβους (*Commissione Parlamentare per l'Infanzia e l'Adolescenza*), η οποία έχει ως αποστολή να κατευθύνει την κοινοβουλευτική δράση στο θέμα της παιδικής και εφηβικής ηλικίας, ελέγχοντας παράλληλα την εφαρμογή

¹ L. 176/1991, Κύρωση και εκτέλεση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. (Ratifica ed esecuzione della convenzione sui diritti del fanciullo, fatta a New York il 20 novembre 1989).

² L. 451/1997. Ίδρυση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τα παιδιά και του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τα παιδιά, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 112/2009. Τροποποίηση της ονομασίας και των αρμοδιοτήτων της κοινοβουλευτικής επιτροπής για τα παιδιά που αναφέρεται στο άρθρο 1 του νόμου αριθ. 451 της 23ης Δεκεμβρίου 1997.

των σχετικών διεθνών συμφωνιών. Με το Νόμο 112/2011, ιδρύθηκε η εθνική Εγγυητική Αρχή για Παιδιά και Εφήβους (*Autorità Garante per l'Infanzia e l'Adolescenza - AGIA*), για την παροχή συστήματος ελέγχου και παρακολούθησης των συνθηκών της παιδικής και εφηβικής ηλικίας. Ένας άλλος λειτουργικός φορέας για την παρακολούθηση των συνθηκών της παιδικής ηλικίας και της εφηβείας είναι το Εθνικό Παρατηρητήριο για τα παιδιά και τους εφήβους (*Osservatorio nazionale per l'infanzia e l'adolescenza*), που ιδρύθηκε με το νόμο 451/1997 και σήμερα ρυθμίζεται από το προεδρικό διάταγμα 103/2007.

Το Παρατηρητήριο έχει ως αποστολή την προετοιμασία του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και Παρεμβάσεων για την προστασία των δικαιωμάτων και την ανάπτυξη των παιδιών (*Piano Nazionale Infanzia*). Το Εθνικό Σχέδιο αποσκοπεί στον συντονισμό των προγραμμάτων που αφορούν τους ανηλικούς, προσδιορίζοντας επίσης τις μεθόδους υποστήριξης και χρηματοδότησης, καθώς και στον προγραμματισμό και τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων που πραγματοποιούνται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Αν και το Σχέδιο δεν αντιμετωπίζει άμεσα τη βία κατά των ανηλίκων, η πρόθεσή του φαίνεται να δημιουργεί ένα προστατευτικό πλαίσιο, προλαμβάνοντας έτσι τη βία.

Η Ιταλία επικύρωσε επίσης το 2002³ το προαιρετικό πρωτόκολλο για την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία (OPSC) και το προαιρετικό πρωτόκολλο για τη συμμετοχή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις (OPAC), καθώς και το 2002⁴ το προαιρετικό πρωτόκολλο για τη διαδικασία επικοινωνίας (OP3). Άλλες σημαντικές πράξεις ήταν η κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των δικαιωμάτων του παιδιού το 2003⁵ και η κύρωση της Σύμβασης του Λανζαρότε το 2012⁶.

Η Ιταλία, ως χώρα μέλος της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, υποχρεούται να εφαρμόζει σχέδιο παρακολούθησης που απευθύνεται στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Η τελευταία έκθεση⁷ υπογραμμίζει τον ρόλο της ΕΣΔΑ του ΟΗΕ στο πλαίσιο της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπου πολλά κομβικά σημεία συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών και των εφήβων.

Σχετικά με τη βία κατά των παιδιών, η έκθεση διευκρινίζει την ανάγκη η Ιταλία να διαθέτει ένα σύστημα συλλογής δεδομένων που να είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την εθνική

3 L. 46/2002. Κύρωση και εφαρμογή των προαιρετικών πρωτοκόλλων της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, που αφορούν αντίστοιχα την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία και τη συμμετοχή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις.

4 L. 199/2015. Επικύρωση και εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού που θεσπίζει διαδικασία για την υποβολή ανακοινώσεων.

5 L. 77/2003. Κύρωση και εκτέλεση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των δικαιωμάτων του παιδιού, που έγινε στο Στρασβούργο στις 25 Ιανουαρίου 1996.

6 L. 172/2012. Ratifica della Convenzione di Lanzarote (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τις σεξουαλικές παρενοχλήσεις εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση, Λανζαρότε, 25 Οκτωβρίου 2007).

7 10η επικαιροποιημένη έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού και του εφήβου στην Ιταλία, 20 Νοεμβρίου 2019.

επικράτεια- να δημιουργήσει μια κουλτούρα στον πληθυσμό, στους ανηλίκους και κυρίως σε όλα εκείνα τα επαγγέλματα που έρχονται σε επαφή με παιδιά και εφήβους- να αναλάβει την ευθύνη των θυμάτων από εξειδικευμένο και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό, καθώς και να εξοπλίσει τις ανακριτικές δυνάμεις με τα καταλληλότερα εργαλεία για την καταστολή του φαινομένου.

Μια άλλη καινοτόμος νομοθετική πτυχή προσφέρεται από τον νόμο 47/2017⁸ ο οποίος ρυθμίζει την προστασία των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων μέσω της θέσπισης ειδικού συστήματος προστασίας, με δομές αφιερωμένες στην πρώτη υποδοχή και ταυτοποίηση των ανηλίκων πριν από τη μετέπειτα μεταφορά τους στο σύστημα προστασίας των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων⁹. Καθιερώνει ομοίμορφα πρότυπα για την εκτίμηση της ηλικίας και την ταυτοποίηση με την παρουσία πολιτισμικού διαμεσολαβητή. Για να λειτουργήσει ο εθνικός μηχανισμός προστασίας, πρέπει να αναφέρονται καταστάσεις φερόμενης κακομεταχείρισης και κακοποίησης ανηλίκων. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι υπεύθυνοι της δημόσιας υπηρεσίας υποχρεούνται να καταγγέλλουν τα εγκλήματα για τα οποία έλαβαν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η παράλειψη αναφοράς μπορεί να οδηγήσει σε ποινική ευθύνη¹⁰ (άρθρα 331 και 334 του ποινικού κώδικα και τα άρθρα 361 και 365 του ποινικού κώδικα).

Όλοι οι ενήλικες έχουν την ευθύνη να προστατεύουν τους ανηλίκους και έχουν το δικαίωμα να κάνουν καταγγελία¹¹, απευθυνόμενοι στην αστυνομία, το Τακτικό Δικαστήριο και το Δικαστήριο Ανηλίκων, τις Δημοτικές Κοινωνικές Υπηρεσίες, τις Πρώτες Βοήθειες / Παιδιατρικές Πρώτες Βοήθειες.

Σε αυτό το πλαίσιο, το σχολείο διαδραματίζει συγκεκριμένο ρόλο. Για παράδειγμα, ο νόμος 107/2015¹² διασφαλίζει την εφαρμογή των αρχών των ίσων ευκαιριών. Ορισμένα έγγραφα κινούνται επίσης προς αυτή την κατεύθυνση, όπως το σχέδιο που εγκρίθηκε από το ιταλικό Υπουργείο Παιδείας το 2017¹³ και το οποίο προωθεί μια κουλτούρα σεβασμού και ενσωματώνει όσα είχαν ήδη περιγραφεί το 2015 στις Εθνικές Κατευθυντήριες

⁸ L. 47/2017. Διατάξεις σχετικά με τα μέτρα για την προστασία των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων (νόμος Zampa).

⁹ Σύστημα προστασίας για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες (SPRAR).

¹⁰ Τα άρθρα 331 και 334 του ιταλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και τα άρθρα 361 και 365 του ιταλικού Ποινικού Κώδικα.

¹¹ Άρθρα 333 και 334 του ιταλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

¹² L. 107/2015. Μεταρρύθμιση του εθνικού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και εξουσιοδότηση για την αναδιοργάνωση των υφιστάμενων νομοθετικών διατάξεων (Buona Scuola).

¹³ Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων και Έρευνας. (2017). Σεβαστείτε τις διαφορές. Εθνικό σχέδιο για την εκπαίδευση του σεβασμού.

Γραμμές¹⁴. Αξίζει επίσης να αναφερθούν οι κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο που εξέδωσε το ιταλικό Υπουργείο Παιδείας το 2017¹⁵, οι οποίες αναθέτουν στο σχολείο το ρόλο της διακυβέρνησης για την καταπολέμηση του εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο.

2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Η διαδικασία μεταρρύθμισης του συστήματος παιδικής προστασίας στην Ισπανία ξεκίνησε το 1990 με την επικύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού: <https://www.boe.es/buscar/>

<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1990-31312>. Μερική τροποποίηση του Αστικού Κώδικα και του Νόμου Πολιτικής Δικονομίας για την ένταξη του συστήματος προστασίας της παιδικής και εφηβικής ηλικίας είναι:

- Οργανικός νόμος 1/1996 της 15ης Ιανουαρίου 1996 για τη νομική προστασία των ανηλίκων, που τροποποιεί εν μέρει τον αστικό κώδικα και τον νόμο περί πολιτικής δικονομίας (ενοποιημένο κείμενο της 29ης Ιουλίου 2015): <https://www.boe.es/eli/es/lo/1996/01/15/1/con>

Τροποποίηση του συστήματος προστασίας της παιδικής και εφηβικής ηλικίας

- Οργανικός νόμος 8/2015, της 22ας Ιουλίου, για την τροποποίηση του συστήματος προστασίας της παιδικής και εφηβικής ηλικίας: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2015/BOE-A-2015-8222-consolidado.pdf>
- Νόμος 26/2015, της 28ης Ιουλίου, για την τροποποίηση του συστήματος προστασίας της παιδικής και εφηβικής ηλικίας: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1889-4763>

Από το 2015 συνεργαστήκαμε με όλες τις πολιτικές ομάδες για την επίτευξη του στόχου της σύνταξης και έγκρισης ενός Οργανικού Νόμου για την εξάλειψη της βίας κατά των παιδιών και των εφήβων, ο οποίος περιέχει ολοκληρωμένα μέτρα προστασίας των παιδιών, από κάθε είδους βία σε κορίτσια, αλλά μόνο ένα **ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΑ** (ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ / ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ / ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ) 07-09-2018: https://www.mscbs.gob.es/normativa/audiencia/docs/LO_proteccion_integral_violencia_menores.pdf έχει γίνει.

¹⁴ . Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων και Έρευνας. (2015). Εθνικές κατευθυντήριες γραμμές. Εκπαίδευση για σεβασμό: για την ισότητα των φύλων, την πρόληψη της έμφυλης βίας και όλων των μορφών διακρίσεων.

¹⁵ Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων και Έρευνας. (2017). Κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο.

ΓΙΑΤΙ: Το υπουργικό συμβούλιο εγκρίνει τον ΝΟΜΟ αλλά δεν χαρακτηρίζεται ως επείγον και οι διαδοχικές εκλογές έχουν σταματήσει την τελική επικύρωση.

ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: ΙΔΕΕΣ

-Ορισμοί και πεδίο εφαρμογής. Ο νόμος θα απαγορεύει όλες τις μορφές βίας κατά των ανηλίκων ακολουθώντας τον ορισμό που περιέχεται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε πτυχές όπως η κακοποίηση, η σωματική και ψυχική κακοποίηση, η εγκατάλειψη, η εκμετάλλευση και η σεξουαλική κακοποίηση και η αποκατάσταση των δικαιωμάτων των θυμάτων. Θα περιλαμβάνει επίσης ειδικά μέτρα κατά της παρενόχλησης μέσω του διαδικτύου και της προστασίας των πιο ευάλωτων ομάδων, όπως τα παιδιά με αναπηρία ή τα ΛΟΑΤΚΙ.

-Η υποχρέωση καταγγελίας. Οι νέοι κανονισμοί θα περιλαμβάνουν την υποχρέωση οποιουδήποτε να κοινοποιεί τα σημάδια ενός εγκλήματος κατά ανηλίκου. Για την προστασία των πληροφοριοδοτών, θα μπορούν να δηλώνουν ανώνυμα και για συνθήκες εμπιστευτικότητας.

- Τα σχολεία, τα πρωτόκολλα δράσης. Όλα τα σχολεία πρέπει να διαθέτουν υπεύθυνο για την προστασία των παιδιών, το έργο του οποίου θα εποπτεύεται από τις Αυτόνομες Κοινότητες. Ομοίως, τα κέντρα υγείας, οι κοινωνικές υπηρεσίες ή τα κέντρα αναψυχής και αθλητισμού θα διαθέτουν πρωτόκολλα σχετικά με τον τρόπο ανίχνευσης περιπτώσεων βίας και τον τρόπο αντίδρασης σε αυτές. Η κατάρτιση σε αυτά τα εγκλήματα των εκπαιδευτικών, της αστυνομίας, των δικαστών και των εισαγγελέων θα αυξηθεί, ενώ οι υπάλληλοι των δημόσιων υπηρεσιών θα θεωρούνται δημόσιες αρχές σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

- Το μοναδικό μητρώο δεδομένων όλων των τύπων κακομεταχείρισης και της τρίτης ηλικίας, ώστε να γνωρίζουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια το μέγεθος του προβλήματος, καθώς και ποια είναι τα υποκείμενα που ασκούν τη βία, έτσι ώστε η κοινωνία να ευαισθητοποιηθεί και οι διοικήσεις να λάβουν μέτρα.

- Εξειδικευμένα δικαστήρια και εισαγγελείς.

Οι ΜΚΟ ζήτησαν να δημιουργηθούν εξειδικευμένα δικαστήρια για τη βία κατά των παιδιών, παρόμοια με εκείνα που υπάρχουν ήδη στον τομέα της βίας κατά του φύλου και οι ανήλικοι να καταθέτουν μόνο μία φορά. Και η δικαιοσύνη είναι ένα από τα μελανά σημεία αυτής της μάστιγας. Υπολογίζεται, για παράδειγμα, ότι μόνο το 15% των ανηλίκων που υφίστανται σεξουαλική κακοποίηση τολμούν να καταγγείλουν και από αυτούς μόνο το 30% των διαδικασιών διώκεται ποινικά.

- Αυξημένες περίοδοι συνταγογράφησης

Ένας από τους λόγους για την ατιμωρησία των παιδόφιλων είναι ότι όταν τα θύματά τους τολμούν να καταγγείλουν αυτό που υπέστησαν, σε πάρα πολλές περιπτώσεις το έγκλημα έχει ήδη παραγραφεί. Για το λόγο αυτό, το Κογκρέσο ενέκρινε, με πρωτοβουλία του ERC, ότι οι προθεσμίες παραγραφής - μεταξύ 5 και 15 ετών ανάλογα με το έγκλημα - αρχίζουν να υπολογίζονται όταν ο δράστης συμπληρώνει το 30ό έτος της ηλικίας του.

- Αποκλεισμός και φύλαξη και επιτήρηση

-Ο νόμος θα περιλαμβάνει επίσης επικαιροποίηση του ειδικού αποκλεισμού που ισχύει για τους επαγγελματίες και τους εθελοντές που θέλουν να εργαστούν με παιδιά σε περίπτωση καταδίκης- καθώς και μέτρα για τον περιορισμό της γονικής εξουσίας, της κηδεμονίας, της επιμέλειας ή της υιοθεσίας στις περιπτώσεις στις οποίες ο πατέρας ερευνάται ή καταδικάζεται για μαχόμενη βία.

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα παιδιά δικαιούνται να απολαμβάνουν όλο το φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται σε μια σειρά διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενδεικτικά αναφέρονται η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC), η Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης και άλλα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση και η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Νομοθεσία

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού κυρώθηκε στην Ελλάδα το 1992 (νόμος 2101 ΦΕΚ192 2-12-1992) (<http://www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata>). Η Σύμβαση προστατεύει τα δικαιώματα του παιδιού και στοχεύει στην προστασία του παιδιού σε 3 μεγάλες κατηγορίες: **α)** Την προστασία του παιδιού από κάθε μορφή κακοποίησης, εκμετάλλευσης, διακρίσεων, ρατσισμού. **β)** Τα οφέλη της σχετίζονται με το δικαίωμα στην εκπαίδευση, την ψυχαγωγία, την υγεία, την πρόνοια. **γ)** Τη συμμετοχή του παιδιού, έχοντας δικαίωμα έκφρασης, αυτοδιάθεσης, πληροφόρησης, αναψυχής κ.λπ. Η ομάδα στόχος είναι τα παιδιά ηλικίας 0-18 ετών. Η Σύμβαση χρησιμοποιείται από όλα τα Συμβαλλόμενα Κράτη από τις 20-11-1989 μέχρι σήμερα 2020 από 193 χώρες παγκοσμίως, στο πλαίσιο της Παιδικής Προστασίας, στην Οικογένεια, στους Οργανισμούς κ.λπ.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει τη διαδικασία αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης ή παραμέλησης, αποτελείται από το ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο, που αφορά την προστασία των παιδιών και την τιμωρία όσων παραβιάζουν την ασφάλεια και την ακεραιότητά τους. Η παιδική ηλικία και η νεολαία προστατεύονται από το Σύνταγμα. Επίσης, συνταγματικά κατοχυρωμένη είναι η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας με την έννοια της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας, χωρίς καμία διάκριση. Ο Αστικός Κώδικας περιέχει κανόνες που ρυθμίζουν τις έννομες σχέσεις μεταξύ των ατόμων (πολιτών). Περιλαμβάνει γενικές αρχές και ειδικές ρυθμίσεις. Ειδικότερα, σε θέματα που αφορούν την κακοποίηση ή την παραμέληση παιδιών, υπάρχουν κανόνες για το οικογενειακό δίκαιο (γονεϊκή ευθύνη), το ποινικό δίκαιο (ευθύνη για παραβατικότητα) και ορισμένες γενικές αρχές (προστασία της προσωπικότητας).

Ο Ποινικός Κώδικας περιγράφει τις περιστάσεις που στοιχειοθετούν ποινικά αδικήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας, της προσωπικής ελευθερίας, της γενετήσιας ελευθερίας, εγκλήματα οικονομικής, εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ή της οικογένειας, καθώς και τις ποινές που επιβάλλονται στον δράστη. Επίσης, στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεων της χώρας μας για συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές συμβάσεις, οδηγίες, αποφάσεις και συστάσεις, θεσπίστηκε ειδικός νόμος για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, ο νόμος 3500/2006.4.

Προβλέπεται πλέον ότι τα αδικήματα που διαπράττονται εντός της οικογένειας ή σε σχέση φροντίδας (γονείς, συγγενείς, μόνιμοι σύντροφοι, φροντιστές κοινωνικής φροντίδας) κατά της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας ή της σεξουαλικής ελευθερίας και αξιοπρέπειας θα πρέπει να διώκονται αυτεπαγγέλτως και να τιμωρούνται αυστηρότερα όταν το θύμα είναι παιδί. Επίσης, σύμφωνα με το Σύνταγμα, οι διεθνείς συνθήκες που κυρώνονται με νόμο, αποτελούν εσωτερικό ελληνικό δίκαιο αυξημένης τυπικής ισχύος. Έτσι, η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που υπογράφηκε το 1989 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, ισχύει από το 1992, οπότε και κυρώθηκε με νόμο (Ν. 2101/1992). Η Ελλάδα δεσμεύεται επίσης από το 2ο Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2002) σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση, την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία, το οποίο έχει υπογραφεί και κυρωθεί με το Ν. 3625/2007, καθώς και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση (Λανζαρότε, 2007), η οποία κυρώθηκε με το Ν. 3727/2008. Τέλος, οι κατευθυντήριες γραμμές για τη δικαιοσύνη σε θέματα που αφορούν τα παιδιά θύματα και μάρτυρες εγκλήματος καθορίζουν διάφορες βασικές αρχές για την καλή αντιμετώπιση του παιδιού κατά την ποινική διαδικασία.

Η νομοθεσία για τους φορείς αναδοχής και τεκνοθεσίας, 2018 (Νόμος 4538 ΦΕΚ Α' 85 16-5-2018) (<http://www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata>) προωθεί τους φορείς

αναδοχής και τεκνοθεσίας παιδιών που έχουν απομακρυνθεί από το οικογενειακό τους περιβάλλον λόγω κακοποίησης/παραμέλησης. Κύριος σκοπός του νόμου είναι η αποϊδρυματοποίηση των παιδιών. Η διαδικασία εφαρμογής του νόμου αποσκοπεί στην τοποθέτηση των παιδιών σε κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Η αναδοχή και η τεκνοθεσία γίνονται απλούστερες, καθώς η όλη διαδικασία διαρκεί από 8-12 μήνες. Όλα τα παιδιά ηλικίας 0-18 ετών που έχουν υποστεί οποιαδήποτε μορφή κακοποίησης και μετά από εισαγγελική εντολή απομακρύνονται από τη βιολογική τους οικογένεια. Ο νόμος 4538/2018 αποτελεί μια εκσυγχρονιστική αλλαγή, η οποία μειώνει σημαντικά τη διάρκεια παραμονής των παιδιών σε ιδρύματα, παρουσιάζει επιτάχυνση των γραφειοκρατικών διαδικασιών για την ευημερία των παιδιών που βιώνουν αυτές τις δύσκολες συνθήκες.

Η νομοθεσία που ασχολείται με την ενδοοικογενειακή βία (2006) (Νόμος 3500 ΦΕΚ 232/Α/24-10-2006) (<http://www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata>) και τιμωρεί διάφορες μορφές ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει τη βία κατά οποιουδήποτε ανηλίκου στην οικογένεια. Ο νόμος αναλύει την ποινική διαδικασία ενός προσώπου που διαπράττει κάποιου είδους βία κατά μέλους της οικογένειάς του, καθώς και τις μορφές βίας που τιμωρούνται. Η ομάδα-στόχος είναι όλα τα μέλη της οικογένειας που έχουν υποστεί κακοποίηση. Τέλος, η Ελλάδα πρέπει να ασχοληθεί με την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών. Σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και η UNICEF δημοσιεύουν τακτικές ενημερώσεις σχετικά με την κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών στην Ελλάδα- η τελευταία από αυτές χρονολογείται από τις 15 Νοεμβρίου 2019. Σε αυτήν, οι δύο οργανώσεις αναφέρουν ότι υπάρχουν συνολικά 5.162 ασυνόδευτα παιδιά, εκ των οποίων το 93,1% φέρεται να είναι αγόρια και μόλις το 6,9% κορίτσια. Μόνο το 7,7% είναι ηλικίας κάτω των 14 ετών.

Αυτή τη στιγμή, η Ελλάδα έχει 1.836 παιδιά σε μακροχρόνια ή προσωρινή φιλοξενία. 1.660 ζουν σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (ΚΥΤ), περίπου 260 βρίσκονται υπό προστατευτική φύλαξη, 160 σε ανοικτές εγκαταστάσεις προσωρινής φιλοξενίας και 1.246 ζουν σε συνθήκες ανασφαλούς στέγασης. Η UNICEF δήλωσε ότι από τον Ιούλιο του 2019 "παρατηρείται απότομη αύξηση των παιδιών προσφύγων και μεταναστών που φθάνουν μέσω θαλάσσης". Επί του παρόντος, η UNICEF συνεργάζεται με την ελληνική κυβέρνηση και το ΕΚΚΑ για να τεθεί σε εφαρμογή ένας νέος νόμος για την επιτροπεία, καθώς και για την επέκταση των κοινοτικών προγραμμάτων φροντίδας για τα παιδιά προσφύγων και μεταναστών. "Αυτό περιλαμβάνει", αναφέρεται σε έγγραφο της UNICEF με ημερομηνία Σεπτεμβρίου 2019, σχετικά με την αντιμετώπιση της κατάστασης σε όλη τη Μεσόγειο, "την ανάπτυξη επαγγελματιών επιτρόπων, την αναθεώρηση του εθνικού στρατηγικού σχεδίου για τη φιλοξενία και τη φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων και μεταναστών", καθώς και την αξιοποίηση της εκπαίδευσής τους σε προσωπικό πρώτης γραμμής που είναι ικανό στη διαχείριση του άγχους και την κλινική εποπτεία.

Η φιλανθρωπική οργάνωση εργάζεται για τη βελτίωση της πρόσβασης σε επίσημες εκπαιδευτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα, καθώς και για την προσφορά ψηφιακής μάθησης στα ελληνικά και στα αγγλικά, ενώ παράλληλα αυξάνει τον αριθμό των κέντρων που μπορούν να προσφέρουν κάποιου είδους εκπαίδευση για τα παιδιά, πολλά από τα οποία έχουν δει την εκπαίδευσή τους να διακόπτεται εδώ και αρκετά χρόνια. Εκτός από την πίεση για περισσότερη εκπαίδευση, η UNICEF παρακολουθεί και προστατεύει τα δικαιώματα των παιδιών σε όλη τη χώρα. Η UNICEF έχει εντοπίσει "ένα πολύ υψηλό ποσοστό απόρριψης για τα ασυνόδευτα παιδιά - 56% - σε συνδυασμό με τα χαμηλά επίπεδα μεταφοράς για οικογενειακή επανένωση σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες". Υποστηρίζει ότι αυτή η τάση πρέπει να αντιστραφεί και να βελτιωθούν τα πράγματα για τα ασυνόδευτα ανήλικα που εξακολουθούν να περιμένουν αποφάσεις για τις αιτήσεις ασύλου τους ή να περιμένουν για θέσεις σε κέντρα σε όλη την Ελλάδα.

Φορείς προστασίας των παιδιών στην Ελλάδα

Οι φορείς παιδικής προστασίας μπορεί να έχουν τη μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου καθώς και Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, όπως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Φασουλής, 2016). Ο Σταθόπουλος (1999) ταξινομεί τους φορείς παιδικής προστασίας στην Ελλάδα ως εξής:

- Ιδρύματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα οποία απευθύνονται σε παιδιά ηλικίας 0 έως 5,5 ετών και δεν έχουν φυσική οικογένεια. Πρόκειται για ορφανά ή εγκαταλελειμμένα παιδιά από τις οικογένειές τους ή παιδιά από ανύπαντρες μητέρες. Τα ιδρύματα αυτά λειτουργούν ως ενδιάμεση λύση μέχρι να διερευνηθεί η δυνατότητα επιστροφής στη φυσική τους οικογένεια. Εναλλακτικά, καταβάλλονται προσπάθειες για την τοποθέτησή τους σε ανάδοχη οικογένεια ή για την τεκνοθεσία τους. Εάν δεν ισχύει καμία από τις παραπάνω επιλογές, τα παιδιά φιλοξενούνται σε ιδρύματα για μεγαλύτερα παιδιά.
- Σε ιδρύματα για παιδιά σχολικής ηλικίας. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα Κέντρα Παιδικής Μέριμνας για παιδιά ηλικίας 6 έως 19 ετών. Παρέχεται στέγαση, σίτιση, εκπαίδευση, ιατρική περίθαλψη, ακόμη και επαγγελματική κατάρτιση. Επίσης, στις Παιδικές Πόλεις παρέχεται φροντίδα και προστασία καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Μπορούν να φιλοξενήσουν παιδιά από 3 έως 18 ετών και τα οποία προέρχονται από προβληματικά οικογενειακά περιβάλλοντα.
- Στα ιδρύματα που λειτουργούν υπό την εποπτεία της Εκκλησίας καθώς και σε άλλες φιλανθρωπικές ενώσεις, οι οποίες έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.
- Οι ανάγκες των παιδιών αναλύονται σε βιολογικό, ψυχικό και κοινωνικό επίπεδο. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει την ανάγκη για τη σωματική τους υγεία, η δεύτερη την ανάγκη για αποδοχή, αγάπη, ασφάλεια και εκτίμηση, ενώ η τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει την ανάγκη για συναναστροφή με ανθρώπους,

κοινωνικοποίηση, εκπαίδευση και ένταξη στην κοινωνία. Η οικογένεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ικανοποίηση όλων των παραπάνω αναγκών. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που το οικογενειακό περιβάλλον δεν είναι σε θέση να ανταπεξέλθει και να καλύψει αυτές τις ανάγκες, υπάρχει κρατική παρέμβαση. Δηλαδή, μέσω ειδικών μέτρων, παρέχει κοινωνική προστασία στα παιδιά (Τσαμπόρα & Φιλιππίδου, 2003).

Μια έκθεση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (2006) περιγράφει ότι τα παιδιά ζουν σε ιδρύματα και καταφύγια λόγω κοινωνικών προβλημάτων όπως η εγκατάλειψη από τους φυσικούς γονείς, οι γεννήσεις εκτός γάμου, η ασθένεια των γονέων, ο θάνατος και οι πολυμελείς οικογένειες με σοβαρή οικονομική αδυναμία, μετανάστευση. Επίσης, λόγω νομικών λόγων, όπως η γονική ανεπάρκεια, η εμφάνιση παραβατικής συμπεριφοράς λόγω ψυχικού προβλήματος και τέλος, λόγω ιατρικών λόγων, όπως η ψυχική ασθένεια των παιδιών. Ο κύριος στόχος των υπηρεσιών παιδικής προστασίας μετά την απομάκρυνση των παιδιών από τις οικογένειές τους είναι να καταβληθούν προσπάθειες για να ξεπεραστεί η κρίση στην οικογένεια. Έτσι θα είναι δυνατή η επανένωση με την οικογένεια. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες τα παιδιά βρίσκονται υπό κρατική προστασία για μεγάλο χρονικό διάστημα, είτε γιατί οι γονείς δεν θέλουν να φροντίσουν τα παιδιά, είτε γιατί δεν υπάρχουν στη ζωή, είτε γιατί λόγω παραμέλησης ή κακοποίησης, ο εισαγγελέας δεν το επιτρέπει (Τσαμπόρα & Φιλιππίδου, 2003).

Από την αναζήτηση στο διαδίκτυο, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί ότι στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται αρκετές οργανώσεις για την προστασία των παιδιών. Κάποιες από αυτές:

- Παιδικό Χωριό SOS
- Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων ατόμων με νοητική υστέρηση "Άγιοι Ανάργυροι"
- Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων "Άγιος Νικόλαος"
- Θεραπεία παιδικού τραύματος
- Βοήθεια
- Αμμώνη
- Αγαπώ τα παιδιά
- Λευκές πεταλούδες
- Παιδικό άσυλο
- Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων
- Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
- Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Παιδιών με Νεφροπάθειες "ΕΛΠΙΔΑ"

- Κέντρο Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Παιδιών Βούλας
- Κέντρο Βρεφών "ΜΗΤΕΡΑ"
- Κέντρο Παιδικής Φροντίδας "Αγ. Δημήτριος "
- Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με νοητική υστέρηση
- Κιβωτός του κόσμου
- Ελληνικό παιδικό χωριό SOS
- Κέντρο για Ειδικά Άτομα "Η Χαρά"
- Στέγη παιδιών και εφήβων γυναικών "Μέλισσα"
- Πίστη
- Σικελικό Ίδρυμα
- Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων ΑμεΑ Επαρχίας Καλύμνου "Ο Άγιος Παντελεήμων"
- Στροφή - Ανοιχτό θεραπευτικό πρόγραμμα για εφήβους
- Σύλλογος Προστασίας του Παιδιού
- Το Εργαστήριο
- ARSIS
- Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας
- Το χαμόγελο του παιδιού
- Σύλλογος Κοινωνικής Πρωτοβουλίας Βέροιας "Πρωτοβουλία για το Παιδί".

4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Η Τουρκία, μετά την υπογραφή του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών στις 14 Σεπτεμβρίου 1990, έγινε συμβαλλόμενο μέρος σύμφωνα με τον νόμο Find Affordable Act της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της Τουρκίας με αριθμό 4058 και ημερομηνία 09 Σεπτεμβρίου 1994. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 4 Μαΐου 1995, μετά τη διαβίβαση των εγγράφων επικύρωσης στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι η συμφωνία με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύστημα των Ηνωμένων Εθνών. Θέτοντας τα παγκόσμια πρότυπα για την προστασία των παιδιών, η σύμβαση δημιουργεί ένα νομικό πλαίσιο για προγράμματα που αποσκοπούν στη βελτίωση της κατάστασης των παιδιών.

Στο εθνικό σχέδιο, με την εγκύκλιο του Πρωθυπουργείου της 11ης Ιανουαρίου 1995, η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών και Οργανισμός Προστασίας του Παιδιού (SHCEK) έχει οριστεί ως υπεύθυνος φορέας συντονισμού για την παρακολούθηση της εφαρμογής των αρχών και των διατάξεων της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού στη χώρα μας.

Σύμφωνα με το άρθρο 44 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, οι χώρες υποχρεούνται να υποβάλλουν περιοδικά εθνική έκθεση στην Επιτροπή των Ηνωμένων

Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το εποπτικό όργανο της Σύμβασης. Για την Τουρκία, οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την πρώτη εθνική έκθεση διεξήχθησαν στις 23 Μαΐου 2001 από αντιπροσωπεία εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων και οργανώσεων της Τουρκίας κατά τη διάρκεια της 27ης συνόδου της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, σε συντονισμό με το SHCEK και τη συνεργασία του σχετικού Υπουργείου.

Η χώρα μας συμμετείχε στη Σύνοδο Κορυφής για τα παιδιά, που πραγματοποιήθηκε το 1990 με αντιπροσωπεία υπό την προεδρία του τότε Προέδρου. Η Τουρκία είναι συμβαλλόμενο μέρος από τον Μάιο του 1995. Έφερε καθολικά πρότυπα για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και μια ιδιαίτερη ευαισθησία για την προστασία των παιδιών, που έχουν ανάγκη από φροντίδα. Ρυθμίσεις που επιφέρουν τη διασφάλιση των διαφόρων δικαιωμάτων για την προστασία, προετοιμάζονται εκτός από τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, στις 25 Μαΐου 2000 Γενικό "Προαιρετικό Πρωτόκολλο για την πώληση των παιδιών, παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία" και "Προαιρετικό Πρωτόκολλο για τη συμμετοχή των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις". Στις 8 Σεπτεμβρίου 2000, στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Χιλιετία που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο του 2000 υπογράφηκαν από την Τουρκία σχετικά πρωτόκολλα. Τα εν λόγω πρωτόκολλα τέθηκαν σε ισχύ στις 19 Σεπτεμβρίου 2002 και στις 4 Μαΐου 2004, αντίστοιχα, για την Τουρκία. Η πρώτη εθνική έκθεση σχετικά με το "Εθελοντικό πρωτόκολλο για την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία" υποβλήθηκε στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού στις 22 Ιουνίου 2005.

Εκτός από την παραπάνω συμφωνία, καθώς η Τουρκία είναι επίσης συμβαλλόμενο μέρος στα ακόλουθα βασικά διεθνή έγγραφα στο πλαίσιο της σημασίας που δίνεται στην ανάπτυξη των δικαιωμάτων του παιδιού:

Σύμβαση του ΟΗΕ για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (για τα κορίτσια) και το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης αυτής. - Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την επιβολή των δικαιωμάτων του παιδιού. Συμβάσεις 138 και 182 της ΔΟΕ για την παιδική απασχόληση. Πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, που θα είναι ένα Πρωτόκολλο για την εμπορία γυναικών και παιδιών, πρόσθετο στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των διεθνικών εγκλημάτων. Με την τροποποίηση που έγινε στο άρθρο 90 του Συντάγματος στις 17 Μαΐου 2004, οι διατάξεις των διεθνών συνθηκών βασίζονται στις διεθνείς συνθήκες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που θεσπίζονται με τη διαδικασία και οι νόμοι περιέχουν διαφορετικές διατάξεις για το ίδιο θέμα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, έχει τεθεί σε ανώτερη θέση έναντι των εθνικών ρυθμίσεων που μπορεί να είναι αντίθετες με αυτήν όσον αφορά την ιεραρχία των κανόνων.

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της Τουρκίας που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, τα "Ανώτατα Συμβούλια Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Δικαιωμάτων του Παιδιού", που συστάθηκαν στις 26 Μαΐου 2000, με την εγκύκλιο αριθ. 2000/14 του Πρωθυπουργού, ξεκίνησαν στις 22 Ιουνίου 2001.

Στην Τουρκία, το κύριο αρμόδιο υπουργείο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και τις νομικές πράξεις που αφορούν τη διάσωση των παιδιών από τη βία είναι το Υπουργείο Οικογένειας, Εργασίας και Κοινωνικών Υπηρεσιών. Εκτός από αυτά, και άλλα υπουργεία έχουν επίσης σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της βίας κατά των παιδιών στους τομείς ευθύνης τους. Εκτός από αυτά, υπάρχουν ορισμένες σημαντικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και την καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών. (Για τη δημιουργία αυτού του κειμένου χρησιμοποιήθηκε ο δικτυακός τόπος <http://www.mfa.gov.tr/cocuk-haklari-konusunda-turkiye-de-yapilan-calismalar.tr.mfa>).

Υπάρχει επίσης εθνική νομοθεσία για την προστασία των παιδιών στην Τουρκία. Ο νόμος για την προστασία των παιδιών αριθ. 5395 εγκρίθηκε από τη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση στις 3 Ιουλίου 2005. Σκοπός του νόμου αυτού είναι να ρυθμίσει τις διαδικασίες και τις αρχές για την προστασία των παιδιών που χρήζουν προστασίας ή που παρασύρονται στο έγκλημα και να εγγυηθεί τα δικαιώματα και την ευημερία τους. Το παιδί που χρήζει προστασίας ορίζεται ως "το παιδί που κινδυνεύει από τη σωματική, νοητική, ηθική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη και την προσωπική του ασφάλεια σε κίνδυνο, παραμελημένο ή κακοποιημένο ή θύμα εγκλήματος". Προστατευτικά και υποστηρικτικά μέτρα:

Άρθρο 5- (1) Προστατευτικά και υποστηρικτικά μέτρα είναι τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στους τομείς της συμβουλευτικής, της εκπαίδευσης, της φροντίδας, της υγείας και της στέγασης, με κύριο στόχο να διασφαλιστεί η προστασία του παιδιού στο οικογενειακό του περιβάλλον. Μεταξύ αυτών:

α. Συμβουλευτικό μέτρο για την ανατροφή των παιδιών στους υπεύθυνους για τη φροντίδα του παιδιού καθοδήγηση των παιδιών στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την ανάπτυξή τους,

β. Το μέτρο εκπαίδευσης σημαίνει ότι το παιδί συνεχίζει σε εκπαιδευτικό ίδρυμα, ημερησίως ή στο πλαίσιο παραρτήματος πηγαίνει σε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης ή απόκτησης τέχνης με σκοπό την απόκτηση εργασίας και επαγγέλματος ή να τοποθετηθεί δίπλα σε κάποιον με ειδικότητα σε επάγγελμα ή σε δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις,

γ. Το μέτρο φροντίδας περιλαμβάνει τη χρήση ή την τοποθέτηση του παιδιού σε επίσημο ή ιδιωτικό νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε υπηρεσίες ανάδοχης οικογένειας, εάν το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για το παιδί αδυνατεί να εκτελέσει το καθήκον του για οποιονδήποτε λόγο.

δ. Η υγειονομική προφύλαξη, η προσωρινή ή μόνιμη ιατρική περίθαλψη και αποκατάσταση που απαιτείται για την προστασία και θεραπεία της σωματικής και ψυχικής υγείας του παιδιού, η θεραπεία όσων κάνουν χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών,

ε. Μέτρο στέγασης . Είναι μέτρο για την παροχή κατάλληλης στέγης σε άτομα με παιδιά χωρίς τόπο διαμονής ή σε εγκύους που διατρέχουν κίνδυνο ζωής.

Κέντρα συνηγορίας παιδιών (CAC): Για την πρόληψη της δευτερογενούς κακοποίησης παιδιών ηλικίας 0-18 ετών, που είναι θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, υπό τη στέγη νοσοκομείου που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, όλες οι ιατροδικαστικές και ιατρικές διαδικασίες διεξάγονται σε ένα κέντρο, σε ένα ενιαίο κέντρο, με φυσικά χαρακτηριστικά που δεν διακρίνονται από άλλα νοσοκομεία. Πρόκειται για ένα περιβάλλον φιλικό προς τα παιδιά. Το πρώτο CAC στην Τουρκία ιδρύθηκε το 2010 και, πλέον, αυξάνονται σε αριθμό σε όλη τη χώρα. Επί του παρόντος, 47 κέντρα παρέχουν υπηρεσίες σε 44 επαρχίες και οι δραστηριότητες διάδοσης συνεχίζονται σε 81 επαρχίες.

Μια άλλη επίσημη εφαρμογή για τα δικαιώματα των παιδιών είναι ο παιδικός διαμεσολαβητής. Ο παιδοδιαμεσολαβητής ιδρύθηκε με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με τους δημόσιους φορείς (υγεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κέντρα αποκατάστασης, φυλακές κ.λπ.) και την επίλυση των παραπόνων. Ο εν λόγω διαμεσολαβητής έχει ως στόχο να διασφαλίσει την ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματα των παιδιών σε ολόκληρη την κοινωνία και να διασφαλίσει την εφαρμογή των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στα παιδιά στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε τρεις κατηγορίες: ανάπτυξη νομοθεσίας, παραγωγή πολιτικών και εφαρμογή της νομοθεσίας. Υπό αυτή την έννοια, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού είναι πολύ σημαντικό. Ο Συνήγορος του Παιδιού είναι ένας σημαντικός ενδιάμεσος θεσμός για τη μεταφορά αυτών των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στη νομοθεσία στην πράξη. Είναι ένας θεσμός που μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις διερευνώντας τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων εξετάζοντας τις στάσεις και τις συμπεριφορές, τις ενέργειες και τις διαδικασίες των παιδιών στα ιδρύματα.

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Η προστασία των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο στη Γαλλία έχει δύο συνιστώσες: διοικητική προστασία- δικαστική προστασία των ανηλίκων. Στο διεθνές πλαίσιο, η Γαλλία γνωρίζει τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού των Ηνωμένων Εθνών.

Υπάρχει επίσης εθνική νομοθεσία στη Γαλλία που εγγυάται τα δικαιώματα των παιδιών. Η προστασία του παιδιού μεταρρυθμίστηκε σε βάθος με το νόμο της 5ης Μαρτίου 2007, με τρεις στόχους: καλύτερη πρόληψη, καλύτερη αναγνώριση και καλύτερη φροντίδα. Ο νόμος της 5ης Μαρτίου 2007, που μεταρρυθμίζει την προστασία των παιδιών, επιβεβαιώνει τον ουσιαστικό ρόλο του γενικού συμβουλίου, αναθέτοντάς του την ευθύνη να διασφαλίζει τη συλλογή, την επεξεργασία και την αξιολόγηση των ανησυχητικών πληροφοριών σχετικά με τους ανηλίκους που βρίσκονται σε κίνδυνο. Καθιστά την πρόληψη έναν από τους κύριους άξονες του συστήματος προστασίας των παιδιών. Βελτιώνει το επαγγελματικό απόρρητο και καθιερώνει την υπεροχή της διοικητικής προστασίας έναντι της δικαστικής. Ο νόμος του 2007 θέτει επομένως τρεις διαδοχικούς στόχους και επισημαίνει με σαφήνεια την προοδευτικότητά τους: πρώτον, η πρόληψη εάν είναι απαραίτητο, η συνοδεία των οικογενειών ελλείψει αυτού, εάν η πρόληψη και η υποστήριξη δεν ήταν επαρκής, η μερική ή ολική φροντίδα των ανηλίκων.

Τα αποτελέσματα της εφαρμογής αυτού του νόμου όσον αφορά τον εντοπισμό των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο, που πραγματοποιήθηκε το 2013 από τους γερουσιαστές Muguette Dini και Michelle Meunier, μαρτυρούν την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Οι βουλευτές χαιρετίζουν ιδιαίτερα τη δημιουργία από τις υπηρεσίες κυττάρων για τη συλλογή, επεξεργασία και αξιολόγηση των πληροφοριών που προκαλούν ανησυχία (CRIP) και την ανάπτυξη συσκευών για τη διαφοροποίηση των μεθόδων παρέμβασης στην προστασία των παιδιών. Επισημαίνουν όμως και τις δυσκολίες εφαρμογής του νόμου και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Βασισμένος σε ένα θεμέλιο κοινών αξιών που αντλούνται από τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, ο νόμος της 14ης Μαρτίου 2016 οργανώνει μια διπλή αλλαγή προοπτικής, επιβεβαιώνοντας αφενός την ανάγκη να επικεντρωθούν οι παρεμβάσεις στο παιδί και αφετέρου τον ρόλο του κράτους στην προστασία των πιο ευάλωτων παιδιών. Αυτές οι εξελίξεις αντικατοπτρίζονται στο άρθρο 1 του νόμου με έναν νέο ορισμό της προστασίας του παιδιού, με επίκεντρο τη συνεκτίμηση των αναγκών του παιδιού.

"Η προστασία του παιδιού αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι λαμβάνονται υπόψη οι βασικές ανάγκες του παιδιού, να στηρίξει τη σωματική, συναισθηματική, πνευματική και κοινωνική του ανάπτυξη και να προστατεύσει την υγεία, την ασφάλεια, τα ήθη και την εκπαίδευσή του, με σεβασμό των δικαιωμάτων του.

"Περιλαμβάνει προληπτικές δράσεις υπέρ του παιδιού και των γονέων του, την οργάνωση του εντοπισμού και της αντιμετώπισης καταστάσεων κινδύνου ή κινδύνου κινδύνου για το παιδί, καθώς και τις διοικητικές και δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται για την προστασία του. Στο πλαίσιο των αρμόδιων υπηρεσιών παρέχεται τηλεφωνική γραμμή επικοινωνίας.

"Οι μέθοδοι εφαρμογής αυτών των αποφάσεων πρέπει να προσαρμόζονται σε κάθε περίπτωση και να αντικειμενοποιούνται με επιβεβλημένες επισκέψεις στους χώρους διαβίωσης του παιδιού, παρουσία του, και να βασίζονται στους πόρους της οικογένειας και του περιβάλλοντος του παιδιού. Προϋποθέτουν τη συνεκτίμηση των δυσκολιών που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι γονείς κατά την άσκηση των εκπαιδευτικών τους καθηκόντων και την εφαρμογή των κατάλληλων υποστηρικτικών δράσεων με την εξασφάλιση, κατά περίπτωση, μερικής ή ολικής στήριξης του παιδιού. Σε κάθε περίπτωση, το παιδί συμμετέχει στις αποφάσεις που το αφορούν ανάλογα με το βαθμό ωριμότητάς του.

"Αυτές οι παρεμβάσεις μπορούν επίσης να προορίζονται για ενήλικες κάτω των είκοσι ενός ετών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες που θα μπορούσαν να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την ισορροπία τους.

"Η προστασία των παιδιών αποσκοπεί επίσης στην πρόληψη των δυσκολιών που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι ανήλικοι που στερούνται προσωρινά ή μόνιμα την προστασία της οικογένειάς τους και στη διασφάλιση της φροντίδας τους. [...]"

Η άλλη σημαντική αλλαγή που επέφερε ο νόμος της 14ης Μαρτίου 2016 είναι: η επαναβεβαίωση του ρόλου του κράτους στην προστασία του παιδιού, ενός κράτους εταίρου περισσότερο από ένα κράτος γονέα, ενός κράτους εγγυητή της ανανεωμένης διακυβέρνησης.

Τοποθετημένο στον πρωθυπουργό, το Εθνικό Συμβούλιο Προστασίας του Παιδιού (CNPE) είναι ένα όργανο που ιδρύθηκε με τον νόμο n ° 2016-297 της 14ης Μαρτίου 2016 σχετικά με την προστασία των παιδιών (άρθρο L.112-3 του κώδικα κοινωνικής δράσης και οικογένειας).

Οι υπηρεσιακές υπηρεσίες κοινωνικής αρωγής για τα παιδιά (ASE) εφαρμόζουν διάφορες δράσεις στο πλαίσιο της πολιτικής προστασίας των παιδιών, με σκοπό την πρόληψη, τον εντοπισμό καταστάσεων κινδύνου ή επικινδυνότητας και την προστασία. Διακρίνονται δύο βασικοί τρόποι παρέμβασης: η κατ' οίκον βοήθεια και η υλική φροντίδα. Ο πρώτος καλύπτει τόσο τις κατ' οίκον παρεμβάσεις όσο και την οικονομική βοήθεια. Ο δεύτερος αντιστοιχεί ουσιαστικά σε μέτρα τοποθέτησης εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος. Η ιδιαιτερότητα αυτής της πολιτικής είναι ότι τα μέτρα κοινωνικής βοήθειας για τα παιδιά εμπίπτουν τόσο στις διοικητικές όσο και στις δικαστικές αρμοδιότητες.

Η Υπηρεσία Προστασίας Μητέρας και Βρεφών (PMI) είναι μια υπηρεσία του τμήματος, που υπάγεται στον πρόεδρο του συμβουλίου του τμήματος και είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας των μητέρων και των παιδιών. Οργανώνει συμβουλές και δράσεις ιατρικοκοινωνικής πρόληψης για έγκυες γυναίκες και παιδιά κάτω των 6 ετών. Διαδραματίζει επίσης ουσιαστικό ρόλο στη φροντίδα των μικρών παιδιών: εξέταση των αιτήσεων για την πιστοποίηση των παιδικών σταθμών, διεξαγωγή δραστηριοτήτων κατάρτισης εποπτεία και έλεγχος των παιδικών σταθμών καθώς και των ιδρυμάτων και υπηρεσιών για παιδιά κάτω των 6 ετών.

Μια άλλη υπηρεσία για την προστασία των παιδιών είναι η κοινωνική υπηρεσία του τμήματος. Η τμηματική κοινωνική υπηρεσία συμμετέχει σε δράσεις για την πρόληψη της κακομεταχείρισης και τη φροντίδα των ανηλίκων που κακοποιούνται υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 40 έκτη παράγραφος και στα άρθρα 66 και 72 του Κώδικα Οικογενειακής και Κοινωνικής Βοήθειας.

Αναπτύσσεται εθνική στρατηγική για την προστασία των παιδιών 2018-2022. Συνδέεται με άλλες εν εξελίξει στρατηγικές, όπως η στρατηγική υποστήριξης των γονέων και η στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της φτώχειας, ή αναπτύσσεται, όπως η εθνική στρατηγική για την υγεία και η στρατηγική για τη σεξουαλική υγεία.

6. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Το ανθρώπινο πρόσωπο είναι απαραβίαστο. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια προστατεύεται από το νόμο. Απαγορεύεται ο βασανισμός ή ο τραυματισμός του ανθρώπου, ο εξευτελισμός της αξιοπρέπειάς του, η υποβολή του σε σκληρή μεταχείριση ή η καθιέρωση τέτοιων ποινών. Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε επιστημονικά ή ιατρικά πειράματα χωρίς τη γνώση και την ελεύθερη συγκατάθεσή του, τα ανήλικα παιδιά προστατεύονται από το νόμο (Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, 1992).

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των γονέων. Οι γονείς έχουν προτεραιότητα έναντι άλλων προσώπων για την εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού. Ο πατέρας και η μητέρα έχουν ίσα δικαιώματα και καθήκοντα σε σχέση με τα παιδιά τους. Οι γονείς έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις από τα παιδιά τους, ανεξάρτητα από το αν το παιδί γεννήθηκε από έγγαμο ή άγαμο ζευγάρι, μετά από διαζύγιο ή δικαστική ακύρωση του γάμου ή χωρισμό. Οι γονείς είναι από κοινού και εξ' ολοκλήρου υπεύθυνοι για τη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών τους. Η γονεϊκή εξουσία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται αντίθετα προς το συμφέρον του παιδιού. Η παράλειψη άσκησης της γονεϊκής εξουσίας επισύρει νομική ευθύνη σύμφωνα με το νόμο. Όταν οι γονείς (ο πατέρας ή η μητέρα) δεν εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους για την ανατροφή των παιδιών τους ή καταχρώνται τη γονεϊκή τους εξουσία ή συμπεριφέρονται σκληρά στα παιδιά τους ή

προκαλούν επιβλαβή αποτελέσματα στα παιδιά τους με την ανήθικη συμπεριφορά τους ή δεν φροντίζουν τα παιδιά τους, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει απόφαση για προσωρινό ή απεριόριστο περιορισμό της γονικής εξουσίας (του πατέρα ή της μητέρας). (Αστικός Κώδικας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, 2001, AR 2020-01-01).

Συμμετοχή του παιδιού στην εφαρμογή των δικαιωμάτων του. Κατά την εξέταση οποιουδήποτε ζητήματος που αφορά ένα παιδί, το παιδί, εφόσον είναι σε θέση να διατυπώσει τις απόψεις του, πρέπει να ακούγεται απευθείας ή, όταν αυτό είναι αδύνατο, μέσω εκπροσώπου. Οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με ένα τέτοιο ζήτημα πρέπει να λαμβάνεται σχετικά με τις επιθυμίες του παιδιού, εκτός εάν είναι αντίθετη προς το συμφέρον του παιδιού. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το διορισμό κηδεμόνα/επιμελητή του παιδιού ή την τεκνοθεσία του παιδιού, οι επιθυμίες του παιδιού πρέπει να λαμβάνονται πρωτίστως υπόψη. Εάν ένα παιδί θεωρεί ότι οι γονείς του καταπατούν τα δικαιώματά του, το παιδί έχει δικαίωμα να απευθυνθεί σε κρατικό όργανο για την προστασία των δικαιωμάτων του ή, όταν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του, να προσφύγει στο δικαστήριο (Αστικός Κώδικας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, 2001, AR 2020-01-01).

Ο νόμος για τα βασικά στοιχεία της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού (1996, AR από 2020-01-01) ορίζει τα κύρια δικαιώματα, ελευθερίες και υποχρεώσεις του παιδιού. Επίσης, εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και καθορίζει τα καθήκοντα και τις ευθύνες των φορέων προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, των γονέων και άλλων φορέων. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να ζει με τους γονείς του, να ανατρέφεται στο οικογενειακό περιβάλλον και να έχει τακτική επικοινωνία με τους γονείς του, ανεξάρτητα από το αν ζουν μαζί ή όχι, εκτός εάν αυτό αντιβαίνει στο συμφέρον του παιδιού, ή ο νόμος ορίζει διαφορετικά (Αστικός Κώδικας, 2001, AR 2020-01-01, άρθρο 3.161).

Στις 14 Φεβρουαρίου 2017, κατά τη διάρκεια ειδικής συνεδρίασης αφιερωμένης στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, το λιθουανικό κοινοβούλιο απαγόρευσε όλες τις μορφές βίας κατά των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής τιμωρίας, γνωστή και ως "νόμος κατά του ξυλοδαρμού των παιδιών". Έγιναν ορισμοί της βίας κατά του παιδιού και όλων των μορφών βίας - σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική, παραμέληση κατά του παιδιού και σωματική τιμωρία.

Θεσμοί που διασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού

Το Seimas (Κοινοβούλιο) της Δημοκρατίας της Λιθουανίας - συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, θεσπίζει τους νόμους που διέπουν την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και άλλες νομικές πράξεις και ασκεί κοινοβουλευτικό έλεγχο της εφαρμογής τους.

Ο Διαμεσολαβητής για τα Δικαιώματα του Παιδιού - που ιδρύθηκε το 2000 - με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος ασκεί ρόλο εποπτείας και ελέγχου της διασφάλισης των δικαιωμάτων και των νόμιμων συμφερόντων των παιδιών και της προστασίας τους, διερευνά περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων και των νόμιμων συμφερόντων των παιδιών και επιδιώκει τη βελτίωση της κατάστασης της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών στη Λιθουανία.

Το Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, είναι υπεύθυνο για την πολιτική αυτή και συντονίζει την εφαρμογή της, καταρτίζει την οικογενειακή πολιτική και συντονίζει την εφαρμογή της.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας της Λιθουανίας - συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών εντός του ρυθμιστικού πεδίου του Υπουργείου εφαρμόζει τα μέτρα που εξασφαλίζουν την παροχή εγγυημένης από το κράτος νομικής συνδρομής στα παιδιά διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στις αρχές και τα ιδρύματα που εμπíπτουν στο πεδίο διαχείρισής του.

Το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών της Δημοκρατίας της Λιθουανίας - συμμετέχει στην εφαρμογή της πολιτικής προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών στον τομέα της δημόσιας εκπαιδευτικής πολιτικής. Το Υπουργείο Υγείας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας - συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης της πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και την εφαρμόζει - εγγυάται την πρόσβαση των παιδιών σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και την επάρκειά τους - διασφαλίζει την εφαρμογή της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών μέσω δραστηριοτήτων υγείας από τις αρχές και τα ιδρύματα.

Το Υπουργείο Εσωτερικών - συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στο πλαίσιο του ρυθμιστικού πεδίου του Υπουργείου - καταρτίζει και εφαρμόζει στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του τα προγράμματα που αφορούν την παιδική εγκληματικότητα, τη βία κατά των παιδιών, την εμπορία παιδιών και άλλα θέματα που σχετίζονται με την πρόληψη των παραβιάσεων της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών - λαμβάνει μέτρα πρόληψης στον τομέα της πρόληψης των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των ανηλίκων.

Το σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού στη Λιθουανία είναι συγκεντρωτικό. Η Κρατική Υπηρεσία Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και Υιοθεσίας - ο κεντρικός θεσμός για την προστασία και την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού που εφαρμόζει την πολιτική προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού στα εδάφη των δήμων

και συμμετέχει στη διαδικασία χάραξης της κρατικής πολιτικής στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού η ίδια ή μέσω των εδαφικών διαρθρωτικών τμημάτων της.

Η Εισαγγελία της Δημοκρατίας της Λιθουανίας - κατά την άσκηση των καθηκόντων που προβλέπονται στο νόμο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας για την Εισαγγελία σχετικά με τη δίωξη και την υπεράσπιση του δημόσιου συμφέροντος διεξάγει και διευθύνει προδικαστικές έρευνες. Οι εισαγγελείς που διαθέτουν τις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται για την εργασία με παιδιά υποστηρίζουν τη δημόσια δίωξη σε ποινικές υποθέσεις και υπερασπίζονται το δημόσιο συμφέρον.

-Η αστυνομική υπηρεσία που υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Λιθουανίας (τα εδαφικά αστυνομικά τμήματα) - όταν υπάρχει απειλή για την ασφάλεια, την υγεία ή τη ζωή του παιδιού, σε συνεργασία με την κρατική υπηρεσία προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και τεκνοθεσίας ή την εδαφική της τμήμα, λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου το παιδί να απομακρυνθεί αμέσως από τους γονείς του ή άλλους νόμιμους εκπροσώπους του ή από άλλο ουδέτερο περιβάλλον που δεν είναι ασφαλές για το παιδί.

Το διυπουργικό συμβούλιο παιδικής πρόνοιας υπό την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λιθουανίας είναι ένα συλλογικό όργανο που επιδιώκει να βελτιώσει τον συντονισμό των δραστηριοτήτων των κρατικών και δημοτικών αρχών και ιδρυμάτων, τη συνεργασία τους με μη κυβερνητικές οργανώσεις και την εφαρμογή της νομοθεσίας στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών.

Δημοτικές αρχές και θεσμικά όργανα: οργανώνουν και χρηματοδοτούν τη διαθεσιμότητα κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, διαμεσολάβησης και άλλων αναγκαίων υπηρεσιών για τα παιδιά και τις οικογένειες και την πολυπλοκότητα των υπηρεσιών αυτών, δίνοντας προτεραιότητα στην παροχή των υπηρεσιών στην κοινότητα-αναλύουν την κατάσταση της παιδικής πρόνοιας στο δήμο, σχεδιάζουν και διασφαλίζουν την εφαρμογή των μέτρων προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, διασφαλίζει την αρχική ενημέρωση και συμβουλευτική βοήθεια προς το παιδί και την οικογένεια, οργανώνει την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και άλλης βοήθειας σε μια οικογένεια, διασφαλίζει ότι οι διαχειριστές υποθέσεων και, όταν είναι απαραίτητο, άλλοι ειδικοί της διαχείρισης υποθέσεων διορίζονται εγκαίρως από τους επικεφαλής των ιδρυμάτων κοινωνικής υπηρεσίας ή άλλων ιδρυμάτων που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τον δήμο να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε μια οικογένεια στη συγκεκριμένη περιοχή του δήμου ή σε τμήμα της, φροντίζει για την παροχή των μέτρων και υπηρεσιών που προβλέπονται στα σχέδια βοήθειας, διασφαλίζουν την κατάλληλη οργάνωση των υπηρεσιών που παρέχονται κατά συντονισμένο τρόπο στις οικογένειες με παιδιά με ειδικές ανάγκες, παιδιά που αποφεύγουν το σχολείο και παιδιά που διαπράττουν αδικήματα.

Μη κυβερνητικές οργανώσεις - συμμετέχουν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού και στην παροχή υπηρεσιών σε παιδιά σε κέντρα κρίσης, υπηρεσίες κρίσης, οικογενειακά κέντρα, κέντρα ημέρας για παιδιά, κέντρα σύνθετης βοήθειας, τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας κ.λπ.

Ανάδοχη φροντίδα (κηδεμονία και επιτροπεία) παιδιών

Η ανάδοχη φροντίδα (κηδεμονία/επιτροπεία) ιδρύεται για ένα παιδί σε περιπτώσεις όπου οι γονείς του παιδιού λόγω διαφόρων δυσμενών περιστάσεων, όπως εξαρτήσεις, ασθένειες, έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων, αδυναμία σωστής φροντίδας του παιδιού ή κατάχρηση της γονικής εξουσίας δεν μπορούν να αναθρέψουν μόνοι τους το παιδί.

Η ανάδοχη φροντίδα (επιτροπεία/κηδεμονία) είναι η φροντίδα, ανατροφή και εκπαίδευση ενός παιδιού που έχει αφαιρεθεί από τη γονεϊκή μέριμνα και το οποίο, σύμφωνα με τους νόμους, έχει ανατεθεί σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και η εξασφάλιση και διατήρηση άλλων κατάλληλων συνθηκών που είναι απαραίτητες για την πνευματική και σωματική ανάπτυξη του παιδιού, η προστασία και η εκπροσώπηση των προσωπικών, περιουσιακών δικαιωμάτων και των νόμιμων συμφερόντων του παιδιού.

Όταν τίθεται οποιοδήποτε παιδί υπό επιτροπεία, πρέπει να ακολουθούνται οι ακόλουθες αρχές: το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ως πρωταρχικό μέλημα- οι στενοί συγγενείς του παιδιού έχουν το δικαίωμα προτεραιότητας να γίνουν κηδεμόνες, εάν αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού- η κηδεμονία (επιμέλεια) του παιδιού σε μια οικογένεια- και ο μη διαχωρισμός των αδελφών, εκτός από τις περιπτώσεις όπου αυτό συγκρούεται με το συμφέρον του παιδιού.

Η επιτροπεία μπορεί να συσταθεί για παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών (ανίκανο για δικαιοπραξία πρόσωπο). Η επιτροπεία μπορεί να συσταθεί για παιδιά ηλικίας άνω των 14 ετών (πρόσωπο περιορισμένης δικαιοπρακτικής ικανότητας). Υπάρχουν δύο είδη επιτροπείας/επιτροπείας παιδιών:

1) προσωρινή επιτροπεία/επιμέλεια τέκνου (όχι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών). Προσωρινή η κηδεμονία (επιμέλεια) σημαίνει φροντίδα και ανατροφή παιδιού που στερείται προσωρινά της γονεϊκής μέριμνας, καθώς και εκπροσώπηση και προστασία των νόμιμων συμφερόντων του παιδιού στην οικογένεια, την κοινωνική οικογένεια ή το ίδρυμα. Σκοπός της προσωρινής η κηδεμονία (επιμέλεια) είναι η επιστροφή του παιδιού στη φυσική του οικογένεια. Η προσωρινή η κηδεμονία (επιμέλεια) μπορεί να λήξει όταν το παιδί: επιστρέψει στην οικογένειά του- ενηλικιωθεί ή χειραφετηθεί- του συσταθεί μόνιμη η κηδεμονία (επιμέλεια) τεκνοθετηθεί- συνάψει γάμο.

2) μόνιμη η κηδεμονία (επιμέλεια) τέκνου. Μόνιμη η κηδεμονία (επιμέλεια) μπορεί να συσταθεί για παιδιά που στερούνται της γονεϊκής μέριμνας και τα οποία, υπό τις

υπάρχουσες συνθήκες, δεν μπορούν να επιστρέψουν στη φυσική τους οικογένεια και η φροντίδα, η ανατροφή, η εκπροσώπηση και η προστασία των δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων τους ανατίθεται σε άλλη οικογένεια, κοινωνική οικογένεια ή θεσμό επιτροπείας/κηδεμονίας. Η μόνιμη η κηδεμονία (επιμέλεια) παύει όταν το παιδί: ενηλικιωθεί ή χειραφετηθεί- επιστρέψει στους γονείς του- υιοθετηθεί- συνάψει γάμο.

Μορφές επιτροπείας/επιτροπείας:

1) ανάδοχη οικογένεια (κηδεμονία (επιτροπεία)). Η κηδεμονία(επιτροπεία) σε μια οικογένεια δεν μπορεί να αφορά περισσότερα από 3 παιδιά που τίθενται υπό επιτροπεία στο περιβάλλον μιας φυσικής οικογένειας (ο συνολικός αριθμός των παιδιών της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών παιδιών των γονέων, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 6).

2) νοικοκυριό (κοινωνική οικογενειακή επιμέλεια / επιτροπεία). Το νοικοκυριό είναι μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου περιορισμένης ευθύνης που ιδρύεται βάσει των νομικών πράξεων.

Ένα νοικοκυριό φροντίζει τέσσερα και άνω παιδιά (ο συνολικός αριθμός των παιδιών ενός νοικοκυριού, συμπεριλαμβανομένων των δικών του παιδιών - όχι περισσότερα από οκτώ παιδιά) στο οικογενειακό περιβάλλον. Ο συνολικός αριθμός των παιδιών μπορεί να είναι μεγαλύτερος όταν τα αδέρφια δεν είναι χωριστά μεταξύ τους ή μικρότερος όταν φιλοξενείται παιδί με αναπηρία.

Ένα νοικοκυριό είναι ανάδοχος γονέας (κηδεμόνας) των παιδιών που διασφαλίζει την εφαρμογή και την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των παιδιών που φιλοξενούνται στο νοικοκυριό, παρέχει κοινωνική αναδοχή για τα παιδιά, την απαραίτητη βοήθεια σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες των παιδιών στο οικογενειακό περιβάλλον.

3) Κέντρο αναδοχής. Ο εφημερεύων κηδεμόνας που εργάζεται στο πλαίσιο του κέντρου αναδοχής εποπτεύει το παιδί: σε επείγουσες περιπτώσεις (έως 3 μήνες), όταν ένα παιδί χρειάζεται επείγοντως διαμονή οποιαδήποτε ώρα της ημέρας/νύχτας σε ασφαλές περιβάλλον- μέχρι να λήξει η προσωρινή επιμέλεια του παιδιού και να επιστρέψει στους βιολογικούς του γονείς ή να τεθεί υπό μόνιμη επιμέλεια ή να τεκνοθετηθεί.

4) θεσμική κηδεμονία/επιμέλεια. Ένα παιδί που έχει αφαιρεθεί από τη γονεϊκή μέριμνα μπορεί να τοποθετηθεί στο ίδρυμα παιδικής μέριμνας μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει δυνατότητα φροντίδας (φύλαξης) του παιδιού στην οικογένεια των ανάδοχων γονέων, στο κέντρο φροντίδας ή στο νοικοκυριό.

Η φροντίδα του παιδιού κάτω των τριών ετών στο ίδρυμα φροντίδας μπορεί να καθιερωθεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις με τη συγκατάθεση του κρατικού οργάνου προστασίας

των δικαιωμάτων του παιδιού. Το Κρατικό Ίδρυμα Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού συναινεί στη φροντίδα του παιδιού κάτω των τριών ετών στο ίδρυμα φροντίδας μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αφού εντοπίσει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους λόγους:

- το εν λόγω παιδί χρειάζεται εξειδικευμένες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης ή/και νοσηλείας, η παροχή των οποίων δεν μπορεί να διασφαλιστεί με την εγκαθίδρυση φροντίδας για το παιδί στην οικογένεια των ανάδοχων γονέων, στο κέντρο φροντίδας ή στο νοικοκυριό,
- ο αποχωρισμός του παιδιού από τα αδέρφια του θα έθετε σε κίνδυνο το συμφέρον του παιδιού
- έχει διαπιστωθεί φροντίδα για την επείγουσα ανάληψη της φροντίδας ενός παιδιού από τους νόμιμους εκπροσώπους του και δεν υπάρχει δυνατότητα να δημιουργηθεί φροντίδα για το παιδί σε οικογένεια ανάδοχων γονέων, κέντρο φροντίδας ή νοικοκυριό.

Καθήκοντα του κηδεμόνα/επιμελητή του παιδιού

Ο κηδεμόνας/επιμελητής του παιδιού υποχρεούται να:

- 1) να διασφαλίζει τη σωματική και ψυχική ασφάλεια του παιδιού,
- 2) να φροντίζει για την υγεία και τη σχολική εκπαίδευση του παιδιού,
- 3) να εκπαιδεύει το παιδί,
- 4) να αποφασίζει για θέματα που αφορούν τα συμφέροντα του παιδιού σε συνεργασία με τη δημοτική διοίκηση, το κέντρο αναδοχής, την κρατική υπηρεσία προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και τεκνοθεσίας και τα ενδιαφερόμενα όργανα της κεντρικής και τοπικής αυτοδιοίκησης
- 5) δεν δημιουργεί εμπόδια στην επαφή του παιδιού με τους βιολογικούς του γονείς, εφόσον αυτό δεν είναι επιζήμιο για το συμφέρον του παιδιού,
- 6) διατηρεί επαφή με τους γονείς του παιδιού, ενημερώνει τους γονείς του παιδιού και τους στενούς συγγενείς του, εφόσον το ζητήσουν, για την ανάπτυξη, την υγεία, τις σπουδές και άλλα σημαντικά θέματα του παιδιού,
- 7) οργανώνει τις δραστηριότητες αναψυχής του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, το επίπεδο ανάπτυξης και τις κλίσεις του παιδιού,
- 8) προετοιμάζει το παιδί για ανεξάρτητη ζωή και εργασία στην οικογένεια, την κοινωνία των πολιτών και το κράτος.

Τεκνοθέτηση.

Η τεκνοθεσία θα πρέπει να είναι δυνατή αποκλειστικά για το συμφέρον του παιδιού. Μόνο τα παιδιά που έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο των παιδιών που προσφέρονται για τεκνοθεσία μπορούν να τεκνοθετηθούν, εκτός από τις περιπτώσεις όπου ένας σύζυγος τεκνοθετεί το παιδί του άλλου συζύγου ή το παιδί ζει στην οικογένεια του τεκνοθετούντος. Μόνο παιδιά ηλικίας άνω των τριών μηνών μπορούν να τεκνοθετηθούν. Απαγορεύεται η τεκνοθεσία παιδιών, αδελφών ή αδελφών. Ένα τεκνοθετημένο παιδί μπορεί να τεκνοθετηθεί μόνο από τον/την σύζυγο του πατριού (μητριάς). Ο χωρισμός των αδελφών μέσω τεκνοθεσίας επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου είναι αδύνατο να εξασφαλιστεί η κοινή τους ζωή για λόγους υγείας ή όπου τα αδέλφια έχουν ήδη χωριστεί λόγω άλλων περιστάσεων και δεν υπάρχουν δυνατότητες να εξασφαλιστεί η κοινή τους ζωή.

Παρέμβαση στην οικογένεια.

Ανταπόκριση σε ειδοποίηση για πιθανή παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού. Μετά την παραλαβή της ειδοποίησης για την εικαζόμενη παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού, η κρατική υπηρεσία προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και τεκνοθεσίας ή η εξουσιοδοτημένη εδαφική της μονάδα αξιολογεί την κατάσταση του παιδιού στην οικογένεια. Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης της κατάστασης του παιδιού στην οικογένεια:

- εάν η Κρατική Υπηρεσία Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και Τεκνοθεσίας ή η εξουσιοδοτημένη εδαφική μονάδα της δεν εντοπίσει παραβιάσεις των δικαιωμάτων του παιδιού, η έκθεση κλείνει,
- διαπιστώνει την ανάγκη προστασίας του παιδιού- εάν εντοπίζει πραγματικό κίνδυνο για τη σωματική ή ψυχική ασφάλεια, την υγεία ή τη ζωή του παιδιού ή κίνδυνο που μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική βλάβη της υγείας και του κοινωνικού περιβάλλοντος του παιδιού, που σχετίζεται με τους γονείς του παιδιού ή άλλους νόμιμους εκπροσώπους και σε σχέση με ένα παιδί. Το παιδί μπορεί να απομακρυνθεί από την οικογένεια ή να καθιερώσει προσωρινή επιτήρηση από τους συγγενείς ή τα πρόσωπα που βρίσκονται σε στενή συγγένεια με το παιδί. Ο διαχειριστής περίπτωσης και η κινητή ομάδα αρχίζουν να εργάζονται με την οικογένεια και (ή) το παιδί. Ο διαχειριστής υποθέσεων υπάγεται στο δήμο. Η κινητή ομάδα αποτελείται από κοινωνικό λειτουργό, ψυχολόγο και ειδικούς σε θέματα εξάρτησης- υπάγεται στην Κρατική Υπηρεσία Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και Τεκνοθεσίας- εργάζεται με την οικογένεια και (ή) το παιδί 30 ημέρες και

παράγει συστάσεις για τον διαχειριστή της υπόθεσης σχετικά με την περαιτέρω εργασία με την οικογένεια.

- διαπιστώνει την ανάγκη βοήθειας για το παιδί και (ή) την οικογένεια προσδιορίζει τους παράγοντες κινδύνου της λειτουργίας και του κοινωνικού περιβάλλοντος του παιδιού, καθώς και τους κινδύνους που σχετίζονται με τους γονείς ή άλλους νόμιμους εκπροσώπους του παιδιού και τις σχέσεις τους με το παιδί, και εάν οι γονείς ή άλλοι νόμιμοι εκπρόσωποι του παιδιού δεν εγγυώνται τα δικαιώματα και τα νόμιμα συμφέροντα του παιδιού. Το παιδί παραμένει με την οικογένεια. Ο διαχειριστής της υπόθεσης αρχίζει να συνεργάζεται με την οικογένεια και να οργανώνει υπηρεσίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Σχέδιο και εργαλεία αξιολόγησης

DEPCIP-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΛΑΝΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το μοντέλο αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Kirkpatrick (2016)

- 1Κ.Αντίδραση
- 2Κ.Εκμάθηση
- 3Κ.Συμπεριφορές

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Στο τέλος της πρώτης ενότητας, οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν σχετικά με:

- 1) την ικανοποίηση τους αναφορικά με την ενότητα (1Κ)
- 2) την γνώση τους για το περιεχόμενο της πρώτης ενότητας (2Κ)

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κατά το πρώτο στάδιο (t0) έγινε μία αξιολόγηση των συμμετεχόντων σχετικά με:

- 1) τις προσδοκίες τους για το μάθημα Ερωτήσεις ανοικτού τύπου
- 2) Γνώση του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών (2Κ)
Κλειστού τύπου ερωτήσεις
- 3) Γονεϊκές συμπεριφορές και πρακτικές (3Κ)
α. Μέτρο γονικής αυτενέργειας (PSAM, Dumka et.al.,1996)
β. Ερωτηματολόγιο Γονεϊκής Συμπεριφοράς (PBI, Lovejoy et.al, 1999): μέτρα υποστηρικτικής/συμμετοχικής και εχθρικής/εξαναγκαστικής γονεϊκής συμπεριφοράς

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Στο τέλος του Μ2 οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν σχετικά με:

- 1) την ικανοποίηση τους αναφορικά με την ενότητα (1Κ)
- 2) την γνώση τους για το περιεχόμενο της πρώτης ενότητας (2Κ)

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Στο τέλος του Μ3 οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν σχετικά με:

- 1) την ικανοποίηση τους αναφορικά με την ενότητα (1Κ)
- 2) την γνώση τους για το περιεχόμενο της πρώτης ενότητας (2Κ)

Βιβλιογραφία

Dumka, L. E., Stoerzinger, H. D., Jackson, K. M., & Roosa, M. W. (1996). Examination of the cross-cultural and cross-language equivalence of the parenting self-agency measure. *Family Relations*, 216-222

Kirkpatrick, J. D., & Kirkpatrick, W. K. (2016). *Kirkpatrick's four levels of training evaluation*. Association for Talent Development.

Lovejoy, M. C., Weis, R., O'Hare, E., & Rubin, E. C. (1999). Development and initial validation of the Parent Behavior Inventory. *Psychological Assessment*, 11(4), 534.

ΤΕΛΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Κατά το τελευταίο στάδιο (t1) έγινε αξιολόγηση των συμμετεχόντων σχετικά με:

- 1) την ικανοποίηση τους αναφορικά με την ενότητα (1Κ)
- 2) την γνώση τους για το περιεχόμενο της πρώτης ενότητας (2Κ)
- 3) Γονεϊκές συμπεριφορές και πρακτικές (3Κ)
α. Μέτρο γονικής αυτενέργειας (PSAM, Dumka et.al.,1996)
β. Ερωτηματολόγιο Γονεϊκής Συμπεριφοράς (PBI, Lovejoy et.al, 1999): μέτρα υποστηρικτικής/συμμετοχικής και εχθρικής/εξαναγκαστικής γονεϊκής συμπεριφοράς

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Πρώτο στάδιο Προ-αξιολόγησης

Αρχικό Ερωτηματολόγιο

1) Προσδοκίες σχετικά με το μάθημα: Ανοιχτού τύπου ερωτήσεις

Ερωτήσεις	Απαντήσεις
Γιατί αποφάσισα να συμμετάσχω σε αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα;	
Τι περιμένω να βρω σε αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα;	
Τι δεν θα ήθελα να βρω;	
Τι ελπίζω να μάθω από αυτό το σεμινάριο;	
Τι θα ήθελα να πάρω μαζί μου από αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα;	

2) Γνώση για το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών (2Κ): Ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με τις ενότητες

Πόσο αισθάνεστε ότι γνωρίζετε τα ακόλουθα θέματα;

Παρακαλώ βαθμολογήστε από το 0 έως το 5 (0 = καθόλου, 5 = πολύ)

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Μπορώ να ορίσω τι είναι βία κατά των παιδιών	
Γνωρίζω τις επιπτώσεις των διαφόρων μορφών βίας κατά των παιδιών	
Αναγνωρίζω τι είναι ένας ασφαλής χώρος για τα παιδιά	
Σε περίπτωση ανάγκης, μπορώ να αναγνωρίσω από ποιον να ζητήσω βοήθεια	
Αναγνωρίζω ποιες είναι στερεοτυπικές αντιλήψεις για παιδιά	
Γνωρίζω τις πολιτισμικές καταβολές των γονικών πρακτικών	
Γνωρίζω τις προσωπικές/οικείες καταβολές των γονικών πρακτικών	
Γνωρίζω ποιο είναι το σημείο καμπής για τους γονείς	

Μπορώ να περιγράψω τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών	
Μπορώ να ορίσω τι είναι η σωματική τιμωρία	
Γνωρίζω τι είναι η θετική γονεϊκότητα	
Μπορώ να ορίσω διάφορους διαύλους επικοινωνίας με παιδιά	

1) Γονικές συμπεριφορές και πρακτικές (3Κ)

A. Μέτρηση της γονεϊκής αυτενέργειας (PSAM- Dumka et. al., 1996)

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Αισθάνομαι σίγουρη/ος για τον εαυτό μου ως μητέρα/πατέρα	
Ό,τι κι αν προσπαθήσω, το παιδί μου δεν κάνει αυτό που θέλω.	
Όταν κάτι πάει στραβά με εμένα και το παιδί μου, δεν μπορώ να κάνω και πολλά πράγματα για να το διορθώσω. Ξέρω ότι κάνω καλή δουλειά ως μητέρα/πατέρα.	
Αισθάνομαι άχρηστη/ος ως μητέρα/πατέρα	
Το παιδί μου συνήθως καταλήγει να κάνει ό,τι θέλει.	
Γνωρίζω πράγματα σχετικά με το να είσαι μητέρα/πατέρα που θα ήταν χρήσιμα σε άλλους γονείς.	
Όταν το παιδί μου εκνευρίζεται μαζί μου, συνήθως ενδίδω.	
Μπορώ να λύσω τα περισσότερα προβλήματα μεταξύ του παιδιού μου και εμένα.	
Όταν τα πράγματα πηγαίνουν άσχημα με εμένα και το παιδί μου, συνεχίζω να προσπαθώ μέχρι να αρχίσουν να αλλάζουν τα πράγματα.	

B. Ερωτηματολόγιο γονεϊκής συμπεριφοράς (PBI; Lovejoy et al. 1999): μέτρα υποστηρικτικής/συμμετοχικής και εχθρικής/εξαναγκαστικής γονικής συμπεριφοράς)

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Χάνω την ψυχραιμία μου όταν το παιδί μου δεν κάνει κάτι που του ζητάω να κάνει.	
Κάνω ευχάριστες συζητήσεις με το παιδί μου.	
Αρπάζω ή χειρίζομαι το παιδί μου με σκληρότητα.	
Προσπαθώ να διδάξω στο παιδί μου νέα πράγματα.	
Απαιτώ από το παιδί μου να κάνει κάτι (ή να σταματήσει να κάνει κάτι) αμέσως.	
Το παιδί μου και εγώ αγκαλιαζόμαστε ή/και φιλιόμαστε.	
Παραπονιέμαι για τη συμπεριφορά του παιδιού μου ή του λέω ότι δεν μου αρέσει αυτό που κάνει.	
Γελάω με το παιδί μου για πράγματα που βρίσκουμε αστεία.	
Όταν το παιδί μου φέρεται άσχημα, το ενημερώνω τι θα συμβεί αν δεν συμπεριφερθεί σωστά.	
Το παιδί μου και εγώ περνάμε χρόνο παίζοντας παιχνίδια, κάνοντας χειροτεχνίες ή κάνοντας άλλες δραστηριότητες μαζί.	
Ακούω τα συναισθήματα του παιδιού μου και προσπαθώ να τα καταλάβω.	
Ευχαριστώ ή επαινώ το παιδί μου.	
Δίνω ξυλιές ή χρησιμοποιώ σωματική τιμωρία στο παιδί μου.	
Προσφέρω τη βοήθειά μου ή βοηθάω το παιδί μου σε πράγματα που κάνει.	
Απειλώ το παιδί μου.	
Παρηγορώ το παιδί μου όταν φαίνεται φοβισμένο, αναστατωμένο ή αβέβαιο.	
Λέω άσχημα πράγματα στο παιδί μου που μπορεί να το κάνουν να νιώσει άσχημα.	
Αγκαλιάζω ή αγγίζω το παιδί μου με στοργικό τρόπο.	
Όταν απογοητεύομαι από τη συμπεριφορά του παιδιού μου, του/της θυμίζω πόσα έχω κάνει γι' αυτό/αυτήν.	
Όταν το παιδί μου ζητάει βοήθεια ή προσοχή, το αγνοώ ή το βάζω να περιμένει μέχρι αργότερα.	

Ερωτηματολόγιο στο τέλος κάθε Ενότητας

ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 1

1) Ικανοποίηση για την ενότητα (1Κ)

Ερώτηση	Απάντηση
Ποιο είναι το κύριο μήνυμα που πήρα σήμερα;	

*Πόσο συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις;
(1 = διαφωνώ απόλυτα - 5 = συμφωνώ απόλυτα)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Με ενδιέφερε αυτή η ενότητα	
Είμαι ικανοποιημένος με το περιεχόμενο της ενότητας	
Οι πληροφορίες που έλαβα ήταν χρήσιμες και βελτίωσαν τις γνώσεις μου επί του θέματος.	
Τα θέματα που καλύφθηκαν ήταν χρήσιμα για τις γονεϊκές μου πρακτικές.	
Είμαι ικανοποιημένος με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της ενότητας	
Είμαι ικανοποιημένος από τον τρόπο καθοδήγησης του εκπαιδευτή	
Το υλικό της ενότητας ήταν κατάλληλο	

Ερώτηση	Απάντηση
Άλλες σχόλια:	

2) Γνώση του περιεχομένου του Μ1 (2Κ)

*Πόσο αισθάνεστε ότι γνωρίζετε τα ακόλουθα θέματα;
Παρακαλώ βαθμολογήστε από το 0 έως το 5 (0 = καθόλου, 5 = πολύ)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Μπορώ να ορίσω τι είναι η βία κατά των παιδιών	
Γνωρίζω τις επιπτώσεις των διαφόρων μορφών βίας κατά των παιδιών	
Αναγνωρίζω τι είναι ένας ασφαλής χώρος για τα παιδιά	
Σε περίπτωση ανάγκης, μπορώ να αναγνωρίσω από ποιον να ζητήσω βοήθεια	

ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 2

1) Ικανοποίηση για την ενότητα (1Κ)

Ερώτηση	Απάντηση
Ποιο είναι το κύριο μήνυμα που πήρα σήμερα;	

*Πόσο συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις;
(1 = διαφωνώ απόλυτα - 5 = συμφωνώ απόλυτα)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Με ενδιέφερε αυτή η ενότητα	
Είμαι ικανοποιημένος με το περιεχόμενο της ενότητας	
Οι πληροφορίες που έλαβα ήταν χρήσιμες και βελτίωσαν τις γνώσεις μου επί του θέματος.	
Τα θέματα που καλύφθηκαν ήταν χρήσιμα για τις γονικές μου πρακτικές.	
Είμαι ικανοποιημένος με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της ενότητας	
Είμαι ικανοποιημένος από τον τρόπο καθοδήγησης του εκπαιδευτή	
Το υλικό της ενότητας ήταν κατάλληλο	
Ενδιαφέρθηκα για την ενότητα αυτή	

Ερώτηση	Απάντηση
Άλλες σχόλια:	

2) Γνώση του περιεχομένου του Μ2 (2Κ)

*Πόσο αισθάνεστε ότι γνωρίζετε τα ακόλουθα θέματα;
Παρακαλώ βαθμολογήστε από το 0 έως το 5 (0 = καθόλου, 5 = πολύ)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Αναγνωρίζω ποιες είναι οι στερεοτυπικές απόψεις για τα παιδιά	
Γνωρίζω τις πολιτισμικές καταβολές των γονικών πρακτικών	
Γνωρίζω τις προσωπικές/οικείες καταβολές των γονικών πρακτικών	
Γνωρίζω ποιο είναι το σημείο καμπής για τους γονείς	

ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 3

1) Ικανοποίηση για την ενότητα (1Κ)

Ερώτηση	Απάντηση
Ποιο είναι το κύριο μήνυμα που πήρα σήμερα;	

*Πόσο συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις;
(1 = διαφωνώ απόλυτα - 5 = συμφωνώ απόλυτα)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Με ενδιέφερε αυτή η ενότητα	
Είμαι ικανοποιημένος με το περιεχόμενο της ενότητας	
Οι πληροφορίες που έλαβα ήταν χρήσιμες και βελτίωσαν τις γνώσεις μου επί του θέματος.	
Τα θέματα που καλύφθηκαν ήταν χρήσιμα για τις γονικές μου πρακτικές.	
Είμαι ικανοποιημένος με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της ενότητας	
Είμαι ικανοποιημένος με το στυλ καθοδήγησης του εκπαιδευτή	
Το υλικό της ενότητας ήταν κατάλληλο	

Ερώτηση	Απάντηση
Άλλες σχόλια:	

2) Γνώση του περιεχομένου του Μ3 (2Κ)

*Πόσο αισθάνεστε ότι γνωρίζετε τα ακόλουθα θέματα;
Παρακαλώ βαθμολογήστε από το 0 έως το 5 (0 = καθόλου, 5 = πολύ)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Μπορώ να περιγράψω τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών	
Μπορώ να ορίσω τι είναι η σωματική τιμωρία	
Γνωρίζω τι είναι η Θετική γονεϊκότητα	
Μπορώ να ορίσω διάφορα κανάλια επικοινωνίας με το παιδί	

Στάδιο λήξης

Τελικό Ερωτηματολόγιο

1) Ικανοποίηση για το μάθημα (1Κ)

Ερωτήσεις	Απαντήσεις
Ποιο είναι το κύριο μήνυμα που πήρα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα;	
Τι γνωρίζω τώρα που δεν ήξερα πριν;	
Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος διαπίστωσα ...	
Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού σεμιναρίου θα ήθελα να βρω ...	
Ποιες άλλες πτυχές της γονεϊκότητας θα ήθελα να εξερευνήσω περαιτέρω;	

*Πόσο συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις;
(1 = διαφωνώ απόλυτα - 5 = συμφωνώ απόλυτα)*

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Ενδιαφέρθηκα για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα	
Είμαι ικανοποιημένος από το περιεχόμενο του μαθήματος	
Οι πληροφορίες που έλαβα ήταν χρήσιμες και βελτίωσαν τις γνώσεις μου επί του θέματος.	
Τα θέματα που καλύφθηκαν ήταν χρήσιμα για τις γονικές μου πρακτικές.	
Είμαι ικανοποιημένος από τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του μαθήματος	
Είμαι ικανοποιημένος από τον τρόπο καθοδήγησης του εκπαιδευτή	
Το υλικό ήταν κατάλληλο	
Η ημέρα και η ώρα του εκπαιδευτικού μαθήματος είναι κατάλληλες για τη ρουτίνα μου	
Η διάρκεια του εκπαιδευτικού μαθήματος ήταν κατάλληλη	

Ερώτηση	Απάντηση
Άλλες σχόλια:	

1) Γονικές συμπεριφορές και πρακτικές (3Κ)

α. Μέτρηση γονικής αυτοενέργειας (PSAM- Dumka et. al., 1996)

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Αισθάνομαι σίγουρη για τον εαυτό μου ως μητέρα/πατέρα	
Ό,τι κι αν προσπαθήσω, το παιδί μου δεν κάνει αυτό που θέλω.	
Όταν κάτι πάει στραβά μεταξύ εμένα και του παιδιού μου, δεν μπορώ να κάνω και πολλά πράγματα για να το διορθώσω.	
Ξέρω ότι κάνω καλή δουλειά ως μητέρα/πατέρας.	
Αισθάνομαι άχρηστη ως μητέρα/πατέρας.	
Το παιδί μου συνήθως καταλήγει να κάνει ό,τι θέλει.	
Γνωρίζω πράγματα σχετικά με το να είμαι μητέρα/πατέρας που θα ήταν χρήσιμα σε άλλους γονείς.	
Όταν το παιδί μου εκνευρίζεται μαζί μου, συνήθως ενδίδω.	
Μπορώ να λύσω τα περισσότερα προβλήματα μεταξύ του παιδιού μου και εμού.	
Όταν τα πράγματα πηγαίνουν άσχημα μεταξύ με εμένα και το παιδιού μου, συνεχίζω να προσπαθώ μέχρι να αρχίσουν να αλλάζουν τα πράγματα.	

β. Απογραφή συμπεριφοράς γονέων (PBI; Lovejoy et al. 1999): μέτρα υποστηρικτικής/συμμετοχικής και εχθρικής/αναγκαστικής γονικής συμπεριφοράς)

Ερωτήσεις	Κατάταξη (0 έως 5)
Χάνω την ψυχραιμία μου όταν το παιδί μου δεν κάνει κάτι που του ζητάω να κάνει.	
Κάνω ευχάριστες συζητήσεις με το παιδί μου.	
Αρπάζω ή χειρίζομαι το παιδί μου με σκληρότητα.	
Προσπαθώ να διδάξω στο παιδί μου νέα πράγματα.	
Απαιτώ από το παιδί μου να κάνει κάτι (ή να σταματήσει να κάνει κάτι) αμέσως.	
Το παιδί μου και εγώ αγκαλιαζόμαστε ή/και φιλιόμαστε.	
Παραπονιέμαι για τη συμπεριφορά του παιδιού μου ή του	

λέω ότι δεν μου αρέσει αυτό που κάνει.	
Γελάω με το παιδί μου για πράγματα που βρίσκουμε αστεία.	
Όταν το παιδί μου φέρεται άσχημα, το ενημερώνω τι θα συμβεί αν δεν συμπεριφερθεί σωστά.	
Το παιδί μου και εγώ περνάμε χρόνο παίζοντας παιχνίδια, κάνοντας χειροτεχνίες ή κάνοντας άλλες δραστηριότητες μαζί.	
Ακούω τα συναισθήματα του παιδιού μου και προσπαθώ να τα καταλάβω.	
Ευχαριστώ ή επαινώ το παιδί μου.	
Δίνω ξυλιές ή χρησιμοποιώ σωματική τιμωρία στο παιδί μου.	
Προσφέρω την βοήθειά μου ή βοηθώ το παιδί μου σε πράγματα που κάνει.	
Απειλώ το παιδί μου.	
Παρηγορώ το παιδί μου όταν φαίνεται φοβισμένο, αναστατωμένο ή αβέβαιο.	
Λέω κακά πράγματα στο παιδί μου που θα μπορούσαν να το κάνουν να νιώσει άσχημα.	
Αγκαλιάζω ή αγγίζω το παιδί μου με στοργικό τρόπο.	
Όταν απογοητεύομαι από τη συμπεριφορά του παιδιού μου, του θυμίζω πόσα έχω κάνει γι' αυτό.	
Όταν το παιδί μου ζητάει βοήθεια ή προσοχή, το αγνοώ ή το βάζω να περιμένει μέχρι αργότερα.	